

APOSEL

GOD NDINA WAAGAN KWIGIYANDI WAA WANDI JISAS

¹⁻⁵ Apma nandinya Tiofilas. Tat min kat nyaangit kita piliwutaa kwiwun. Kingi nyaangitna piliwukwun. Jisas mbuka kwutaa njivwa kwutnjangat ndina aposel kat wandi. Godna waagan Jisasna maawut ngwandindi maa Jisas ndina mbaapmamba liga nimba kat wuna njivwa agwut wandi. Kiyalaa liga laatndi. Laataa yalindi, ndina mbaapma nimba ndi kat vilindi. Laataa yalindi, ndina mbaapma nimba ndi kat vilindi. Laataa ndu nyan vla lindi, vilindi. Vilaa wandi. Ana kiyalaa ligandi. Kwo ligandi waa wandi. Ndi kat viga lindi nandinya ndumi vili. Wan njimbla God ndina lak kwandeya vak kat ndi kat ngambundi. Nat njimbla kita vat ndaliga kiginda kiga liga Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kumba Jerusalemba tigiyanwuk. Nat ngepma wana yelingweya. Wuna nyaek nyinangwupmba liga ndina waagan ngwuk kat kwindi maa ngwutna mbangi tavigiyandi. God tamba wanda nyaangitna. Ngwuk kat tamba wowun wungi nda kat. Jon ngwuk kat ngumba yagundi. Jon yagua vak vla God ndina waagan kwindi, ngwula mbangimba tavigiyandi waa wandi Jisas. Jisas wandi maa God ndi kat kwutaa nyinangwut kalindi. Tiofilas kan nyaangit tat min kat piliwukwun, vimin.

6 Nat njimbla yisolaa lindi. Tiga liga ndina mbaapma nimba Jisas kat wagalandi. Njambwi nyan anda njimbla min Isrel nina kipma kat nin nat njambi avla viga ligiyanin. E? Mbambala viga ligiyanin? 7 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Vingweya njimbla kat God mina viga ligiyangwuk. Godna sipana. Wan nyaangit nima nda ana ndi. Nima nyaangit kingiyan. 8 Godna waagan ngwutna mbangimba tavindi maa God ava kwiigiandi. nywuk kat. Jerusalem, Judia, same-ria, ngepma ngepma yiga yetiwa vak kat mbuka wunai waa nyaangit mbukiyangwuk wandi Jisas.

JISAS NYINANGWUTNAT WOKENDI

9 Walindi maa ndi kat vilindi, God wandi, nyinangwutnat wokendi. Nyinangwut wokelindi mala timbun tiga pagwundi maa ana vindi. 10 Jisas wokeya kava vilindi maa ndu vilik yalaa ndinonala limbik. Mbila waavwi sawun mina lindi, yambik. 11 Ndina ngwayмба liga ndi kat walimbik. Ngwut Galilina nimba ngwuk, nyinangwut manda kat viligangwuk. Jisas ngwutnanala liga God wandi, nyinangwut wokendi, vilingwa vla ngini ngwuk kat ngaga yaigandi waa wambit.

JUDASNA NJIWA KLA NYAN KAT KWUTNDI

12 Wambit maa Jisasna mbaapma nimba wan nduwi Oliv walinja nduwi kwagalalaa Jerusalem yindi. Oliv Jerusalem kita ngwayмба ligambit. Sivla kai. Wan ava yambina sivla kingiyan. Njiwa lapman nandinyamba yinjeyan ndina ngepma vak kai ana wandi. 13 Ngepmat wuleiga ngayat wuleindi. Wan ngayamba Pita, Jon, Jems, Endru, Filip, Tomas, batolomyu,

Matyu, alfiyasna nyan nat Jems, Juda ndina kipma avla viga ligiyandi waa yiga ngambula nyan saimon, Jemsna nyan nat Judas aywaa wan ngaymba yetindi. ¹⁴ Wundi nimba God kat kitamba ngambulindi kita vapmba. Nat taagwa ndinagwinala lindi. Jisasna nyime Maria ndina yakwa ndu wupma lindi wan ngaymba.

¹⁵ Samat tigawan vak yandi. Ndumu sila kita Jisasna mbaapma nimba yisolaa lindi maa Pita ndina nindimba laataa wandi.

¹⁶⁻²⁰ Jisasna mbaapma nimba ngwuk, tak Judas Jisas kat kwupmak ta nimba kat ndinai la kava yiga simogwindi. Tak Judas kita vat tina nyana. God wandi, kitamba Godna njivwa kwutina nyana. Tamba Godna waagan Devitna maawut ngwandindi maa Devit Sam walinja kwundi piliwutndi.

Ndina ngay kwo ligiyandi. Nat nyan ana ligiyandi.

Ndina njivwa klalaa nat nyan kwukiyandi

waa piliwutndi Devit. Devit piliwutna vapmba tindi. Judas ndi avla vatnyandi ndina mhangi. Wan njimbla avla vasaselilaa ndaiga kipmamba viyandi maa ndina yaap mbilindi. Mbilindi maa ndina tigimbi kipmamba yindi. Jerusalemba liga nimba aywaa viga lindi. Ndina kwundimba wan kipmana si Akeldama wandi. Yelogwen nda kipma.

²¹⁻²² Wungi kat tiga ninonala tigiya kita nyan vigiyanin. Wan nyan ninagwinala liga mbukiyandi. Njambwi nyan Jisas kiyalaa laatndi waa mbukiyandi. Jisas kipmamba ta njimbla ninagwinala ta nyan kat vigiyanin. Jon

ngu yagulaa vat va nyan kat vigiyanin. Jisas nyinangwut wokea va nyan kat vigiyanin waa wandi Pita.

²³ Pita wandi maa vililik pali kat vindi. Josep Basabas ndina nat si Jastas nat nyan Mataias. ²⁴⁻²⁵ Mbik laataa limbik maa God kat wagalandi. Njambwi nyan min ndinyanguna maawut aywaa viligamin. Mbitna kita nyan kat vigiyamin. Judasna njivwa kwukiyandi. ninogwinala kita vat aposel tigiyanandi. Judas kavle njivwa kwutndangat kavle kavat tamba yindi. Anda nyamba kwukiyanin waa nin kat simaga waa wagalandi God kat. ²⁶ Wagalandi maa Mataias kat ndina ngepma vapmba vilaa kwutndi. Kwutndi maa tamba vili kiyeli kita la nimbonala kita vat yetindi.

2

GODNA WAAGAN YA VAT

¹ Pentikos walinja nandinya yandi maa Jisasna mbaapma nimba yisolaa lindi. ² Tiga liga nima mwuk vla nyinangwupmba liga yaa kiyandi, wutndi. Wan mwuk ndalinja ngay wuleindi. ³ Nimbi ya vla vitindi, kita kita ndi kat yalindi, vilindi. ⁴ Godna waagan yaa ndinamba tavindi maa ndi kapma kwundi ngambundi. Godna waagan ndina maawut ngwandindi maa ndinai waa nyaangit kapma kapma kwundimba ngambundi.

⁵ Wan njimbla nima sakwat Juda ngepma ngepmamba liga Juda yaa lindi. Wan Juda God kat yelavika lindi. Ndina angwa ngepma kwagalalaa Jerusalemat yiga tindi. ⁶ Wundi nimba nima kak wutaa yaa yisoni. Yisolaa liga ngipaliga ndandi.

Jisasna mbaapma nĩmba kapma kwundi ngambulindi maa wutndi. Ndi aywaa ndina angwa kwundimba ngambulindi maa wutndi. ⁷ Wutaa ngĩpaliga ndaga wandi. Wan nĩmba Galilina nĩmba ndi. ⁸ Manda vapmba nĩna kapma kapma angwa kwundimba wutiganĩn waa wagalandi. ⁹⁻¹¹ Patiamba la nĩmba, Midiamba la nĩmba, Ilaamba la nĩmba wutndi. Mesopotemia, pontas, Esia, Frisia, pamfilia, Isip, Libiana nat ngepma Sairinimba la Juda ndi, ndina nat nĩmba Juda ana ndi. Juda yeta vapmba yetndi. Ndi wutndi. Kritmba la nĩmba, Arebiamba la nĩmba aywaa ndina angwa kwundimba God nĩma njĩvwa kwutnda njĩvwa kat wutndi. ¹² Ndi ngĩpaliga walaa tungwengwan yiga nat nĩmba awat sowat wagalandi. Kan mandana waa wagalandi. ¹³ Nat nĩmba njĩka wandi. Wan nĩmba nĩma ngu kilaa tungwengwan yiga ngambulindi maa njĩka wandi nat nĩmba.

PITA WAA NYAANGIT

¹⁴ Njĩka wandi maa Pita nat tambavili kiyeli kita nĩmbonala tiga laatndi. Laataa wandi. Ngwuk Judana nĩmba ngwuk Jerusalemba liga nĩmba ngwuk. Ngwuk kat kita nyaangit mbupmat tigowun. ¹⁵ wan nĩmba nĩma ngu kilaa ana tungwengwan yindi. Kan ngambi. Nĩna ngepmana vak nĩma ngu ana kiliganĩn ngambimba. Viligangwuk. ¹⁶⁻¹⁷ Wan vilaa wukngwa vak tamba la profet Joel wan vak kat piliwutndi.

God wandi. Yaiga njĩmba wuna waagan
kwiyawun
ndinyangu kat. kwiwun maa ngwula non-
danyan

taagwanyan wunai waa nyaangit mbukiyandi.

Ngwula

kwandi ndu mandit mandit nyaangit
simogwiweya

vak vigiyandi. Ngwula avit ndu simogwiweya
simak

vigiyandi.

¹⁸ Wuna njivwa kwutiga nimba ndu lagwa

ndi kat tavigiyaa waagan ndi kat kwigiyowun.

Tavindi maa wunai waa nyaangit mbukiyandi.

¹⁹ Nyinangwupmba kwukweya nda kat vilaa
ngipaliga

ndaigandi. Kipmamba kwukweya nda kat vilaa
ngipaliga walaa wan nda God kwutndi waa
waigandi.

wan kwukweya njimbla yelogwen, ya, yagimbi
vigiyandi.

²⁰ Tat nya kat wowun maa kulun

waigandi. Mbak kat wowun maa yelogwen
mbangi

ligiyali. ngini njambwi nyan yaiga nandinya

vigiyandi. Yandeya nandinya nima nandinya.

Yandeya

nandinya vaakiyandi.

²¹ Wan nandinya kita nyan

wun njambwi nyan kat wagalandeyan ndi kat

kwunakiyowun waa wandi God waa piliwutndi
Joel.

²²⁻²⁴ Ngwuk Isrelna nimba ngwuk. Ngam-
buweya nyaangit awuk ngwula. Ngwuk kat
Nasaretmba la Jisas kat wowun. God wandi
maa Jisas nima njivwa kwuka simogwiliga njivwa
kwutndi. Ngwuk viga ligangwuk. Vilaa ndi Godna

nyana waa yelavikngwuk. Kavle nimba Jisas kat vatnyanjangat kwutaa kalindi. yinjeya vak Jisas kat vatnyanjangat kwutaa kalindi. yinjeya vak kat tamba God viga lindi. God ndi kat viga ke siga waa ana wandi. Ngwuk kavle nimbat ndi kat vatnya wangwuk maa ndi kat kaalandi diwai krosmba. Jisas kiyandi, God wandi maa laatndi. Kiyalinja vat ndi kat ana kematndi. Ndi kiyalinja vak kat kwulatndi. ²⁵ Devit ndino Jisas waa nyaangit piliwutndi.

Njambwi nyan kat viligowun. Njimbla njimbla wuna

ngwaymba ligandi. Wun kat kwunapmak wuna yaagindan naangamba laataa ligandi.

Tindangat

ana nimamba yelavikiyowun. ²⁶ Wungi kat tiga solat siligowun. Apma mbangu kwundi waga solat

siligowun. Kiyaga wundumbu yiweyan ana yelavikiywoun. Ngini kwo ligiyowun.

Viligowun.

²⁷ God wuna wundumbu kat ana kwagala ligiyandi

wundumbuna ngepmamba linda kat. God ana kwagala

ligiyandi wuna sim waangumba njangu veindagat.

Wun ndina apma nyan wun. ²⁸ Apma vat yetiweya vak

wun kat simagamin. Min kat viwangat solat sigiyowun waa Jisas wandi.

waa piliwutndi Devit.

²⁹ Yakwa nimba, ngwuk kat kita nda kat mbupmat tigowun. Ana pagwugiyowun. Ndi profetna Devit. Ndi avla ana piliwutndi. Ndi wundumbu yindi, waangumba taagandi, ligandi. Ndi kat taaganja kava viliganin. ³⁰ Devit yaiga nat nyan kat piliwutndi. Tamba God Devit kat wandi. Mina yelangı nyan tima tikipmba ndaa mina njivwa kwupma njivwa kwukiyandi. Ana woseka wowun maa God wandi Devit kat. Devit wuka vindi. ³¹ Wungi kat tiga Kraist kiyalaa laatndeya vak kat Devit piliwutndi. God Kraistna wundumbu ana kwagalandi wundumbuna ngepmamba tindangat. Ndina sim ana njangu veindi waangumba. ³² God wandi maa Jisas laatndi. Nina mbaapma nimba Jisas laatnda vat vinin. ³³ God wandi, Jisas nyinangwut wokelaa Godna yaaagindan naangamba ndaligandi. God Jisana si kwusondi, yaagindan naangamba ligandi. Tak God Jisas kat wandi. Ndi kat wuna waagan kwigiyowun waa wandi God. Mbambala tamba kwindi. Vingwa vak wuka lingwa vat kingiyan. ³⁴⁻³⁵ God Jisas kat waa nyaangit Devit tamba piliwutndi.

Wuna yaagindan naangamba ndali. Ndalimin maa min kat sivat tiga nimba ndi kat kwulakiyowun min kat tiga. Kwulakwun maa ndi kat tiga ligiyamin waa wandi God waa piliwutndi Devit. Ndi avla ana piliwutndi. Ndi nyinangwut ana wokendi. God ndinamba ana wandi.

³⁶ Wugi kat tiga ngwuk Isrelna nimba kita nyaangit wutaayelavikiyangwuk. Ngwuk Jisas kat vatnyavat diwai krosmba kaalangwuk. God ndina si kwusondi. God ndi kat wandi. Min nima nyan

min. Min wunai waa nyan min Kraist min waa wandi God waa wandi Pita.

NIMA SAKWAT NIMBA NDINA MBAAPMA WULEINDI

³⁷ Pita waa nyaangit kat wutaa ndina maawut viyalindi, pitaogwi nat aposel kat wagalandi. Yakwa nimba, nin angamak yigiyandin waa wagalandi.

³⁸ Pita ndi kat wandi. Kupi maawut asik ngwula. Kupi maawut sitaa Jisas God waa nyana waa yelavitaa ngu yagu ngwula. God ngwutna kavle vat silimbwigiyandi. God kwiya waagan klaigangwuk. ³⁹ Tamba God ngwuk kat kwivat wandi. Ngwutna nyangu kat kwivat wandi. njambwi nyan God yagwa waiga nimba kat kwivat wandi waa wandi Pita.

⁴⁰ Pita nat nima sakwat nyaangit mbutndi. Ndi kat wandi. Wan ngepmamba liga nimba apma maawut ana sika ligandi. Ndina sika liga maawupmba ke sika liga. Kupi maawut asik waa wandi Pita. ⁴¹ Pita waa nyaangit kwutaa la nimba aywaa ngu yagundi. Wan nandinya 3,000 nimba wan nyaangit kwutaa wungi mbaapmak wuleindi.

JISASNA MBAAPMA NIMBA YETINJA APMA VAT

⁴² Kwutaa la nimba wumba lindi. Aposel ndi kat nima sakwat nyaangit mbutndi. Wan nimba yisolaa liga God kat apma nyan min waa wandi. God kat kitamba yisolaa liga ngumbulindi, Jisas kiyanda vak kat yelavitaa yisolaa nao kalitaa kitamba kilindi. ⁴³ God ndi kat kwondu kwindi, aposel kwunatinja njivwa kwuka simogwinja njivwa nima vat kwutindi. Nat nimba

kwunatnija vak vilaa ngipaliga ndandi. ⁴⁴ Wan nyaangit wutaa kwutaa liga nimba kita vat yetindi. ndina nimbundawi kita vat aywaa kwutaa lindi. ⁴⁵ Ndina kipma ndina nimbundawi nat nimba kat kwilaa sanya wenga klandi. Sanya awat sowat kwiga klandi. Kita nyan sanya lapman tindi mala ndi kat kwindi. ⁴⁶ Nandinya nandinya Godna ngayмба yisolaa lindi. Ngay ngay yiga nao kitamba kilindi. Kiga solat siga lindi. Waavi namwiya ndi. ⁴⁷ God kat walindi. God m̄n nima nyanm̄n. Nat nimba ndi kat walindi. Wan nimba apma vat yetiligandi waa walindi. Nat nimba wan nyangit wutndi maa njambwi nyan ndi kat kwutaa ndina mbaapmamba taagandi maa mbaapmat wuleindi.

3

MAN KAVLE YILAA LIGA NYAN KAT KWU-NAPMBIK

¹⁻² Man kavle yilaa liga nyan tindi. Nyime kwuti mala man kavle yilaa lindi. Nandinya nandinya ndi kat kwutaa m̄na yiga Godna ngay ndaamangemba taagalindi. Wan ndaamange ndina so ligandi. Apm̄na waa wandi. Wungi ndaamangemba liga yaliga nimba kat sanyakat yawilindi. ³ Kawilimb̄it maa yawi la nyan pitagwi Jon kat vilaa sanya kat yawindi. ⁴ Pitagwi Jono ndi kat viga wamb̄it. Angat avi wamb̄it. ⁵ Wamb̄it maa mb̄ik kat viga yelavitndi. Wun kat nima sanya kwigiyamb̄it waa yelavitndi. ⁶ Pita ndi kat wandi. Wun sanya kai. Mandip ndamba kwigiyowun. Laataa ali m̄la wowun waa wandi Pita. ⁷ Pita

walaga ndina yaagindan taambamba kwutaa katsondi. Katsondi maa ndina man tagula ngendi. ⁸ Kwiyatapman laataa man veindi. Mbitnonala Godna ngay wuleindi. Veiga pulaka wandi. God min nima nyan min waa Godna ngay wuleindi. ⁹ Veiga pulaka wanda vat nima sakwat nimba vindi. ¹⁰ Ndi kat viga yelavitndi. An nyan ndaamangemba kwutaa kalindi, ndalindi. Ndi kat viga ngipaliga ndandi.

GODNA NGAY WULEILAA PITA NYAANGIT MBUTNDI

¹¹ Pitaagwi Jon kat mbik kat kwagala vak kat kai walaa kwutaa lindi. Nat nima sakwat nimba piliga yaga yisolaa lindi wan kavamba. Godna ngayna nat waambu Solomona waambumba yisolaa lindi. Yisolaa liga yelavitndi. Kan mandana waa yelavitndi. ¹² Ndinyangu yandi, Pita ndi kat vilaa wandi. Ngwuk Isrel ngwuk. Manda kat ngipaliga ndangwuk. Ngwuk angat vilingangwuk. Ana maawupmba ana wali ndi kat laataa vei waa. Ana kwondumba ana wali laataa vei waa. ¹³⁻¹⁴ Jisasna kwondumba wali maa laataa veindi. Tamba Ebrahim, Aisak, Jekop God kat yelavitndi. Mbambala God Jisasna si kwusondi. Ngwuk Jisas kwutaa kwingwuk mala Pailat kat Jisas kat ke kwagalaga. Barabas kat kwagalagiyamin waa wangwuk. Barabas nat nimba kat silaa nyana. ¹⁵ Ngwuk apma vat yetilinja vat kwiliga nyan kat vatnyangwuk. God wandi, laatndi. Nina mbaapma nimba viga linin. ¹⁶ Jisasna kwondumba wan nyan kat an kwunakna. An nyan kwunatiya nyan Jisas kat ndina mbangi wiyo waavi taagandi. Wungi kat tiga kwo

ligandi. Ngwuk viga ligangwuk wan nyan kat. Jisas kat ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa kwo linda vak kat viga ligangwuk.

¹⁷ Yakwa nimba Jisas kat vatnyangwa njimblambla Jisas God waa nyan tinda vat ana vingwuk. Ngwula njambwi nimba ndino ana viga lindi. Viligowun. ¹⁸ Kraist God waa nyan kiyagiyandi. Nat nima sakwat njivwa kwukiyandi waa tamba piliwutndi profet. God wandi maa piliwutndi. Piliwutnja nyaangitmba God wandi, Kraist njivwa kwutndi.

¹⁹ Wungi kat tiga kupi maawut yelavik. God ngwutna kavle vat limbwilaa ngwuk kat kwunaka apma vat yigiyandi. Ngwutnanala liga ngwuk kat kwunaka apma vat yigiyandi. ²⁰ Ngini God wandi, ndinai waa nyan Jisas ngwuk kat ngaga yaigandi. ²¹ God mbambala nyinangwupmba liga kawiga ligandi. Tamba Godna profetna maawut Godna waagan ngwandindi maa profet wandi. Wanja nyaangit tindi mala God ngaga yaigandi.

²² Moses kupma wandi. Ngwutna kita nyan God wun kat waa vak vla ndi kat waigandi. Ngwuk kat mbutndeya nyaangit wuka kwutaa ligiyangwuk waa wandi Moses. ²³ Kita nyan ndinai waa nyaangit wutapman yindeyan ndi kat God sigiyandi. Godna nat nimbagwinala ana yetigiyandi. God ndi kat savilugiyandi waa wandi Moses. ²⁴ Tamba nat profet Samyuel kan nyaangit piliwutndi. Ndina kwupmba la profet nimbun kan nyaangit tigiya njimbla kat piliwutndi. ²⁵⁻²⁶ Ngwutna walanga Ebrahim kat God wandi. Mina yelangina kita nyan ngepma

ngepmamba ligiyaa nimba kat kwunakiyandi waa wandi God. Ngwuk tamba la profetna walanga. Wungi kat tiga wan apma vat ngwutno klaigangwuk yandi. God wandi, Jisas yalaa ngwuk kat kwunapmat tigandi. Ngwuk kat kwunatndi maa kavle vak yilingwa vak kwagalagiyangwuk.

4

PITAGWI JON KAT KWUTAA KALABUSMBA TAAGANDI

¹ Ndi kat walimbit maa God kat kwunatiga nimba Godna ngay viga liga nyan, Sadyusi walinja nimba mbik kat yalindi. ² Ndi yalaa waliavat walindi. Ndinyangu kat Jisas kiyalaa laatndi wambangati waliavat walindi. ³ Wungi kat tiga ndi kat kai walaa kwutaa kita kavamba pagwundi. Tamba ngana. Kinya ngambi kat kawiga linjangati pagwundi. ⁴ Nat nima sakwat nimba wamba nyaangiti wutaa maawupmba yelavika kwutaa lindi. Wan nyaangiti wutna nimba wan mbaapma yiga wuleindi maa wan mbaapma nimbana sakwat 5,000 tindi.

NJAMBWI NIMBA KAT MBIK KAT KWUTAA KALINDI

⁵ Nat nandinya lindi maa ndina njambwi nimba ndina nima nimba, ndina nima saveo liga nimba Jerusalemba yisolaa lindi mbila nyaangiti wupmak. ⁶ God kat kwunatiga njambwi nyan Anas tindi. Kaifas, Jon, Aleksanda wupma lindi. Anasna yelangiti nimba kita ka Wan nyan mbik kwunapmbik kwo lindi mala ndi ana wandi. ⁷ Mbik kat wandi. Wandi maa yaa ndinai la kavamba tolaa limbit. Mbik kat wagalandi. Kana simba

kana kwonduba wan njivwa kwupmbik waa wagalandi. ⁸⁻¹⁰ Wagalandi maa Godna waagan Pitana mbangi tavindi maa Pita wandi ndi kat. Njambwi nimba, nima nimba, wawa vak awuk ngwula. Ngwuk nimba, nima nimba, wawa vak awuk ngwula. Ngwuk wan man kavle ya nyan kat kwunatiya vak kat angat wagalaligangwuk? Wan vak kat ngwuk kat mbukiyowun. Jisas Kraist Nasaretmba la nyana simba ndi kat kwunati maa apma vat tigandi. Ndi kat vingwuk. Ngwut Jisas kat diwai krosmba kaalangwuk. God wandi maa kiyalaa laatndi. ¹¹ Kraist kita kambak vla lindi waa tamba God waa nyaangit piliwutndi. Ngay kwutinja kambak vla lindi. Ngwut ngay kwutiga nimba vla ligangwuk. Ndi kat ngwula kwukwa ngaymba mindama vla linda kat taagandi waa tamba piliwutndi. ¹² Nin kat kwunakiya nat nyan kai. Jisas mina kwunakiyandi. Wan kipamba liga nat nyan kai. Jisasna simba mina nin kipmamba liga nimba kwo ligiyanin. God Jisas kat kwondu kwindi, kwunatigandi. Nat si kai waa wandi Pita.

¹³ Pita wandi, wan njambwi nimba wutaa yelavitndi. Mbik wan mbik vililik pali wan nyaangit mbupmak kat ana mbila mbangi wup yindi. Mbit skul ana yimbit. Mbit nina mbaama nyan ana mbit taa. Wungi kat tiga mbik mbupmak kat mbila wup yilapman yindangat ngipaliga ndandi. Ngipali walaa tiga yelavitndi. Mbik vililik pali Jisasnonala yetimbik. Wungi kat tiga mbila mbangi ana wup yigandi waa yelavitndi. ¹⁴ Mbik kat ana wandi kavle vatna yimba waa.

¹⁵⁻¹⁸ Mbik kat wandi. Alaguat ay mbila waa wandi. Yimbit maa ndi kapma ngambuga lindi.

Mbik kat angamak yigiyanin. Apma vat kwunatinja njivwa kwupmbik. Jerusalemba liga nimba aywaa viga wutndi. Mbik ndi kat ana kwunapmbik waa ana inaka waiganin. Nat nimba mbilat kwukwa njivwa wupmak kat kai wanin. Wundi kat tiga mbik kat waiganin. Jisas waa nyaangit ke waa waigambit mbik kat waiganin waa ngambundi. Ngambuga liga wandi mbik kat. Yagwa waa wandi. Wuelimbit maa mbik kat wandi. Jisas waa nyaangit ke mbuka ke simogwiga waa wandi mbik kat.

¹⁹ Wandi maa Pitagwi Jono wambik. Ngwuk kat kita nyaangik kat wagalvat wali. Anda vatna apma vat. Ngwutnai waiga nyaangipmba yetiliyeyan apma vatna? God waiga nyaangipmba yetiliyeyan apma vatna? God waiga nyaangipmba yetiliyeyan apma vatna? Yelavik ngwula. ²⁰ Kwo ana waliga. Vilia vat wutiya vak kat mina ndinyangu kat waligali waa wambit.

²¹ Wambit ay mbila wandi. Mbik kat viyavat walindi. Ndi ana inaka vyaigandi. Nima sakwat nimba kavle man nyan kat kwunapmba vak kat vindi. Wungi kat tiga viyavak kat vaatndi. Kwunapmba vak kat va nimba walindi. God nima nyana waa walindi. ²² Kwunapmba nyan mat nyan ana ndi. Tamba nima nyana. Ndina naambi ndumi vili ligandi.

GOD WAA NYAANGIT MBUTNJEYA KWONDU KAT WAGALANDI

²³ Mbik kat kwagalandi maa mbitna mbaapma nimba kat yiga vimbik. God kat kwunatiga njambwi nimba, ngepmana nima nimba, mbik

kat waga nyaangit yiga ndina mbaapma nimba kat mbupmbik. ²⁴⁻³⁰ Mbila mbaapma nimba wutaa God kat kitamba wandi. Njambwi nyan. Nyinangwut, kipma, nyingi ngu kwupmin. Yuvut yiliga nda aywaa kwupmin. Tamba mina njivwa kwutiga nyan nina walanga tindi. Tiga Godna waagan ndina maawut ngwandindi mala wandi. Juda ana ndi nat nimba manda kat kao ligandi. Juda God kat kavle vat yigiyanin waa manda kat yelavitndi. God kat kavle vat yinjeya kwondu kai. Ngepma ngepmana njambwi nimba, nima nimba aywaa yisolaa God kat waliavak kat ngambulindi waa tamba wandi Devit. Woseka ana wandi. Wan ngepmamba Jerusalemba minai wala nyan kat Jisas kat waliavat ngambulindi. Jisas mina njivwa kwutaa apma nyana. Pontias Pailat, Herot, Juda ana ndi nat nimba, Isrelna nimba aywaa Jisas kat vatnyavat yisolaa ngambulindi. Jisas kat yinja vak tamba vimin. Tak vimin. Ngini yindi. Mina maawupmba yindi. Njambwi nyan mbambala nin kat nima vat yivak yisolaa ngambuliigandi. Nin kat wameyan mina nyaangit mbupmak kat ana wup yigiyanin. Nin kat kwondu kwimeyan nima sakwat njivwa kwunatna njivwa kwuta apma nyan Jisasna kwondumba kwukiyanin. Simogwiya vat kwukiyanin waa wandi God kat.

³¹ Wandi maa ndinai la ngay yinaw vla kwutndi. Godna waagan yala ndina mbangimba tavindi. Tavindi maa God waa nyaangit ndina kwundi ana wup yindi. Mbutndi wan nyaangit.

KITA VAT YETINDI

³² Wan apma nyaangit wutaa kwutaa la nimba kita maawupmba yelavika yetindi. Ndina nimba nat nimba wan nda wuna nda ke kwuka waa ana walindi. Ndina kwanda kwanda kitamba aywaa kwutaa lindi. ³³ Njambwi nyan Jisas Kraist kiyalaa laatnda vat aposel nimamba mbutindi. God ndi kat apma vat yindi. ³⁴⁻³⁵ Ndina nat nimba kwanda kwanda lapman nimba ana lindi. Ngayo la nimba kipmao la nimba aywaa kwagalalaa sanya klandi. Klanja sanya aposelna mangandamba taagaga ndi kat kwindi. Aposel klalaga sanya lapman ta nimba kat kansaga kwilindi.

³⁶⁻³⁷ Ndi wan nyan Josep ndina angwa ngepma Saipras ndina yelangi Livai ndi wumba lindi. Ndina kipma kwagalalaa klanda sanya aposel kat kwindi. Aposel ndi kat mandit si kwindi. Ndina kwundimba Banabas wandi. kwinja sinana angwa Nat nimba kat kwunata nyan.

5

ANANAIASAGWI SAPAIRAO

¹⁻² Nat kita nyan ndina si Ananaias. Ndina taagwana si Sapaira. Mbila kipma kat wenga klambit. Kan klalia wenga ana aywaa kwigiya. Nat kuvuk an klaigali waa yelavipmbik. Yelavipmbik maa nat kuvuk mina yiga aposelna mangandamba taagaga ndi kat kwindi. ³ Kwindi maa Pita ndi kat wagalandi. Seten mina maawut ngwandindi maa kipma kat klama wenga nat kuvuk klamin. Klamangat Godna waagan kat woseka wamin. Manda kat waa wagalandi Pita. ⁴ Pita Ananaias kat wandi. Tak wenga ana klamin mina kipma kan tiga. Wenga klalaa kwimeyan mina sipana.

Manda kat yelavita wan vak mina maawutmba yimin. Ndinyangu kat mina ana woseka wamin. God kat woseka wamin waa wandi Pita. ⁵ Pita waa nyaangit wutaa Ananias ngayapmba ndalaa kiyandi. Kiyanda vat va nimba vaaka lindi. ⁶ Kwandi nimba yalaa waavwi mbataa kwutaa walalaa kaliga yiga waangumba taagandi.

⁷ Samat tiga ndina taagwa yali. Lila lan kat ana vili waangumba taaganja vat. ⁸ Yali maa Pita li kat wagalandi. Kipma kat klamba wenga nyina lan aywaa nin kat kwindi? Waa wagalandi Pita. Wagalandi, awa waa woseka wali. ⁹ Pita li kat wagalandi. Manda kat njambwi nyana waagan kat yelavipmbik. Yiliya vat vigiyandi? E? Ana vigiyandi? Waa yelavipmbik waa wandi Pita. Awut nyila. Nyina lan kat waangumba taaga nimba ndaamangemba yalaa nyin kat kwutaa kalivat yalaa ligandi waa wandi Pita. ¹⁰ Wandi ma ndina mangangimba ndalaa kiyali. kwandi nimba yalaa kiyalangat vlilaa li kat kwutaa kalindi. Yiga lila lan tiga waangu wayмба taagandi. ¹¹ Godna yelagimba liga nimba wan vak wutaa ngipaliiga ndalaa vaaka lindi. Nat nimba nimbun. Ngipaliiga ndalaa vaaka lindi.

NIMA SAKWAT KWUNATINJA NJIVWA KWUT-NDI

¹² Wundi aposel nima sakwat nimba kat kwunaka nima njivwa kwutiga nimba ndi. Kwutinja njivwa nima sakwat nimba vindi. Jisasna mbaapma nimba Godna ngay kita nandinya nandinya yisolaa lindi. Solomona kavamba. ¹³ Nat nimba ndinogwinala ana yisolaa lindi. Nat nimba kapma kavamba liga walindi.

Wan nimba apma vat yetiligandi waa walindi. ¹⁴ Nima sakwat nimba ndu lagwa wan nyaangit wutaa maawupmba yelavika njambwi nyana mbaapma wuleindi. ¹⁵ Wungi kat tiga yelogwenga ta nimba kat kwutaa ava yambi waymba taagandi. Nat nimba kat njambamba taagandi. Nat nimba kat matmba taagandi, lindi. Wupma yelavitndi. Pita yandi, ndina kait ndi kat kapmandeyan kwo ligiyandi waa yelavika lindi. ¹⁶ Jerusalem ngwaymba liga ngepmana nima sakwat nimba yelogwenga tiga nimba kat kwutaa kiyandi. Nat kavle nimba kavle waagan wuleiga la nimba kat kiyandi. Kiyandi maa ndi kat aposel aywa kwunatndi.

JISASNA MBAAPMA NIMBA KAT KAVLE VAT YINDI

¹⁷ Wungi kat tiga God kat kwunatiga njambwi nimba laataa yandi. ndinagwinala sadyusi walinja mbaapma nimba laataa yandi. Aposel kwutaa njivwa wuka yilavitndi. Aposel waa nyaangit wuka lindi. Ngini ninai waiga nyaangit ana wukiyandi waa yelvitndi. ¹⁸ Laataa yalaa aposel kat kwutaa kavle kalambusmba taagandi. ¹⁹⁻²⁰ Kalambusmba taagandi mala Godna ensel yalaa kalabusna ndaamangena ndua lavwindi, wogwendi. Wogwendi mala ndi kat ensel wandi. Ngwut Godna ngayat ay. Apma vat kwo yetinjeya vak kat ndi kat ambuk ngwula waa wandi ensel. ²¹ Ensel waa nyaangit wutaa ngambi ngleimba Godna ngay wuleilaa mbutndi wan nyaangit. Mbutndi maa God kat kwunatiga njambwi nimbo ndinagwinana liga nimbo Isrelna nima nimba njambwi nimba kat yagwa wandi. Yagwa yisolaa

likat waa walindi. yisolaa lindi maa plisman kat wandi mala yindi aposel kat kwutaa kiyavat. ²² Plisman kalabus yilaa ndi kat viga vilevilaa yandi. yalaa njambwi nimba kat mbutndi. ²³ Mbuka wandi, kalabus yiga vinin wovun tindi. Ndua kwo lindi. kalabus kat viga la nyan nduamba laataa lindi. Wan ngayмба ndinyangu ana lindi waa mbutndi.

²⁴ Godna ngay viga liga nyan God kat kwunatiga njambwi nimba mbutnja nyaangit wutaa gipaliga ndalaa vaaka lindi. Vaaka liga yelavitndi. Mandana yilimba waa yelavitndi. ²⁵ Tiga liga kita nyan ndi kat yalaa wandi. Kalabusmba taagangwa nimba Godna ngamba tiga ndinyangu kat mbutigandi waa wandi. ²⁶ Plisna njambwinimbagwi nat plismano yiga ndi kat kwutaa kiyandi. Ndi kat ana viyaga kiyandi. Yigumba kiyandi. Plisman yelavitndi. Viyaga kiyaneyan ndinyangu nin kat waliaga kambak klalaa yaagiga nin kat vatnyagiyandi waa yelavitndi.

²⁷ Ndi kat kiyandi maa njambwi nimbana mindama sambimba laataa lindi. God kat kwunatiga njambwi nyan ndi kat wagalandi. ²⁸ Tak jisas waa nyaangit ke mbuka waa ngwuk kat wanin. Ninai waa nyaangik kat walaa Jerusalemba la nyangu kat aywa mbukngwuk waa wandi njambwi nyan.

²⁹ Wandi maa Pitagwi nat aposel ndi kat wandi. God waa nyaangit wuka liganin. Ndinyangu waa nyaangit kapma vat tindeyan ana wuka liganin. ³⁰ Nina walangana njambwi nyan God wandi mala Jisas kiyalaa laatndi. ngwuk ndi kat vatnyangwuk. Ngwuk diwai krosmba kaalangwuk. ³¹ God

ndina si kwusondi. God Jisas kat wandi. Min wuna nyan min. God Jisasna si kwusondi, yaagindan naangamba ligandi. Kiyangat tiga nat nimba kat kwunakiyamin waa wandi God Isrelna nimba kat kupi maawut siknjangat God Jisas kat wandi. Ngwula kavle vat limbwivat tigandi waa Jisas kat wandi. ³² Nin wan vak vinin. Godna waagan nimbun vindi. God waa nyaangipmba yetiliga nimba kat God ndina waagan kwindi waa wandi Pita.

GAMELIEL WAA NYAANGIT

³³ Ndina waa nyaangit wutaa ndina maawut kimbuk yiga lindi. Aposel kat vatnyavat wandi. ³⁴ Tiga liga njambwi nimbana kita nyan ndina si Gameliel laatndi. Ndi Ferisi walinja mbaapma nyana. Ndi nambuo liga nyana. Nima sakwat nimba ndi kat waligandi. Ndi apma nyana. Ndi laataa wandi. Wangwuk mala alaguat wogwegandi. ³⁵ Wogwendi maa wandi. Ksrelna nimba ngwuk. Ndi kat yigweya vak kat yelavik. ³⁶ Tak samat kita nyan laatndi waa wandi. 400nimba ndina mbaapma wuleindi. Tiga liga nat nimba ndi kat vatnyandi maa ndina mbaapma nimba ndi kat vatnyandi maa ndina mbaapma nimba pili waa vaaka yindi. Ndina vak kwo vala tindi. ³⁷ Ndina kwupmba nat nyan laatndi. Ndina si Judas. Ndina ngepma Galili. Takis klalinja njimblamba laatndi. Ndi nima sakwat nimba kwutndi, ndina kwupmba yindi. Ndi kiyandi maa ndina mbaapma nimba pili waa yindi. ³⁸⁻³⁹ Mbamala ngwuk kat waigowun. Wan nimba ke siga. Ndi kat kwagala. Ndi ndu waa nyaangipmba yetinjeyan ndina vat kwo vatnat

tigiyandi. God waa nvaangipmba yetinjeyan ndi kat ana kwulakiyangwuk. Ndi kat kwulapmat yingweyan God kat waliagiyangwuk waa wandi Gameliel.

APOSEL SOLAT SIGA LINDI

⁴⁰ Wandi maa wandi. Wovun wamin. Apma nyaangitna wama waa wandi. Wungi kat tiga aposel kat kiyalaa viyaga ndi kat wandi. Jisasna simba ke mbuka waa wandi. Ay ngwula wandi.

⁴¹ Yisolaa la njambwi nimba kat kwagalalaa yindi. Ndi solat siga wandi. Jisas waa nyaangit wanangat nin kat viyanja vat kavle vat ana ndi.

⁴² Nandinya nandinya Godna ngaymba ndinyangu ngaymba yiga mbuka visinogwindi. Ndi mbutndi. Jisas God waa nyana waa mbutndi.

6

SILA VELI NIMBA KAT NJIVWA KWINDI

¹ Kan njimbla Jisasna mbaapma nima sakwat yindi. Grik walinja kwundi ngambuliga Juda Hibrubru walinja kwundi ngambuliga Juda kat wali-aat tindi. Waliaga liga wandi. Nina ngepmana tolagwa kat kiginda ana yigumba kansaga kwiligandi waa wandi. ² Wungi kat tiga wan

tamba vili kiyeli vililik nimba wandi, mbaapma nimba aywaa yisolaa lindi. Wan tamba vili kiyeli vililik nimba ndi kat wandi. God waa nyaangik kat mbutina njivwa kwagalalaa kiginda mina nyaangik kat mbutina njivwa kwagalalaa kiginda mina kansaga kwineyan ana nglaatndi.

³ Yakwa nimba ngwuk ngwulayi silavili nyangu Godna waagan ndina maawupmba lindi. Wundi

nyangu pavu wuka liga nyanguvla ligandi. Ngwuk tamba wundi nyangu kat wangwuk ndinayi kiginda kwigiya. ⁴ Nin nina njivwamba ligiyanin. God kat ngambuga ndinyangu kat God waa nyaangit mbuka ligiyanin wa wandi wundi tambavili kiyeli vililik nyangu.

⁵ Wanja nyaangik kat wutaa wandi. Apma nyaangitna wandi. Ndinyangu sila vlii kat vilaa kwutndi. Nat nyan Stiven kat vilaa kwutndi. Ndi God waa nyaangit nimamba kwutaa lindi. Godna waagan ndina maawupmba ngwandilaa lindi. Nat nimba Filip, Prokoras, Naikena, Taimon, Pamenas, Nikolas. Nikolasna angwa ngepma Antiok. Tak Juda ana lindi. Judana mbaapmamba yaa lindi Nikolas. ⁶ Silavili nyangu kat kwutaa aposel kat simagwindi. Aposel God kat ngambulaa ndina taamba silavili nganguna naambumba taagandi.

⁷ God waa nyaangit nimamba mbutindi. Jisasna mbaapma nimba Jerusalema ta nimba nima sakwat yindi. God kat kwunatiga nima sakwat nimba wan nyaangit wutaa maawupmba kwutaa ndina mbaapma wuleindi.

JUDA STIVEN KAT KOTMAK KALINDI

⁸ God Stiven kat apma vat yindi, kwondu mbundi ligandi. Ndinyangu kat nima vat kwunatnda vat kwutaa lindi. Simogwinda vat aywaa vindi. ⁹ Nat Juda Stiven kat vilaa waliavat laatndi. Wan Judana walanga nat ngepma nimba yalaa ndi kat kandi kwutaa kalindi. Ndina angwa ngepma kingiyan. Sairini, Aleksandria, Silisia, Esia. Wan nimba kita Judana ngayimba yisolaa

lilindi. Ndi Stiven kat waliavat tindi. ¹⁰ Stiven kat yisolaa liga kaawa viyaa ngambulindi. Godna waagan Stivena maawut ngwandindi maa ndi apma nyaangit ngambulindi mala ndi kat ana in-aka kwulakiyandi. ¹¹ Wungi kat tiga woseka waa nimba kat yiga kwutaa mina kiyalindi. Woseka waa nimba wandi. Stiven Mosesna si kat viyesanda ligandi. Godna si kat viyesanda liga waa woseka wandi. ¹² Woseka wanja nyaangit njambwi nimba kat Judana lo viga liga nambuo liga nimba kat yiga mbutndi. Mbutndi mala ndi kat kwutaa kiyandi. Ndi kat kotndangat kwutaa kiyandi. ¹³ Stiven kat waliavat nimba nat nimba kat wandi. Ndi kat woseka waingangwut wandi, woseka wandi. Ndi kat woseka waingangwut wandi, woseka wandi. Wan ngay Godna ngay kavle गया. God kwiya lo kavle loa waa wandi Stiven waa wosek wandi. ¹⁴ Jisas Nasaretna nyan wan ngay wuligiyandi. Moses nina walanga kat kwiya ngepma vat wokwigiyandi waa Stiven wandi waa woseka wandi. Nin wunin waa woseka wandi. ¹⁵ Wan ngepmana njambwi nimba ndaa liga Stiven kat viga lindi. Ndina mindama apma mindama enselna mindama vla ligandi waa viga yelavitndi.

7

STIVEN NDI KAT NYAANGIT MBUTNDI

¹ God kat kwunatiga njambwi nyan laataa Stiven kat wagalandi. Waa nimba woseka wandi? E? Waa wagalandi. ² Wandi maa stiven wandi. yakwa nimba njambwi nimba awuk ngbwual. God ndina kwondu simagaga nina walanga

Ebrahim kat ngambuvat yandi. Ebrahim Mosespotemiamba yetindi. Angwa ngepma kwagalalaa Heran walinja ngepmat yetilapman linda njimbla God ndi kat ngambuvat yandi. ³ God ndi kat yalaa wandi. Mina angwa ngepma mina yelangi nimba kat kwagalalaa nat ngepmat ay. Yiga timeya kava simagagiyowun waa wandi God. ⁴ Ebrahim Kaldia ta ngepma kwagalalaa Heran walinja ngepmat yindi. Ngi ngepmamba yiga yetindi maa ndina nyaek kiyandi. God wandi, Heran kwagalalaa mbambala yeltilina kavat Ebrahim yindi. ⁵ God kan kipma Ebrahim kat ana kwindi. Ana samat kipma kwindi. God kipma kat wupma wandi. mina nyangu wan kipma kat viga ligiyandi waa God wandi. Wan njimbla Ebrahim nyangu njan tapman tindi. ⁶⁻⁷ Samat tiga God Ebrahim kat wandi. Mina nyangu sivla mbundi kavat yigyandi. Wan sivla ngepmamba liga nimba ndi kat viga ligiyandi mina nyangu kat. Mina nyangu wan ngepma nimbana njivwa kwo kwukiyandi. Wan ngepma nimba mina nyangu kat kavle vat yigiyandi. Wan kavle ngepma naambi 400 yetigiyandi. Wan ngepmana nimba kat sigiywoun. Ndi kat siwun maa mina nyangu wan ngepma kwagalalaa wuna njivwa kwuka wun kat yelavipmak yigiyandi waa wandi God. Nina walanga wan kava kwagalalaa tina ngepmat yindi, tiganin. ⁸ Mbangi pitna vak God Ebrahim kat simagandi. Mbangi pitnja vak nat nimba vilaa yelavikiyandi. Ndi Godna nimba ndi waa yealvikiyandi. Tiga liga Aisak Jekop kat njandi. Jekop wan tamba vili kiyeli vililik njanda nimba kapma kapma yelangi nimba ndi.

9 Wan tamba vili kiyeli vililik ta nimba Josep kat tipmwigwula yiga kimbut yiga maawupmba yelavika lindi. Isipmba liga nimba kat kwilaa wenga klandi Josep kat. God ndinagwinala kita vat tindi. 10 Nima sakwat nglambi yiga Josep kat ngivat vilindi. God kwutaa liga ndina lak kwandi. Wungi kat tiga wan nglambi ana ndi kat ngindi. God ndina lak kwandangat Isipna njambwi nyan Fero Josep kat wandi. Min apma nyan min. Nam-buo liga nyan min waa wandi Fero. Wungi kat tiga fero wandi maa Josep njambwi nyanat tindi. Isip kat viga Feron ngayna nda kat viga lindi.

11-12 Isipagwi Kenano ndina ambugavana nda yigumba ana waatndi. Nima vat yandi. Nina walanga kiginda sakwat kiginda ligandi waa wutaa wandi. Nina walanga kat wandi. Ay ngwula. Isipmba kiginda yiga kla ngwula. 13 Nat njambi Isip yindi kiginda klavat. Vililik wan njambi Josep ndi kat avla visimogwindi tiga vak. Wunai ya waa wandi Josep ndina yakwa nimba kat. Vililik wan njambi Fero Josepna yakwa nimba kat vindi. 14 Josep kita nyan kat ay wandi maa yiga Jekop kat mbutndi. Yagwa waa mbutndi. Josepna yelangi nimba kat ngwutno yagwa ngwula waa mbutndi. Isip ya nimbana sakwat kingiyan. Ndumi kuvuk kiyeli tamba vili manjela tambanat nimba yindi. 15 Jekop Isip yilaa tiga wumba liga ndino kiyandi. 16 Kiyandi maa ndina sim kwutaa Sikem walinja kipmat kalilaa waangumba vaangundi. Wan kipma tamba Ebrahim Hemo kat wenga kwilaa ndina lak klandi.

17 Tamba God Ebrahim kat wandi. Mina nyangu Isipmba liga naambi 400 tiga liga kwa-

galalaa nat ngepmat yigiyandi waa wandi God. Yinjeya njimbla tamba ngwaymba lindi. Wan njimbla nima sakwat nimba lindi. ¹⁸ Wan njimbla mandit king Iipmba tindi. Apma vat Josep ya vat wan king ana wutndi. ¹⁹ Wungi kat tiga nina walanga kat kavle vat yindi. Ndi kat wandi. Ng-wutna nyangu vatnyanjangat wuna lak simaga waa wandi. Vatnyanjeyan ndi nima sakwat ana yigiyandi waa yelavitaa wandi. ²⁰ Wan njimbla Moses kat nyime kwuti. Kan apma mat nyana. Nyaetna ngaymba tiga liga mbak kuvuk mwunya kiga lindi nyimeanala. ²¹ Ndina nyaek nyime ndi kat yiga simagambit maa Feronaa taagwa nyan ndi kat yiga simagambit maa feronaa taagwa nyan ndi kat vilaa kwutaa kalili. Lila nyan vla lindi. Ndi kat viga kwunaka lili. ²² Moses Isipna nimba viga la apma vak aywaa viga kindi. Apma tagula nyana. Apma vat ngambuliga nyana. Apma vat njivwa kwutiga nyana. ²³ Mosesna naambi ndumi vlii liga yelavitndi. Wuna yakwa nimba Isrel walinja nimba kat yiga vigiyowun waa yelavitndi. ²⁴ Isipna kita nyan ndina yakwa nyan kat kavle vat yelindi yiga vindi. Ndina yakwa nyan kat vilaa miwa yilaa Isipa kita nyan kat viyaga vatnyandi. ²⁵ Moses yelavitndi. Wuna yakwa nimba yuwa vak vilaa waigandi. God wandi, Moses nin kat kunapmat yandi. Nina lak kwandi maa Isip kat kwulakinyanin waa waigandi waa yelavitndi Moses. Wupma yelavitnda vapmba ndi ana wandi. ²⁶ Nat nandiya ndina yakwa nyan vililik walea limbik. Mbik kat yalaa vilaa wandi. Mbik kat kimbik kwupmat. Mbik yakwa nyan mbit.

Manda kat walea ligambit waa wandi Moses. ²⁷ Wandi, walea la kita nyan Moses kat kwutaa kumbanjaguga wandi. Kanda wandi maa min nina njambwi nyanat tigamin. Min kat kanda wandi maa waigamin. Wan kavle vatna. Nat vat apma vatna waa waigamin. ²⁸ Napmba Isipna kita nyan kat vatnyama vla an kat vatnyagiyamin? Waa Moses kat wandi. ²⁹ Wandi maa Moses vaaka piliga yiga Midian walinja ngepmamba yetindi. Tiga liga nondanyan vililik njandi.

³⁰ Wumba naambi ndumi vlii mina lindi. Tiga liga ensel vindi. Moses kwo nindi kavamba liga vindi. Wan kava Sainai walinja nduwi waymba lindi. Mat mbangu mingemba ya vitidndi, Moses vindi. Wan yamba ensel tindi maa vindi. ³¹ Moses viga ngipali waa vatndi. Vivat way yilindi. Yiga liga Godna kwundi wutndi. ³² God ndi kat wandi. Wan nina walanga wun kat nina njambwi nyan min waa walindi Ebrahma, Aisak, Jekop wun kat nina njambwi nyan min waa walindi waa God ngambulindi maa Moses ava plaa lindi. Moses vilaa vaaka silandalaa tindi. Ana taambika vindi. ³³ God ndi kat wandi. Mina man su pigiyaka laaga. Wan tima kava wunai liga apma kava. ³⁴ Wan Isipmba liga nimba wuna nyangyu kat kavle vat yilinja vat viwun. Isrel walindi. Isip nin kat kavle vat yiligandi waa walindi wutwun. Wungi kat tiga ndi kat kwunapmak ngaga yawun waa wandi God. God Moses kat wandi. Yagwamba min. Min kat wowun. Isip yigiyamin waa wandi God.

³⁵ Tak Moses yakwa nimba ndi kat wandi. Kanda wandi maa min nina njambwi nyanat tigamin. Min kat kanda wandi maa wagamin.

Wan vat kavle vatna. Nat vak apma vatna waa waigamin God ndi kat wandi. Ay yiga ndi kat viga ligiyamin. Yiga ndina lak kwamin, Isip kat kwulaiyandi waa wandi God. Ensel kat ya vitiga mimba vinda njimbla God ndi kat wupma wandi. ³⁶ Moses ndi kat kwutaa Isip kwagalalaa walindi. Isipmba Moses nima sakwat nima njivwa God waa vapmba kwutndi, ndina ngepma kavle yindi. Yel-ogwen walinja sak Mosesna vasi vasimba viyandi vlii yi ya yetilindi. ³⁷ Wan nyan Moses Isrel kat wandi. Ngini God ngwutna kita nyan kat wandi, profet tigiyanidi. Wunai liga vla ligiyandi waa wandi. ³⁸ Wan nyan Moses Godna nimbana kwo nindi kavamba yetindi. Nina walanganala yetindi. God waa nyaangit mbutiga ensel Sainai walinja nduwimba Moses kat mbutndi. Ng nduwimba wan ensel God waa nyaangit Moses kat kwindi maa ndi nin kat kwindi.

³⁹ Nina walanga Moses waa nyaangit ana wuka lindi. Ndina kwundi kat wupmakat kai walaa Isipmba yetivak kat mina yelavitndi. ⁴⁰ Tak yetinja vak kat yelavita Eron kat wandi. Nin kat waagan kait nima sakwat agwut waa wandi. Ndinai waiga nyaangit wukiyanin. Wan nyan Moses nin kat kwutaa nyan nduwi tamba wokendi. Anagandi yaiga waa wandi. ⁴¹ Wungi kat tiga nyan bul-makauna kait Eron ndi kat kwutndi. Kita nda vat-nyalaa kaik kat kwunapmak kwindi. Yilinja vak viga nolin ngwandiga solat siga mbangu veilindi. ⁴²⁻⁴³ Ndina kavle vat God vilaa wandi. Ndi kat kwagalawun maa kavle maawut yelavikiyandi. ndina kavle vapmba yetigiyanidi waa wandi God. Wungi kat tiga nyinangwupmba liga nda kat kwunatndi.

Nya, mbak singwut kwunatndi. Tamba yetinja vak kat profet piliwitndi.

God wandi. Ngwuk Isrel wun kat yelavitaa kita
nda
vatnyalaa ana wun kat kwilingwuk. Naambi
ndumi
vililik kwo kavamba tingwa njimbla wun kat
ana kwilingwuk. Molok walinja waagana kait
kwutaa
kaliga ndi kat mina kwunatingwuk. Refan
walinja
singwut mina kwunakngwuk. Wungi kat tiga
wowun
mala nat ngepma nimba ngwuk kat kandi kwu-
taa
kaligiyandi ndina ngepmat. Babilon walinja
ngepmat
kaligiyandi waa wandi God
waa tamba piliwutndi profet.

⁴⁴ Kwo nindi kavamba nina walanga tinja njimblamba selmba kwutnja ngaymba Godnonala yisola lindi. Moses kat God wandi wan ngay kupma agwut. God waa vapmba wan ngay Moses kwuka taandi. ⁴⁵ Nina walanga wan selmba kwutnja ngay kwutaa ninai ta kavat kiyandi. Josua ndina njambwi nyanat tiga yandi. Wan kava ninai la kava God ndi kat kwindi. Wan kavamba tamba la nimba kat God kai waa saviindi, yindi. Devit ta njimbla selmba kwutnja ngay tindi. ⁴⁶ God Devit kat yelavitndi. Min apma nyan min waa yelavitndi. Devit God kat wagalandi. Min nina njambwi nyan min. Timeya ngay kwukiyowun? Waa wagalandi, God

kai wandi. ⁴⁷ Devitna nyan Solomon wan ngay kwutndi.

⁴⁸ Ndinyangu kwutna ngaymba God njambwi nyan ana tiligandi. Tamba profet wan vak piliwutndi.

⁴⁹ God nyinangwutnagwi kipma kat viga linda vak

kat wandi. nyinangwut wuna tigit vla tigit.

Ndaa

liligowun. Kipmamba man veilaa tiligowun.

Wun kat

anda ngaya kwukngweya. Wun anda ngaymba tigiyouwun. ⁵⁰ Kipmana nda aywaa kwukwun

waa wandi

God

waa tamba piliwutndi profet.

⁵¹ Ngwuk kavle vapmba yetiligangwuk. God waa nyaangit ngwutna maawutmba ana yelavitigangwuk. Ngwutna waan God waa nyaangit ana wutigangwuk. Godna waagan kat kai waligangwuk. Ngwutna walanga kavle vat yiga yetinja vapmba ngwula yetigangwuk.

⁵² Ngwutna walanga profet kat kavle vat mina yindi. Tamba la nimba God waa apma nyan yaigandi waa la nimba kat ngwutna walanga vatnya lindi. Mbambala ngwuk Jisas kat kamwin kwingwut maa vatnyandi. ⁵³ God ndina lo ensel kat kwindi maa ensel Moses kat kwindi. Moses ngwutnalak kwindi maa ngwuk wungi lomba ana yetingwuk waa wandi Stiven.

*STIVEN KAT KAMBAPMBA KLALAA
VATNYAVAK VIYALINDI*

⁵⁴ Wan nyaangit wutaga nambu mbiliga ndaiga ndina maawut kwutndi maa nimbini ngliaka kimbut yiga lindi Stiven kat. ⁵⁵ Stiven kat Godna waagan tavindi maa ndi nyinangwut kembandi, viga God kat vindi. God nima nyan tindangat nima ya vla lindi, vindi. Stiven Jisas Godna yaagidan naangamba laataa lindi, vindi. ⁵⁶ Vilaa wandi ndi kat. Avi ngwula. Nyinangwut kembandi, Jisas Godna vaksimobwi ligan nyan ndi kat viwun. Godna yaagindan naangamba laataa lindi, vigowun waa wandi Stiven.

⁵⁷ Wan maa nima kwundimba ndi kat kwuset yiga wandi. Waan silita aywaa laataa ndi kat kwupmak yindi. ⁵⁸ Ndi kat kwutaa kaliga yiga ngepma maapomba taagalaa ndi kat kaambapomba kalalaa vatnyavak viyalindi. Stiven waa nyaangik kat wuka kai waa la nimba tat kambak klalaa yaagindi ndi kat viyavat. Kambak viya la nimba ndina alagumba kwusonja waavwi lapmiga taagandi. Kwandi nyan kita ngwaymba liga viga la nyan Sol ndina mangandamba taagandi. Taagalaa kambak ndi kat viyavat kambak kalalaa yaagindi. ⁵⁹ Yaagilindi maa Stiven njambwi nyangat wandi. Wuna wundumbu kat kwutaa kali waa wandi Stiven. ⁶⁰ Kwali mamba vilaa liga God kat nima kwundimba wandi. Wun kat kavle vak yinja vak kat tiga ndi kat ke siga waa wandi.

8

¹ Stiven kat vatnyanja njimbla Sol tiga yelavitndi. Ndi apma vat yindi ndi kat waa yelavitndi. Wungi kat tiga Jisasna yelangimba yisola la nimba Jerusalem kwagalalaa ngepma

ngepmat yindi. Judiamba liga Samariamba liga ngepma ngepma lapta yindi. Aposel Jerusalem ana kwagalandi. Wata lindi. ² God kat maawupmba yelavika la nimba Stivena sim kwutaa waangumba vaangundi. Ndi kat miwa yiga nglaga yiga waangumba vaangundi. ³ Wan nyan Sol Jisasna yelangi nimba kat kavle vat yindi. Ndina ngaymba wuleiga ndu taagwa kat kwutaa yiga kalabusmba naangandi.

⁴ Jisasna mbaapma nimba Jerusalem kwagalalaa kava kava yilindi. Yiga wan apma nyaangit mbutindi. ⁵ Filip waa nyaangit nima sakwat nimba wutaa ndina maawutmba God waa nyan Kraist kat mbutndi. ⁶ Filip waa nyaangit nima sakwat nimba wutaa ndina maawutmba yelavika kwutaa lindi. Filip kwukaa nima njivwa ndinyangu kat kwunatnda vat vindi. ⁷ Ndina nimbana nat nimba kavle waagan tivilindi maa lindi. Filip kai waa savilindi, yindi. Nima kwundimba kiselaga waga yindi. Wupma ava kavle lila nimba kat Filip kwunatindi. ⁸ Wungi kat tiga wan ngepmana nimba nimamba solat siga woviyaguga lindi.

⁹ Wan kavamba la nyan ndina si Saimon. Tak kan ngepmamba yeno kwutindi. Saimon yeno kwutnda vak wan ngepma nimba viga ngipaliga ndandi. Saimon walindi. Wun nima nyan wun waa walindi. ¹⁰ Wan ngepmanana nat nyangu nima nyangu Saimon waa nyaangit wutaa wandi. wan nyan God ndi kat inam kwondu kwindi waa wandi. ¹¹ Wungi kat tiga wan ngepma nimba aywaa Saimon waa nyaangit wutaa lindi. Tamba wan yeno walinda vat viga lindi. ¹² Wan ngepma

nimba Filip waa nyaangit wutndi. Ndi apma nyaangit mbutindi. God ndinyangu kat viga la vak kat mbutindi. Jisas Kraist kat ndi kat mbutindi. Wan nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandi, lindi. Wungi kat tiga ndi kat ngumba njangindi. Ndu taagwa njangindi. ¹³ Saimon wan nyaangit wutaa ndino maawut yelavika kwutaa lindi. Filip Saimon ndino ngu njangindi. Filipmon-ala lindi. Filip kwunata njivwa simolgiliga njivwa kat viga Saimon ngipaliga ndandi.

¹⁴ Sameriamba la nimba God waa nyaangit wut-njangat Jerusalemba la aposel wutndi. Wutaa Pitawi Jon kat mbutndi. Ay mbila. Yiga vigiyambit waa mbutndi. ¹⁵ Sameriat yimbait. Wan ngepma wuleilaa God kat wagalambit. Ndi kat mina waagan agwi waa wagalambit. ¹⁶ Pitawi Jono yamba njimbla Godna waagan wan ngepma nimba kat ana taviga lindi. Filip njambwi nyan Jisas kat mina ndi kat mbutaa ndina simba njangindi. Godna waagan kat ana wutndi. ¹⁷ Tiga liga mbaitna taamba ndi kat taagambit maa Godna waagan ndi kat tavindi. ¹⁸⁻¹⁹ Aposel taamba taagambit mala Godna waagan tavinda vat Saimon vindi. Vilaa Pita kat wandi. Mbitna kwondu wuno wun kat agwi. Wuna taambamba Godna waagan kwiweya kwondu wun kat kwimbeyan mbik kat wenga kwigiyowun waa wandi Saimon.

²⁰ Pita ndi kat wandi. Minagwi mina wenga ndo kavle kavat ay mbila. Kavle vat maawupba yelaika ligamin. God ndina waagan awagapma mina kwiligandi. Wenga klalaa awat ana kwiligandi. ²¹ Mina maawut kavle savle linda kat wan kwondu ana klaigamin. Yelavipma vak kat

god kai waligandi. ²² Wungi kat tiga apma maawut asik. Kavle maawut kwagala. Njambwi nyan kat wagala. wuna kavle vak yiwa vak kat limbwi mila waa wagala. ²³ Maawupmba yelavipma vak wan kavle vatna. Wan kavle vak min kat tamba ngilaa ligandi. viligowun waa wandi Pita.

²⁴ Saimon awat ndi kat kulumataa wandi. Wun kat nima nyan kat wagala mila. ndina kavle vak kat yinda vak kat vila ndi kat ke siga waa wagala waa wandi Saimon.

²⁵ God waa nyaangit mbuka liga Jerusalemat yindi. God waa apma nyaangit Jerusalem yivat tiga ava yambimba la Sameriana ngepma ngep-mamba mbukiva yilimbit.

ITIOPIAMBA YAA NJAMBWI NYAN KAT FILIP WAA APMA NYAANGIT MBUTNDI

²⁶ Wan njimbla Godna ensel kita Filip kat yalaa wandi. Kambangwat naangat ay mila. Nima ava yambi Jerusalemba laapta gesat yilaa liga avayambat ay mila. Wan kava kwo nindi kava waa wandi ensel. ²⁷ Filip wutaa laataa wanda kavat yindi. Itiopiamba yaa nyan Filip vindi. Ndi wan nyan Itiopiana kwina njivwa kwutiga nimbana njambwi nyanat tindi. Wan kwina si Kandesi. Kwina kwanda kwanda nimbundawi kat viga lindi. Ndi ngepma kwagalalaa Jerusalemat God kat kwunapmak yilaa tindi. ²⁸ Wan nyan Jerusalemba liga ndina ngepmat lungwamataa yindi. Ndina karimba ndalindi. Hos ndina kairis kat laagaa kalilindi ngepmat. Tamba la profet aisaia piliwuta nyaangit viga lindi. ²⁹ Godna waagan Filip kat wandi. Ndina karis ngwaymba ay waa wandi.

³⁰ Filip ndina karis ngwaymba piliga yindi. Yilaa aisaia piliwuta nyaangit winda vat wutndi. Filip ndi kat wandi. Vilima nyaangit mina maawut yelavitigamin? waa wagalandi Filip.

³¹ Wan nyan Filip kat wandi. Kai. Kita nyan wan nyaangitna angwa vat wun kat mbutndeyan wuna maawutmba yelavikiyowun waa kat mbutndeyan wuna maawutmba yelavikiyowun waa wandi. Karisat wokelaa wuna ngwaymba ndali wandi.

³²⁻³³ God waa piliwutaa nyaangit vinda nyaangit kingivak. Wan nyan kat kwutaa kalindaa sip sip vla vatnyandi. Ndi kwundi ana ngambundi. Yuwi kalipmak kalinja sip sip vla tindi kwundi lapman tindi. Ndina si viyesandalaa ndi kat savagu ana yindi. Ndi kat vatnyandi maa anda vapmba nyangu njangiyandi waa pilwutndi Aisaia.

³⁴ Wan nyaangit vilaa lungwamaka Filip kat vilaa ngambundi. Piliwuta nyan avla piliwutndi? E? Nat nyan kat piliwutndi? Waa wagalandi.

³⁵ Wagalandi maa Filip ndi kat wandi. Jisas kat wan apma nyaangit piliwutndi waa wandi. ³⁶⁻³⁷ Samat yiga ngu la kavamba wogwelaa limbit. Wan nyan Filip kat wandi. Ngu kingiyan tiga. Wun kat yagugiyani wan ngumba? Waa wandi.

³⁸ Wan nyan wandi mala karis kematndi. Kematndi mala ndalaa nguat yiga ndaimbit. Ndaimbit mala Filip ndi kat yagundi. ³⁹ Ngu kwagalalaa nimbak wokembit mala Godna waagan Filip kat kwutaa nat kava kalindi. Viga la nyan Filip kat ana viga lindi. Ndi nolin ngwandiga yindi. ⁴⁰ Filip asdotmba yiga lindi. Ngepmamba

wan nyaangit mbukiva yindi. Mbuka yiga Sisariamba wogwelaa lindi.

9

SOL MANDIP KUPI MAAWUPMBA YELAVITNDI

¹ Jisasna mbaapma nimba kat vatnyagiyowun waa yelavitndi Sol. Yelavita God kat kwunatiga njambwi nyan kat yindi. ² Sol ndi kat wandi. Damaskasmba liga Juda yisolaa linja ngay viga liga nyan kat pas piliwutaa wun kat agwi. Wan ngepmamba liga Jisas waa vapmba apma vapmba yetiga nimba kat kwaka yivat wowun. Ndi kat vilaa ndina taamba ngilaa Jerusalem kaligiyowun waa wandi Sol. ³ Yiga Damaskas walinja ngepma ngway tolondi. Nima nya vla liga nda nyinangwupmba nganga yalaa ndi kat kemandi. ⁴ Kemandi mala Sol kipmamba ndalaa kwundi wutndi. Sol Sol wun kat manda kat kavle vat yivat yiligamin, waa wandi wan kwundi. ⁵ Sol wandi. Min njambwi nyan. Min anda nyan min. Sol wandi maa wan kwundi wandi. Wun Jisas wun. Wunayi kavle vat yima nyan waa. ⁶ Min laak. Ngepma wulei. Yimeya vak min kat vilimogwigiyowun waa wandi wan kwundi.

⁷ Solonala ta nimba ngepaliga ndalaa nyaangit ana ngambundi. Kwundi wutndi. Ndunyan kat ana vindi. ⁸ Sol laataa mini ana vindi. Ndi kat taamba kwutaa ngepmat kalindi. ⁹ Sol Damaskasmba nandinya kuvut tindan ndina mini ana vindi. Wan nandiya kuvut nao kiginda ngu ana kindi.

¹⁰ Damaskasmba Jisasna mbaapmamba la nyan kita lindi. Ndina si Ananias. Njambwi nyan ndi

kat simapmba ngambundi. Ananais waa wandi njambwi nyan. Wandu maa Ananais wandi. Njambwi nyan kumba ligowun. Manda kat wagalamin waa wandi Ananais. ¹¹⁻¹² Njambwi nyan ndi kat wandi. Min laataa ay. Savagu walinja ava yambat ay. Wan ava yambi Jutasna ngay ngiliga. Ndina ngay wuleilaa Sol kat wagala. Solna ngepma Tasas walinja ngepma. Wan nyan Sol wun kat mbambala ngambuligandi. Ndi kat simagawun min kat Ananais yaigandi. Min kat ndina taamba taagandi ma mini vigiyandi waa simagawun ndi kat waa wandi God Ananais kat.

¹³ Ananais awat wandi. Njambwi nyan wan nyan kat nimba sakwat nyaangit wutwun. Jerusalemba liga mina yelangi nimba kat kavle vat yinda vat wutwun. ¹⁴ Jerusalemba liga god kat kwunatiga njambwi nyan ndi kat paak kwindi. Wan paak kwutaa nina ngepmat yandi. Min kat njambwi nyan waliga nimba kat taamba ngilaa kalivat yandi waa wandi Ananais. ¹⁵ Njambwi nyan ndi kat wandi. Ay. Yiga agwut. Wun Sol kat kwukwun. Juda ana ndi nat nimba kat Sol wuna si wun kat waga mbukiyandi. Nima sakwat kingat mbukiyandi. Juda kat mbukiyandi. ¹⁶ Wunai waa nyaangit mbutnda kat nima sakwat nimba ndi kat kavle vat yigiyandi. Vigiyandi waa wandi God.

¹⁷ God wandi maa Ananais yiga Jutasna ngay wuleindi. Solmba ndina taamba taagalaa wandi. Wuna yakwa nyan Sol. Njambwi nyan Jisas wan yambimba vima nyan Jisas wandi, yawun. Mina mini kwunapmat yawun. Godna waagan klambangat yawun waa wandi Ananais.

¹⁸ Ananais wandi maa ndina minimba la nda

kisik vla lavwi yaga ndali. Ndali maa ndina mini kwo vindi. Sol laatndi mala ndi kat ngu yagundi. ¹⁹ Sol nao kilaa ava mban walaa tindi. Sol Jisasna mbaapma nimbonala damaskasmba nandiya nandinya yetindi.

²⁰ Sol Juda yisolaa linja ngay wuleilaa ndi kat mbutndi Jisas kat. Ndi Godna waa mbutndi. ²¹ Ndinai wala nyaangit wuta nimba ngipaliga ndalaa wandi. Jeruslemba la Jisasna mbaapmamba liga nimba kat kavle vat yiliga nyan anagandi ya.

²² Sol ngambula vat apma vat ngambulindi. Damaskasmba liga Juda ndinai waa nyaangit wutaa kavle vak ngambuligandi ana wandi. Jisas ndi God waa nyana waa Sol wandi.

JUDA SOL KAT KWAKA VLEVILAA LINDI

²³ Tiga liga nat njimbla nat Juda yisolaa liga Sol kat sivat kwanda kwanda kwunaka ngambulindi.

²⁴ Ngambulinja vak Sol wutndi. Sol wogwendeya ava yambi kat ngan nandinya viga lindi ndi kat vatnyavat. ²⁵ Solna mbaapma nimba ndi kat kwutaa nima mbanimba naangangi. Ngepma tivwimba liga yaawmba tulaa ndi kat kwusenda lindi.

²⁶ Sol Jerusalemba yiga Jisasna mbaapma nimbonala tivat wandi. Ndi kat vaaka kai wandi. Ndi nina mbaapma nyan ana ndi waa yelavitndi. ²⁷ Sol kat Banabas kwutaa Aposel ta kavat kalindi. Kaliga wandi. Sol njambwi nyan kat ava yambimba liga vindi. Njambwi nyan ndi kat wandi. Ndi Damaskasmba Jisas waa nyaangit nimbamba mbutndi waa wandi

Banabas. ²⁸ Wungi kat tiga Sol ndinogwinala Jerusalemba yetindi. Ndinogwinala yi ya yetindi. ²⁹ Yi ya yetiga njambwi nyan waa nyaangit mbutindi. Vaaka ana ndi kat mbutindi. Grik walinja kwundi ngambuliga Juda kat kaawa viyaa mbutindi. Ndi kat vatnyavat wandi. ³⁰ Juda ndi kat vatnyanjeya vak kat ndina yakwa nimba wutaa Sol kat kat kwutaa seseria walinja ngepmat kalindi. Ndi kat wandi. Tarsis walinja ngepmat ay waa wandi.

³¹ Yindi maa Judagwi Sameriamba liga Jisasna yelangi nimba kat nat nimba ndi kat ana kavle vat yindi. God waa nyaangit ndinamba lindi. God kat yelavika yetilindi. Godna waagan ndi kat tavalindi. Ndi nima sakwat yindi.

PITA INIAS KAT KWUNATNDI

³² Tiga liga nat njimbla Pita ngepma ngepmat yindi. Lidamba tiga Godna yelangi nimba kat vivat yindi. ³³ Wan ngepmamba kita nyan tindi. Ndina si Inias. Njamimba naambi selakuvuk tindi. Ava plalinja yelongwengat tiga lindi njambimba. ³⁴ Pita ndi kat wandi. Inias Jisas Kraist min kat kwunakiyandi. Laap mila. Mina njambi kwutaa kali mila waa wandi maa kwiyatapman laatndi. ³⁵ Lidawi seronba liga nimba wan nyan kat vilaa God waa nyaangik kat wutaa maawupmba yelavika woviyaguga lindi.

DOKAS KIYALAA LAATNDI

³⁶ Jopa walinja ngepmamba Jisasna yelangimba liga taagwa kita lili. Lila si Tabita. Grikna kwundimba li kat Dokas walindi. Li apma njivwa nima sakwat kwutuli. Sanya lapman nimba kat

lila sanya klalaa kwilili. ³⁷ Wan njimbla yel-ogwenga tiga kiyali. Lila sim njangilaa awlak ngemba taagandi. ³⁸ Lida walinja ngepma Jopa walinja ngepma sivla ana ndi. Ngwaya. Lidamba liga Jisasna mbaapma nimba Pita Jopamba lindangat wutaa vililik pali kat wandi maa Pita kat yimbik. Yiga Pita kat wambik. Kwiyatapman yagwa wambit. ³⁹ Pita mbilagwina yindi. Yandi maa ndi kat kwutaa awlak ngeyat kalindi. Wan kavamba nima sakwat tolagwa lindi. Ndi ngla liga wan waavwi Dokas tat tava waavwi klalaa Pita kat simogwinda. ⁴⁰ Pita ndi kat wandi. Wogwega ay ngwula waa walaa ndi kwalimamba silaa God kat wagalandi. Sim kat vilaa wandi. Tabita laak waa wandi maa lila mini vili. Mini vilaa laati. ⁴¹ Pita li kat taambamba kwutaa kwuselatndi. Godna yelang nimba kat yagwa walaa ndi kat smagandi. Kwo lila vak kat simagandi. ⁴² Jopamba liga nima sakwat nimba Pita kwuta vak kat wutndi. Wutaa wan apma nyaangit maawupmba yelavita Jisasna mbaapma wuleindi. ⁴³ Pita Jopamba nima sakwat nandinya yetindi. Saimana ngaymba yetindi. (v 44) Saimana njivwa bulmakawna simbi kwiya wutaa sol taagalindi.

10

PITAGWI KONILIASO

¹ Kita nyan seseliamba la nyan ndina si Konilias. Ndi Juda ana ndi. Ndi soldiana njambwi nyanat tindi. Ndi soldia ndumi tambanak kat viga lindi. Ndina soldia Itali walinja soldia. ² Wan nyan God kat ndina maawupmba yelavika lindi. Kapma ana yelavika lindi. Ndina ngaymba liga nibonala kita

vak yelavika lindi. Ndina ngayimba liga nimbbonala kita vak yelavika lindi. Sanya lapma Juda kat sanya kwilindi. Njimbla njimbla God kat ngambulindi. ³ Kita nglambu Godna ensel simap vla ndi kat yalaa wandi. Konilias waa wandi.

⁴ Konilias vaka liga ensel kat vilaa wandi Konilias. Wan ensel ndi kat wandi. God kat ngambuligamin. Kwo liga nimba kat mina sanya kwiligamin. God yilima vat viga ligandi. Wungi kat tiga min kat ngambuvat yawun. ⁵ Nat nimba Jopat yigaandi wamin maa ndi yiga Saimon waa walinja nyan kat kwutaa kumba kiyagandi. ⁶ Pita Saimona ngayimba yetilindi. Saimona njivwa bulambakawna simbi kwiya wutaa sol taagalindi. Ndina ngay nyingi nguna tivagawimba lindi waa wandi ensel.

⁷ Ensel walaa yindi maa Konilias ndina mbit nivwa kwutaa mbit nyan kat yagwa wandi. Soldia kita kat yagwa wandi, yandi. Wan soldia God kat ndina maawupmba yelavika lindi. Ndina njivwa Konilias kat viga livak kat tindi. ⁸ Yandi maa ensel waa nyaangit ndi kat mbutndi. Ndi kat ay ngwula Jopat wandi maa yindi.

⁹ Nat nandinya yiga Jopa walinja ngepma ngayimba lilindi maa Pita God kat ngambuvat awlak ngeyat wokendi. Nima nandinya wokendi. ¹⁰ Pita wumba liga wundi kat tindi. Kivat walindi. Pita ndaivat tiga simat vla vindi. ¹¹ Nyinangwut kembandi maa nima sel ndailindi, vindi. Wan sel waambu waambu kuvusi kat kwutndi, lindi. Angi naynat vla lindi. Ndaiga ndalaa viyanjalindi. ¹² Wungi selmba la nda kwapimba yeta nda mandip nda lindi wungiselmba. Kipmamba

yetiga nda, waavi, kamboy, waak, viyu, mbolu, tindi. ¹³ Pita wan nda kat viga liga kwundi wutndi. Pita laak. Laataga vatnyalaa ngi wan nda kat waa wandi waa kwundi. ¹⁴ Pita wandi. Njambwi nyan kai. Wan ana kiligowun. Nin Juda wupma waliganin. Wan nda ke kiga kavle da waa waliganin waa wandi Pita. ¹⁵ Pita wandi maa waa kwundi ndi kat nat njamba wandi. God wandi. Wan nda kavle nda ana ndi. Kavle nda waa ke waa waa wandi God. ¹⁶ Wan kwundi njamba kuvut wambit maa wan sel wumba yambi wokendi nyinangwutnat.

¹⁷ Wokendi maa Pita yelavitndi. Viwa vatna angwa angamat tigandi. Wan vat manda kat God wun kat visimogwindi waa yelavitndi Pita. Yelavika liga Konilias ay wandi maa kuvuk nyangu ndinai liga kava yandi. Ndi wundi nimba Saimona ngay kat kwaka yalaa ndaamangemba lindi. ¹⁸ Saimon Pita wan ngaymba ligandi? Waa wagalandi. ¹⁹ Pita vinda nda kat yelavika lindi maa Godna waagan ndi kat wandi. Kuvut nyangu min kwaka yalaa tima ngay ndaamangemba ligandi. ²⁰ Min ndailaa ndinogwinala ay. Ke nimamba yelavika. Kwo ay. wowun mala min kat vivat yandi waa wandi Godna waagan.

²¹ Pita ndailaa ndi kat wandi. Wun kwaka lingwa nyan wun. Manda kat yangwuk waa wandi Pita. ²² Ndi wandi. Nina njambwi nyan wandi maa yanin. Ndi ndumi tambanat ta soldia kat viga lindi. God kat ndina maawupmba yelavika apma vat tilindi. Juda walinja nimba ndi kat walindi. Apma vat yetiligandi waa walindi. Godna ensel ndi kat wandi maa nin kat wandi,

yanin. Min kat vivat wan ngay yanin. Minai waiga nyaangit wupmat yanin waa wandi. ²³ Pita ndi kat ngay yagwa wandi maa ndina ngaymba kwandi. Nat nandinya laataa Pita ndinogwionala yindi. Jopamba liga Jisana mbaapmamba liga nat nimba ndinogwionala yindi. ²⁴ Nat nandinya Seseria walinja ngepma wuleindi. Konilias ndi kat kawiga lindi. Ndina yelangit nimba ndina ava nimba kat yagwa wandi mala yisolaa liga Pita kat kawiga lindi. ²⁵ Pita yandi maa vilaa Konilias maat silandalaa liga Pita kat wandi. Min njambwi nyan min. ²⁶ Pita ndi kat kwutaa kwuselataa wandi. Laak. Wun ndu nyan wun. Minai liga vla ligowun. ²⁷ Konilias kat ngambuga ngay wuleilaa nima sakwat nimba yisolaa lindi maa vindi.

²⁸ Pita ndi kat wandi. Nina ngepmana vat kingiyan. Nin Juda Juda ana ndi nat nimbana ngay ana wuleiliganin. Ndinogwionala ana kitamba yetiliganin. Ngwuk viligangwuk. God wun kat visimogwindi kapma yiweya vat. God wun kat wandi. Wan vat apma vatna. Kavle vatna waa ke waa waa wandi God. Wungi kat tiga yiweya vak kat God ana kai waligandi viligowun. ²⁹ Wungi kat tiga Konilias wun kat yagwa wandi maa ana kai wowun. Yawun. Kita vat ngwuk kat wagavat tigowun. Manda kat wun kat yagwa wangwuk waa wandi Pita.

³⁰ Konilias awat wandi. Nandinya aynat tamba yindi, nindi nandinya wuna ngaymba liga God kat ngambuliwun. Ngambuliwun maa Kita nyan wuna mindama sambimba yalaa lindi. Ndina waavwi ya vla vitindi. ³¹ Wun kat wandi. Konilias ngambulima nyaangit God wutndi. Sanya lapman

nimba kat sanya kwima vak vindi. ³² Nat nimba kat ay awa Jopat yigandi. Jopat yilaa Saimon waa Pita walinja nyan kat kwutaa kiyagiyandi. Ndi Saimona ngayмба yetiligandi. Wan nyan Saimon bulmakawna simbi kwiya wutiga nyana. Ndina ngay nyingi ngumba ligandi waa wandi wan nyan. ³³ Wungi kat tiga ay wowun maa yindi, yamin. Wovun yamin. God waa nyaangit minai waiga nyaangit wupmak yisolaa liganin waa wandi Konilias.

³⁴ Pita wandi. God ngepma ngepmana nimba kat kita vat mina yiligandi. Mandip mandip ana yiligandi. Viligowun. ³⁵ Ngepma ngepmana nimba God kat ndina maawupmba yelavika apma vat yetinjeyan God ndi kat kwunakiyandi. ³⁶ God tamba wandi Jekop waa Isrel walinja nyana yelangi nimba kat. God waa nyaangit mbutndi. Apma vat yetimbandi walaa waa mbutndi. Jisas Kraist ngepma ngepmamba liga nimbana njambwi nyana. ³⁷ Wan nyaangit Judiamba liga ngepma ngepmamba yiga mbutndi. Tat Galili walinja ngepmamba mbutndi. Jon ndinyangu kat ngu yaguga mbutndi. Ngwuk wan nyaangit tamba wuka ligangwuk. ³⁸ Nasaretmba la nyan Jisas kat God ndina waagan kwindi. Kwundu wagwundi. Jisas yiga apma vat yindi. Nima sakwat nimba Seten ndi kat kavle vat yilindi, Jisas yalaa ndi kat kwunatndi. God ndinagwinala lindi. ³⁹ Jerusalemba nat Judanangepmamba liga kwutinda vak vinin. Ndi ndi kat vatnyandi diwai krosmba. ⁴⁰ Jisas kiyalaa nandinya kuvut tiga God wandi maa laatndi. Lataa ndinyangu kat avla visimogwindi. ⁴¹ Ndinyangu aywaa ndi kat

ana vindi. Nin vinin. God wandi maa vinin.
⁴² Nin kat wandi nat nimba kat yiga ambuk wandi.
 Wun Godna nyan wun ndi kat yiga ambuk wandi
 Jisas. God wun kat wandi. Min Jas min. Kiyaa
 laa nimba kwo liga nimba kat kansagiyaa Jasa
 tigiyaamin waa God wun kat wandi waa ambuk
 waa Jisas wandi nin kat. ⁴³ Tamba profet Jisas
 kat piliwutndi. Jisas kiyaa vak kat apma maawut
 yelavika woviyaguga yetinjeyan God ndina kavle
 vak kat tiga ana sigiyandi wandi Pita.

JUDA ANA NDI NAT NIMBA GODNA WAAGAN KLANDI

⁴⁴ Pita walindi mala Godna waagan yalaa
 ndinai waa ngambulaa nyaangit wutiga nimba
 kat Godna waagan tavindi. ⁴⁵ Godna waagan ndi
 kat tavindi maa Pitonala ya Juda ngipaliga ndandi.
 Wan Juda tat Jisasna mbaapma silindi. Juda ana
 ndi nat nimba kat Godna waagan tavindangat
 vliaa ngipali ndandi. ⁴⁶ Godna waagan taviyaa
 nimba kapma kapma kwundi ngambundi, Juda
 wutndi. Ngambuga wandi. God nima nyana waa
 wandi. Pita laataa wandi. ⁴⁷ Godna waagan ndi
 kat tavinda vla nin kat wupma tavindi. Wungi
 kat tiga ndi kat ngumba yagugiyamin. Ngwuk
 kai wangwuk? Waa Pita wagalandi. ⁴⁸ Pita wandi
 mala Jisasna simba waga ngumba njangindi. Wan
 nimba wandi. Pita samat ninogwinala yeti waa
 wandi.

11

PITA JERUSALEMAT VILAA MBUTNDI

¹ Juda ana ndi nat nimba God waa nyaangit
 maawupmba yelavika klanja vak kat Judiamba

liga Jisasna yelangi nimbawi Aposelo wutndi. ²Pita Jerusalem yandi mala wumba la Juda ndi kat kaawa viyaa nyaangit ngambundi. Wundi Juda wupma yelavitndi. Juda yeta vapmba yetilapman yinjeyan Jisasna mbaapma ana wuleigiyandi waa yelavita Pita kat ngambundi. ³Ndi Juda Pita kat wagalandi. Juda ana ndi ndina ngaymba min ndinogwinala tiga nao kimin. Manda kat wupma yimin waa wandi Pita kat.

⁴Pita ndinai kwutaa njivwa kat ndi kat mbutndi. ⁵Jopamba liga god kat wagalaga tiga simat vla viwun. Kita nda sel vla nyinangwupmba liga ngaga yandi maa viwun. Waambu waambu kuvusitndi maa nagi aynat vla lindi. ⁶Wungi selmba lindi maa viwun. Kwapimba yetiliga nda, waavi, kamboy, waak, mbolu, viyu, lindi, viwun. ⁷Viga liga kita nyana kwundi wutwun. Wan nyan wandi. Pita laak. Vatnyaga agi. ⁸Wun wowun. Njambwi nyan kai. Kingi vat kavle nda ana kiligowun. Judana vatmba ana kiligowun wowun. ⁹Wowun maa god wandi. Wan nda kiginda kilinja nda. Nglambi liga nda waa ke waa. ¹⁰Wan vak njamba kuvuk ndailaa wokendi. ¹¹Wokendi maa kuvut nyangu yalaa tuwa ngayna ndaamangena nduamba tindi. Sesi-amba la nyan Konilias wandi mala wun kat yandi. ¹²Godna waagan wun kat wandi. Ndinogwinala yiwangat wandi. Ke nimamba yelavika ay wandi. Kindi silakita mina yakwa nimba wunagwinala yalaa ndina ngay wuleinin. ¹³⁻¹⁴Ngay wuleinin maa Konilias nin kat wandi. Wun ensel kat viwun. Wuna ngaymba laataga wun kat wandi. Ensel wandi. Min ndinvangu kat wamin, yigandi Jopat.

Saimon waa Pita walinja nyan ndi kat kwutaa kumba kiyaigandi. Wan nyan ngwuk kat nyaangit mbukiyandi. Ndinai waiga nyaangit wukngwuk maa God ngwutna kavle vat limbwigiyaandi. Mina ngayмба yetiga nimba aywa ndina kavle vat aywa limbwigiyaandi waa wandi ensel waa wandi Konilias. ¹⁵ Nyaangit ndi kat ngambuliwun maa Godna waagan nin kat tavinda vap vla ndi kat tavindi. ¹⁶ Godna waagan ndi kat tavindi maa yelavikwun. Tat Jisas waa nyaangit kat yelavikwun. Tat wandi. Jon ngwuk kat ngumba yagundi. Wun Godna waagan ngwuk kat kwiwun tavigiyaandi waa wandi Jisas. ¹⁷ Nina njambwi nyan Jisas Kraist kat woviyaguga nina mbaangi wiyo waavi taagandi maa God nin kat ndina waagan kwindi. Juda kwindi. Kwinda vak kat God kat ana kai wowun waa wandi Pita.

¹⁸ Wanda nyaangit wutaa awat ndi kat ana wandi. Ndi wandi. God njambwi nyana. Juda ana ndi nat nimba God kat kupi maawutmba yelavitaapma vat tigiyaandi. Viliganin waa wandi.

ANTIOKMBA LIGA JISASNA MBAAPMA NIMBA

¹⁹ Tamba Stiven kat vatnyanja njimbla Jisasna mbaapma nimba kat kavle vat yindi. Wundi kat tiga ngepma ngepma lapta yindi. Wan ngepmana si finisia, ngepma ngepma lapta yindi. Wan ngepmana si finisia, Saipras, Antiok. Yiga God waa nyaangit Juda kat mina mbutndi. ²⁰ Ndina nat nimba ngepma vililik Saipras. Sairinimba liga Antiok yandi. Wundi nat nimba God waa nyaangit Juda ana ndi Grik walinja nimba kat

mbutndi. Jisas Kraist njambwi nyana waa mbutndi. ²¹ Wan nyaangit mbutinja njimbla God ndina lak kwandi maa mbutndi. Nima sakwat nimba wan nyaangit wutaa ndina maawupmba yelavika Jisasna mbaapma wuleindi.

²² Antiokmba la nimba Godna yelangi wuleinja vak kat Jerusalemba la Godna yelandi nimba wutndi. Wutaa Banabas kat wandi. Wandi maa Antioknat yindi. ²³ Banasba yiga Antiok wulielaa ndi kat vindi. Viga yelavitndi. God ndi kat apma vat yindi waa yelavitndi. Banabas solat siga lindi. Antiokmba liga nimba kat wandi. Njambwi nyan Jisas ngwutna maawupmba yelavika ndi kat nimamba agwut waa wandi. ²⁴ Banabas apma nyana. Godna waagan ndi kat nimamba tavilindi. God waa nyaangit nimamba kwutaa lindi. Ndinai waa nyaangit wutaa nima sakwat nimba njambwi nyana mbaapma wuleindi. ²⁵ Banabas Tarsis kwaka yindi Sol kat vivat. ²⁶ Ndi kat vilaa kwutaa Antioknat kalindi. Naambi kita lindi, Antiokmba Godna yelangi nimbonala yisolaa kita vat timbik God waa nyaangit ndi kat mbutimbik. Jisasna mbaapma nimba kat mandit si wandi. Ngwuk Kristen ngwuk waa wandi. Tamba wungi vat si kai.

²⁷ Wan njimbla Jerusalemba la profet Antiok yandi. ²⁸ Ndina nat nyana si Agabas. Godna waagan ndina maawut ngwandindi maa laataa wandi. Ngini ngepma ngepma kiginda ana ligiyandi waa mbutndi. Wan wanda vat kiginda lapman naambi tindi. Klodias King ta njimbla tindi. ²⁹ Wandi mala Antiokmba la yakwa nimba kat yelavitndi. Yelavika liga kiginda klanjeya

sanya kwivat wandi. Ndinamba la sanya kita nyan kita nyan nima sakwat ta nimba klamba kwindi. Sanya kuvut ta nimba ndino wupma klamba kwindi. ³⁰ Solagwi Banabas kat kwindi. Jerusalema la Jisasna mbaapmamba la njambwi nimba kat yiga kwimbit.

12

JEMS KAT VATNYALAA PITA KAT KWUTAA KALABUSMBA TAAGANDI

¹ Wan njimbla King Herot Agripa laataa Godna yelangi nimba kat kavle vat yivat wandi. ² Herot wandi maa Jona yakwa ndu Jems kat yapmba vatnyandi. ³ Jems kat vatnyanda vak kat vilaa Juda solat siga nolin ngwandilindi. Nolin ngwandilinja vak kat vilaa Herot Pita kat kwutndi. Pasova walinja pesto la njimblamba kwutndi. ⁴ Pita kat kwutaa kalabusmba taagandi. Herot wandi maa tambavili kiyeli silakita soldia Pita kat kalabusmba lindi, yiga viga lilindi. Nat aynat ngambi viga lilindi. Nat aynat nima nandinya viga lilindi. Nat aynat nglaambu viga lilindi. Nat aynat nindi ngan viga lilindi. Herot wupma yelavitndi. Pasova walinja pesto ngilindi maa ndi kat kwutaa kaligiyowun kotmak waa yelavika lindi. Pita kat kotndangat kaliweyan Juda wun kat woviyaguga ligiyandi waa yelavitndi Herot. ⁵ Wungi kat tiga Pita kalabusmba liga kawiga lindi. Godna mbaapma nimba Pita kat God kat wagalalindi. Nimamba wagalalindi.

GOD WANDI MAA PITA KALABUSMBA WOGWENDI

⁶ Herot Pita kat kotmat kalindeya njimbla tamba ngway tologandi. Wan ngan Pita sindu kwandi kalabusmba. Pitana yaagindan taambamba sen tula nat soldiana taamba tundi. Ambugendan taambamba sen tula nat kita soldiana taambamba tundi. Tula wupma viga limbit, nindimba sindu kwandi. Nat nimba wan kalabus ngena ndaamange kat viga lindi. ⁷ Tiga liga Godna ensel yalaa Pitana ngwaymba laataa lindi. Wan kava ya vla vitindi. Wan ensel Pitana malava avamba ndina taambamba viyalaa wandi. Kwiyatapman laap mila. Wandi mala Pita laatndi maa wan taambamba la sen pigiyaga ndandi. ⁸ Wan ensel ndi kat wandi. Waavwi kwuso. Man su kwuso wandi. Wupma Pita kwusondi. Ensel wandi. Tagumba liliga waavwi klalaa kwuso. Wuna kwupmba yagwa waa wandi ensel. ⁹ Pita ndina kwupmba yindi. Pita kalabus kwagalaa wogwenda vak ana yelavitndi. Wan simakna viliwa waa yelavitndi. ¹⁰ Tata la wasman kat vigiva yimbit. Ngini laa lan wasman kat vigiva yimbit. Vigiva yiga kapamba kwutnja ndaamange yimbit maa avla lavwindi. Lavwindi, wogwembit. Nat ava yambit vilaa yiga ensel Pita kat kwagalandi. ¹¹ Pita liga yelavitndi. Njambwi nyan ensel kat wandi mala wun kat yandi. Wun kat kwutaa alaguat kloga kalindan Herot wun kat ana sigiyandi. Simat ana ndi minimba vigowun waa yelavitndi Pita. ¹² Pita ndinai ya vak kat yelavika Mariana ngayat yindi. Wat Maria Jon waa Mak walinja nyana nyimeat. Wan lila ngaymba nima sakwat nimba yisolaa God kat wagalandi. ¹³ Pita ndaamangena mbapma taamba viyandi. Viyandi mwunya wiya nyan kita

laataa ya vili Pita kat. Lila si Roda. ¹⁴ Pita waa wukwa waa yelavita mbapmo ana lavwili. Solat siga wuleilaa ndi kat mbuti. Pita kingiyan yalaa ndaama ngena mbapmomba liga waa wali. ¹⁵ Ndi wandi. Nyin tungwengwan yiga kwo wanyin. Li wali. Kai woseka ana wowun. Wungi liga waa wali. Ndi wandi ndi kat viga la ensel yaa waa wandi.

¹⁶ Wan nimba yisolaa Pita kat ngambulindi maa mbapmomba Pita taambamba viyalindi. Yalaa mbapma lavwilaa vindi Pita kat. Vilaa ngipali wandi. ¹⁷⁻¹⁸ Pita taamba taagalaa wandi. Kwundi ke wangweya. makayak. Kalabusmba lindi mala God ndi kat kwutaa kalia vak kat ndi kat mbutndi. Pita wandi. Mbutna nyaangit Jemsawi nat yakwa nimba kat yiga ambuk waa wandi. Nyangit ngambulaa ndi kat kwagalalaa nat ngepmat yindi. Ngambi Pita kat viga la soldia nima vak yelavitndi. Pita andambala yinda waa yelavitndi. ¹⁹ Herot ndi kat kwaka vilevilaa tindi. Tiga liga Pita kat viga la soldia kat wagalandi. Herot wandi maa wan soldia kat vatnyandi. Herot Judia kwagalalaa Seseria walinja ngepmamba yiga lindi.

NJAMBWI NYAN HEROT KIYANDI

²⁰ Herot wan ngepma vililik ta nimba kat kimbut yiga lindi. Wan ngepmana si Taia Saidon. Wan ngepmana nimbana ava nyan Herotna ngaymba njivwa kwutindi. Herotna sindu kwalinda kava kat viga lindi. Ndina si Blastas. Blastas yambi kwutndi maa kimbik kwupmak yisolaa lindi. Wan ngepma vililik ta nimba Herotna nimbamba kiginda klalindi.

²¹ Wungi kat tiga yisolaa linjeya nandinya kat Herot tamba wandi. Herot apma nglei waavi kwusolaa yalaa Kingna tikitmba ndalindi. Ndaa liga ndi kat nimamba nyaangit ngambulindi. ²² Herot ngambundi maa wutiga nimba nimamba walega ngambulindi. Herot ndu nyan vla ana ngambuligandi. God ngambuliga vla ngambulindi waa walega wandi. ²³ Ndinai waa kavle nyaangik kat wutaa ana kai wandi. Wun God ana wun waa ana wandi. Wungi kat tiga wan kavle nyaangit ngambundi maa Godna ensel Herot kat sindi. Sindi, Herotna yaat tigimbimba ngwaambi ngwaambi kilindi maa kiyandi.

BANABASAGWISOLO

²⁴ God waa nyaangit wuka ndina mbaapma wuleila nimba nima sakwat yindi.

²⁵ Banabasawi Solo Jerusalemba liga Angiokat yimbik. Kiginda klanjeya sanya kwilaa yimbat. Jon waa Mak walinja nyan kat kwutaa kalimbit Banasawi Solo.

13

¹ Antiokmba liga Godna yelangina nat nimba God waa nyaangit mbutindi. Ndina nat nimba visimogwindi Godna vat. Ndi kat viga ligiyaa njambwi nimbana si kingiyan. Banabas, Saimon waa Naija walinja nyan. Lusias Sairinina nyan, Manaen, Herot antipasna kita livi nyan, Sol. ² Nao kilapman tilinja Godna si kwusolindi maa Godna waagan ndi kat wandi. Ngwut aywaa Banabasawi Sol kat ambuk. Wan njivwa kwukambik mbik kat waigowun waa ambuk waa wandi. ³ Wandi maa nao kilapman tiga God kat ngambulaa mbik kat

taamba taagalaa mbik kat wandi. Ay mbila waa wandi.

SAIPRASMBA WAN APMA NYAANGIT MBUTIMBIT

⁴ Godna waagan mbik kat ay wandi maa wan ngepma Selusiat ndaimbit. ndailaa njaambit kulaa Saiaras walinja nimbuk nat yimbik. ⁵ Yilaa nat ngepma yigaa kawindi. Wan ngepma Salamis walinja ngepma. Salamisna Juda yisolaa linja ngayamba God waa nyaangit mbupmbik. Wan kwandi nyan Jon mbitananala njivwa kwutndi.

⁶ Saipris walinja mat nimbuk kawilaa palingweya yiga ngepma ngepma yiga waambumba la ngepma Pafos walinja ngepma wuleindi. Wan ngepmamba la nyan yeno kwutiga nyan kat yiga vindi. Ndi Juda. Woseka waa nyaangit mbutindi. Ndina si Bar Jisas. ⁷ Wan yeno kwuta nyan wan ngepmana njambwi nyanonala tindi. Njambwi nyana si Sesas Polas. Sesas Polas nima nambuo liga nyana. Banabasagwi Sol kat wandi. Yalaa wun kat God waa nyaangit ambuk. ⁸ Yeno kwutiga nyan ndina nat si Elimas wupmak kat kai wandi. Njambwi nyan Jisasna kwundi wupmak kat Elimas kai wandi ndi kat. ⁹ Solna nat si Pol. Godna waagan ndi kat tavindi maa limbaga yeno kwuta nyanat vindi. ¹⁰ Vilaa Pol wandi. Woseka waligamin wan nyaangit. Kavle nyaangila mandip mandip walima. Min Setena nyan min. Apma vat yetilinja vak kat kai waa walea ligamin. God waa apma nyaangit kai waa kwagalalaa kavle vatmba kwutaa livat yelavipmin. Manda kat wupma ligamin. ¹¹ Wungi kat tiga God min kat kavle vat yigyandi. Mina

mini kavle yigiyandi. Apma mini ana viligiyamin. Samat tiga nya ana vigiyamin waa wandi Pol. Pol wandi maa Elimasna mini mbaw kwuti, ana vindi. Ndina taambamba kwutaa ava yambi simogwigiyaa nimba kat kwaka lindi. ¹² Wan ngepmana njambwi nyan Pol kwuta njivwa kat vilaa yelavitndi. Pol kwoduo liga nyana waa yelavitndi. Jisas waa nyaangit Pol mbuta nyaangit ndina nambu mbilindi.

*POLOGWI BANABASO ANTIOK PISIDIAMBA
LIGAMBIT*

¹³ Pol ndinanala liga yeta nimba njambit kulaa Pafos walinja ngepma kwagalalaa Pega walinja ngepma valingendi. Pega Pamfilia walinja nima kipmamba liga ngepmat. Wan ngepmamba Jon waa Mak walinja nyan mbik kat kwagalaa Jerusalem yindi. ¹⁴ Mbik Pega kwagalalaa Antiok walinja ngepmat wuleimbit. Wan wuleimba ngepma Antiok Pisidia walinja nima kipmamba liga ngepma. Njivwa lapman nandinyamba Juda yisola linja ngay wuleilaa ndalimbit. ¹⁵ Wan ngay kat viga la nyan lataa tamba Moses piliwuta nyaangit vilaa mbutindi. Tamba la God waa nyaangit mbuta nimba piliwuta nyaangit vilaa mbutindi. Mbutaa mbik kat wandi. Wuna yakwa nyan mbit. Nina maawut kwunakiya nyaangit tindeyan ambuk waa wandi. ¹⁶ Wandi mala Pol laatndi. Laata taamba taagalaa awuk waa wandi. Wuna kita yelangi nimba Isrel wuna nyaangit awut. Juda ana ngwuk nat nimba. God kat yelavipmak yisolaa liga nimba ngwulo awut. ¹⁷ Tamba God Isrel walinja nimba kat viga lindi. Nina ngwak walanga kat God

yagwa wandi. Juda angwa ngepma kwagalalaa Isipmba yiga Lilindi maa God ndi kat apma vat yilindangat nima sakwat yindi. God ndina kwondumba ndi kat kwutaa nat ngepmat kalindi. ¹⁸ naambi ndumi vili kwo nindi kavamba yetindi. Wan yetilinja njimbla ndi God kat kai walindi. God kat kai walindi maa God ndi kat ana kai walindi. Ndina lak kwaalindi. ¹⁹ Wan Kenen walinja kipmamba ngepma nimba ndina kwundi silavili mina lindi. Ndi kat aywaa God sindi. Sindi maa nina ngwat walanga wan kipma klalaa lindi. ²⁰ Wan kipmamba naambi 450 tindi. Tiga liga ndi kat viga ligiyaa nimbo God ndi kat taagandi. Viga la nimbana kwupmba la nyana si Samyuel.

²¹ Tiga liga wan nimba God kat wagala lindi. King nin kat agwi. Nin kat viga ligiyandi waa wandi. Wandi maa God ndi kat Sol kwindi ndina Kingnat tindangat. Sol Kisna nyana. Ndina yelangi Bensamin. Sol Kingnat tiga liga naambi ndumi vililik ndi kat viga lindi. ²² Sol kat kai walaa God Devit ndina Kingnat tindangat wandi. God Devit kat kupma wandi. Devit Jisina nyan wuna mawupmba yetiligandi. Ndi kat woviyaguga ligowun waa wandi God Devit kat. ²³ Tamba God wandi. Isrel walinja nimba kat ngini kwunakiya nyan kwigiyowun ngwuk kat waa wandi God. Wanda vapmba God Jisas Devitna yelangi nyan kwindi. ²⁴ Tat Jisas yalapan ta njimbla Jon Isrel kat mbutndi. Kupi maawut sikngweyan ngwuk kat ngumba yagugiyowun waa mbutndi. ²⁵ Jona njivwa tamba ngili mina ligandi ndinyangu kat wandi. Wun kat anda nyana waa yelavitigangwuk. Samat tiga kawiga

lingwa nyan yaigandi. Ndi njambwi nyana. Wun mat nyan wun. Wun mat nyana tiwangat ndina njivwa ana yigumba kwugiyowun. Ndina man suna yaaw ana yigumba njalakiyowun waa wandi Jon.

²⁶ Ngwuk wuna yakwa nimba, Ebrahamna yelangi nimbawi Juda ana ngwuk God kat yelavipmak yisola liga nimbo ngwuk kat God apma vat tamba yindi. Ngwuk kat kwunakiyaa nyaangit God nin kat kwindi. ²⁷ Jerusalemba liga nimba, njambwi nimba Jisas ndi kat kwunapmak yanda vat ana viga lindi. Njivwa lapma nandinyamba aywaa God waa nyaangit mbutiga nimba piliwuta nyaangit viligandi. Maawupmba ana yelavikandi. Tamba God waa nyaangit mbutiga nimba piliwutndi. Ngini Jisas kat ndi kat vatnya waa waigandi. Piliwutnja nyaangitmba wan vak yindi. ²⁸ Jisas kavle vak ana yilindi. Juda Pailat kat vatnya waa kwo wandi. ²⁹ Tamba la God waa nyaangit mbutiga nimba piliwuta nyaangitmba Jisas kat yindi. Jisas kiwai krosmba tindi maa ndi kat kwutaa vaangundi. ³⁰ God wandi maa Jisas kiyalaa laatndi. ³¹ Jisas laatndi maa ndinanala ngepma ngepma yi ya yetila nimba ndi kat vilindi. Galili kwagalalaa yiga Jerusalemat wokendi. Mbambala wan nimba waligandi. Jisas kiyala laatndi. Vinin wa waligandi. Isrel ta nimba kat waligandi.

³²⁻³³ Anogwi wungivat sigit. Ngwuk kat wan apma nyaangit mbupmat tiga. Tamba God nina ngwat walanga kat wandi. Ngini ngwuk kat apma vat yigiyowun waa wandi. Mbambala ndina walanga nin kat God apma vat tamba yindi.

Tamba la nyan vililik wan Sam walinja mbangu kwundi God Jisas kat waa nyaangit piliwutndi.

Min wuna nyan min. Mbambala wuna njivwa kwupmak
kat min kat kwondu kwilaa taagawun waa wandi God

waa piliwutndi. ³⁴ God tamba la nyan kat wandi. Godna nyan Jisas kiyalaa laatndangat wandi. Kiyalaa ndina sim ana njangu veilaa ngiligiyandi wandi. Wandi ma piliwutndi. Devit kat apma vat kwigiyowun wanda vat kwigiyowun. Ana woseka waigowun waa wandi God waa piliwutndi. ³⁵ Nat naangamba piliwutndi.

God wamin mala mina njivwa kwutiga apma nyan
kiyalaa ana njangu veiga ngiligiyandi.

waa piliwutndi. ³⁶ Devit ta njimbla Godna njivwa kwutindi. Piliwuta nyan Devit ta njimbla Godna njivwa kwutindi. Piliwuta nyan Devit kat ana piliwutndi. Devit kiyandi mala ndina ngwak walanga kwo kavamba vaangundi. Ndina sim njangu veiga ngilindi. ³⁷ Piliwuta nyan mandit nyan kat piliwutndi. Kiyalaa sim njangu veilapman nyan kat piliwutndi. Wan nyan kiyalaa God wandi, laatndi. ³⁸⁻³⁹ Ngwuk yakwa nimba wan Jisas kat vingwangat wowun. Jisas kwuta njivwa vilaga ngwuna kavle vat yiga yetingwa vat God ngwuk kat kwuakiyandi. Ngi nyaangitna ngwuk kat mbutiwa. Wan kavle vat ngwuk kat ngilaa ligandi. Moses kwiya nyangitmba yetingweyan wan kavle vak ana ngiligiyandi. Jisas kwutaa njivwa kat wuna lak yaandi waa wangweyan wan kavle vak

ngiligiyandi. Ana ngilaa ligiyandi. ⁴⁰ Yigumba viga alimba ngwuk. God waa nyaangit mbuta nimba tamba la nimba piliwuta nyaangit ngwuk kat yilandi.

⁴¹ Ndi God waa nyaangit piliwutndi. Yigumba viga alimba ngwuk. Ngwula mbangi manda kat kilipangi yigandi. Waluwa vat maawupmba yelavitapman yingweyan kiyaigngwuk. mbambala nima njivwa kwutigowun ngwuk kat. Kwutuwa njivwa vilaa ngwula mbangi kilipangi yigiyandi. Nat nyan kwututwa njivwa kat ngwuk kat visimogwindeyan ngwula mbangi kilipangi yigiyandi waa wandi God waa tamba piliwutndi waa wandi Pol. ⁴² Pol wandi mala Polawi Banabaso yisola linja ngaymba tiga liga wogwelimit, mbik kat vilaa wandi. Njivwa lapman tineya nandinya yandi maa yagwamba mbik nin kat mbupmat waa wandi. ⁴³ Nat nimba mbila kwupmba wogwelaa lindi. Judagwi Juda ana ndi nat nimba wogwelaa lindi. Juda ana ndi nat nimba wogwelaa lindi. Juda ana ndinat nimba Juda yeta vapmba yetindi. Ndi kat ngambuliya nyaangit ngwula maawut ke tivindi. Ndi kat ngambuliya nyaangit ngwula maawut ke tivinda. Kwutaaa alimba ngwuk. God ngwuk kat awagapma apma vat yindi waa mbutili. Wan nyaangik kat ngwuk yelavipmba ngwuk waa wambik. ⁴⁴ Nat njivwa lapman nandinya yandi maa wan ngepmana nimba aywaa yisola lindi. God waa nyaangit mbupmbik, wupmak yisola lindi. ⁴⁵ Nima sakwat nimba Pol kat yindi. Nat Juda yinjangat vilaa yelavitndi. Wan nimba tat ninagwinala lindi. mbambala Polna kwupmba

yigandi. Kavle vatna yinja wa yelavıtndi. Wan vak yelavıtaa Pola waa nyaangik kat kai wandi. Ndi kat njika wandi. ⁴⁶ Njika wanja vak kat Apolagwi Banabaso ana vaaka limbıt. Nima kwundimba wambıt. God waa nyaangıt Juda ngwuk kat mbupmat tat yali. Apma vatna tat ngwuk kat mbupmat yalia. Ngwuk kai wangwuk. Wungi kat tiga Juda ana ndi nat imba kat yiga mbukiyaa. Apma vat njimbla njimbla tingweya vak kat ngwuk kai wangwuk. ⁴⁷ Ana mawupmba yelavıtaa ana yiga mbupmak yali Juda ana ndi nat nimba kat.

Juda ana ndi ndi kat mbupmat tigangwuk. Ngwuk
 nya vla ligangwuk. God ndi kat kwunakndeya
 vak
 kat simogwivat tigangwuk waa wandi God
 waa tamba pilıwutndi waa wandi Pol.

⁴⁸ Mbutiya nyaangıt Juda ana ndi nat nimba wutaa solat siga nolin ngwandıga wandi. God waa nyaangıt apma nyaangla waa wandi. God nat nimbana maawutmba wandi mala wan nyaangik kat yelavıtaa kwutaa lındi. Maawupmba kwutaa liga apma vat njimbla njimbla yetilinjeya vak kat klandi.

⁴⁹ Wan nima kipmana ngerpma ngepma kat yiga God waa nyaangıt mbuk kiva mbutndi. ⁵⁰ Nat Juda Polagwi Banabasna sı kat viyesandavat wandi. Wan ngepmanana nima nimba kat yiga wandi wan kavle nyaangıt. Juda ana ndi nat nimbana njambwi lagwa kat yiga wandi wan kavle nyaangıt. Juda ana ndi nat nimba God kat ndina maawupmba yelavıka lındi. Wungi kat tiga

wan ngepmana nat nĩmba Polagwi Banabas kat nĩma vapamba yĩga mbĩk kat kĩklindi maa ngepma kwagalalaa yĩmbĩkt. ⁵¹ God waa nyaangĩt mbuta mbit nyan wan ngepmamba liga man su ligiyataa viyalĩmbit tipmwigwula yĩga. Ngwuk wupma ligiyangwuk. Tiga kiyalaa kavle savle yĩgiyangwuk waa yelavĩtaa su viyalĩmbit. Wan ngepma kwaglalaa Aikoniamat yĩmbit. ⁵² Wan ngepma Antiokmba Jisasna mbaapmamba liga nĩmba solat sĩa nolin ngwandĩa lindi. Godna waagan ndinamba tavilaa lindi.

14

POLAGWI BANABASO AIKONIAMBA LIGAMBIT

¹ Antiok kwagalaa Aikoniam yĩmbit. Antokmba mbupmba nyaangĩt mbupmbĩk. Pologwi Banabaso Juda yisolaa linja ngay wuleilaa mbupmbĩk. Wan ngaymba yisolaa liga mbutĩmba nyaangĩt wuti. Juda nĩma sakwat Juda ana ndi nat nĩmba nĩma sakwat wutaa maawupmba yelavika kwutaa lindi. ² Nat Juda maawupmba yelavika wan nyaangĩt kwupmak kat kai waliga Juda mbĩk kat kai walindi. Wundi Juda Juda ana ndi nat nĩmba kat wandi. Mbitnai mbutiga nyaangĩt apma nayaangĩt ana ndi. Ke wukngwa. Mbĩk kat kai wangwuk yĩgaambit waa wandi. Wandi maa Juda ana ndi nat nĩmba nĩma sakwat mbĩk kat kai waa walindi. Jisasna yelangĩmba liga vililik pali kat kai waa walindi. ³ Wungi kat tiga God waa nyaangĩt mbutiga mbit nyan wan ngepmamba nĩma sakwat ngan nandinya tiga mbutĩmbit. God waa nyaangĩt mbutiga mbit nyan wan ngepmamba nĩma sakwat ngan nandinya tiga mbutĩmbit. God

kwiya kwondumba nima njivwa kwuka yelogwen kat ta nimba kat kwunatimbit. Kwunapmba vat vilaa wan ngepmamba liga nimba yelavitndi. Mbutimba nyaangit ana woseka walimbit. God min kat awagapma kwunatndangat mbutimba nyaangit ana woseka walimbit waa yelavitndi. ⁴ Wan ngepma mbaapma vililik kalitaa tindi. Nat mbaapma nimba Judanala kwaga God waa nyaangit mbutiga mbit nyan kat kai walindi. Nat mbaapma nimba mbilinala tiga mbutimba nyaangit wutindi. ⁵ Wan ngepmana kaiwaliga Juda, kai waliga Juda ana ndi nat nimba, ngepmana nat njambwi nimba yelavitndi. Mbik kat nima vat yigiyanin. Mbik kat kaambapmba yaagiga viyaga vatnyagiyanin waa yelavitndi. ⁶ God waa nyaangit mbutiga mbit nyan kavle yivat tinja vak kat wutaa wan ngepma kwagalalaa yimbit. Kwagalalaa ngepma vililik ta kavat yimbit. Wan ngepma vililikna si Devi, Listra. Wan ngepma vililik Laikonia walinja nima kipmamba limbit. ⁷ Wan ngepma vililipmba wan apma nyaangit mbutimbit.

LSITRAMBA POL KAT KAMBAK KLALAA VAT-NYAVAT YAAGINDI

⁸ Listra walinja ngepmamba man kivi watna nyan ndaalindi. Nyime kwutna njimblamba kivi wata lindi. Mamba veiga ana yi ya lindi. Kwo lindi. ⁹⁻¹⁰ Wan nyan Pol mbuta nyaangit wutindi. Pol waa nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandangat Pol vindi. God wan nyan kat alipsiga kwunakiyandi waa Pol vindi. Wungi kat tiga ndi kat vilaa nima kwundimba wandi. Laataa man vei

wandi. Pol wandi mala kwiyatapman laatsaa man veiga yi yalindi.

¹¹ Wan ngepmana nimba Pol wan nyan kat kwunatnda vak kat vilaa ndina angwa kwundimba waga ngambulindi. Waagan ndinyanguna mbangi klalaa yaa ngambuligambit waa ndina angwa kwundimba ngambulindi.

¹² Banabas kat wandi. Min Sus walina waagan min waa wandi. Pol kat wandi. Min Hemis walina waagan min waa wandi. Pol tata liga nyan tiga nyaangit ngambulindangat Hemis waa si kwindi.

¹³ Sus kat kwunatinja ngay ngepma tivwi nat naangamba lindi. Wan ngay kat viga la nyan bulamakau klalaa mina mwe pangwugaa klalaa kwutaa iwina suwimba kiyandi. ndinagwinala yetiga nimbagwinala mbik kat kwunapmak kwivat wandi.

¹⁴ Polagwi Banabaso yilinja vat vilaa wan vak kat kai walaa mbitna waavwi ngilipik. Waavi ngilitaa ndina nindimba yiga liga walimbik.

¹⁵ Wan vak manda kat yigiyangwuk. An ndu nyan li. Ngwutnai liga vla tigali. Ngwuk kat apma nyaangit mbupmak yali. Wan apma nyaangit wutaa kavle vat yelilingwa kwo vak kwagalalaa God kat ngwula maawupmba yelaka kwutaa yetigiyangwuk. Mbutiliya God kwo ligandi. Ana kiyandi. Nyinangwut, kipma, ngu aywaa kwutndi. Nyinangwut kipma, ngumba yetiliga nda aywaa kwutndi. Tamba ndinyangu kat wandi. Ngwutna maawupmba yeti waa wandi. ¹⁶⁻¹⁷ God kwo liga ngwuk kat visimogwiligandi. Ngwuk kat apma vat yiligandi. Meik kwiligandi. Ambugava apma vat kiginda watndangat kwiligandi.

Ngwutna maawupmba nolin ngwandingwa vak kwiligandi. Apma vat ngwuk kat yelinda vat vilaa yelavitigangwuk. God tigandi waa yelavitigangwuk.

¹⁸ God mbutigaa nyaangit mbutiga mbit nyan wan nyaangit mbutimbit. Angat kwunapmak ke kwiga waa wambit. Nima njivwa kwuka kwunapmak tinja vak kat viyesandaga ndi kat kwulapmbik. Wan vak ana yindi.

¹⁹ Pisidiamba liga Antiok walinja ngepmamba la ndi nat Juda lataa Aikoniamba la ndi nat Juda laataa mbila kwupmba Listra yindi. Pol kat yiga kavle nyaangit ngambundi. Ngumbundi maa ndinai waa nyaangit wutndi. Wutaa kwutaa lindi. Tiga liga Pol kat vatnyavat kambak klalaa viyavat yaagindi. Yaagigaa ndi kat viyalaa yelavitndi. Tamba wundumbu yindi waa yelavita ndi kat kwutaa mbundi livwat kalindi, tindi. ²⁰ Pol mbuta nyaangit wutaa kwutaa la nimba ndina sim kwutaa kalivat yandi. Tinda kava yiga wogwendi, Pol laatndi. Laatndi maa ngepma wuleindi. Nat nandinya wan ngepma kwagalalaa Debi walinja ngepmat yimbit.

²¹ Debimba Pologwi Banabaso wan apma nyaangit mbutimbik. Nima sakwat nimba kat kwutaa Jisasna mbaapmamba taagambit. Wan ngepma kwagalaa Listra lungwamataa yimbit. Listra kwagalaa Pisidiamba liga Antiok walinja ngepmat lungwamataa yimbit. ²² Ngepma ngepmamba God waa nyaangit kwutaa liga nimbana maawut kwunapmak ngambumbik. Ndi kat wambik. Wan apma nyaangit ke kwagalaga. Nima vat nima sakwat ngwuk kat yaigandi.

Nimamba ke yelavika. God ngwuk kat apma vat kwindeya vat ngini yaigandi waa wambik. ²³ Ngepma ngepma Jisasna yelangi nimba kat viga ligiyaa nyaan kat kita kita taagambit. kiginda kwagalalaa God kat ngambuga ndi kat wambit. Njambwi nyan waa nyaangik kat nimamba kwutaa ali. Ke twagalaga waa wambit.

ANTIOK SIRIAT LUNGWAMATAA YIMBIT

²⁴ Pisidia walinja nima kipmana nat naangimba liga nat naangat valigembit. Valigelaa pamfilia walinja nima kipma yambit. ²⁵ Pega walinja ngepmamba Godna apma nyaangit mbutaa Atila walinja ngepmat ndaimbit. ²⁶ Atilamba liga njaambit kulaa Antiokat yimbis. Tat wan ngepmamba la Kraistna mbaapmamba la njambwi nimba mbik kat wandi. God waa apma nyaangit yiga mbukiyambit. Mbupmbeya kwondu God mbak kat kwigiyandi waa wandi. Wanja nyaangitmba tamba yimbis. ²⁷ Antiok wuleilaa Jisasna yelangi nimba kat wambik. yagwa. Kumba yaa yisolaa li ngwula. Yisolaa lindi maa ngepmamba God apma vat yinda vak kat mbutimbis. Ngepma ngepma yimbangat God mbik kat yambi kwutndi. Juda ana ndi nat nimba wan apma nyaangit wutaa nimamba kwutaa linjangat mbutimbis. ²⁸ Antiokmba nima njimbla tilimbik Jisasna mbaapma nimbanala.

15

NJAMBWI NIMBA JERUSALEMBA YISOLAA LINDI

¹ Jerusalemba la nat nĩmba Antiok yala Jisasna yelangĩ nĩmba kat wandi. Moses kwiya lomba ngwutna mbangi pitapman yingweyan God ngwuk kat ana kwunakiyandi waa wandi. ² pologwi banabaso laataa ndi kat kai walaa nĩma nyaangit ngambumbit. Tiga liga ngambulĩmbit maa yelavitndi. Pol, Banabas, Antiokmba la nat nĩmba Jerusalem yigiyandi waa yelavitndi. Jerusalemba liga Aposel nat Jisasna mbaapmamba la njambwi nĩmba kat yiga wagalavat tindi waa yelavitndi.

³ Wan ngepmamba la Jisasna yelangĩmba la nĩmba ndi kat sanya kwindi maa kwutaa yindi. Ngepma ngepma yiga Juda and ndi nat nĩmba God waa nyaangit kat nĩmamba kwutaa linjangat mbutĩndi. Jisasna mbaapma nĩmba wutaa liga apma nyaangala waa woviyaguga lindi.

⁴ Jerusalem wuleindi maa Jisasna yelangĩ nĩmba apma nandinya waa nĩma sakwat kiginda kwiga woviyaguga lindi. Wan aposel wan mbaapmana nĩma nĩmba ndino wupma yilĩndi. Ngepma ngepma yiga God ya vak kat mbutĩndi. ⁵ Jisasna mbaapmamba la nat nĩmba Ferisi yetila vapmba yetigaa nĩmba laataa wandi. Ndina mbangi pitapman Moses kwiya lomba yetilapman yinjeyan God ndi kat ana kwunakiyandi waa wandi.

⁶ Wandi maa Aposelo nat nĩma nĩmbo wan nyaangit ngambuvat yisolaa lindi. ⁷ Sivla mbundi ngambulĩndi maa Pita laataa wandi. Mbaapma nĩmba. Tamba ngwutna kita nyanat tiwun, God wun kat wandi. Juda ana ndi nat nĩmba kat wuna apma nyaangit kwutaa yiga ambuk waa

wandi God. Viligangwuk. Wutaa nimamba kwutaa linjangat yiga wan apma nyaangit mbutiwun. ⁸ God ndu taagwana maawut viligandi. Juda ana ndi nat nimbana maawut vilaa ndina waagan ndi kat kwindi. God ndi kat waagan kwindi wat vilaa yelavitnin. God ndi kat ana kai wandi waa yelavitnin. God nin kat waagan kwiya wat vla ndi kat kwindi. Viliganin. ⁹ God kapma kapma vapmba ana yindi. Juda kat Juda ana ndi nat nimba God waa nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa God ndina kavle wat silimbwindi. ¹⁰ God waa vak kwagalaaa ngwuk manda kat mandik vapmba yivat wangwuk. Juda ana ndi nat nimba kat manda kat nima njivwa kwivat wangwuk. God wupma ana wandi. Nina ngwak ndu wan nima njivwa ana kwutindi. Moses waa vapmba ana alipsiga yetindi. Nino wupma ana alipsiga yetigiyandin. ¹¹ Kai luwa. Wan vak kavle wat. Jisas nin kat waa kwutaa njivwa kat nina mbangi wiyo waavi laagandeyan God awagapma nin kat kwunatigandi. Ndino wupma waa wandi Pita.

¹² Polagwi Banabaso mbilo ndi kat nyaangit mbutimbit. Polagwi Banabaso mbutnda nyaangit kwo wuka kwagalandi. Juda ana ndi nat nimba kat yiga mbutimba vak kat mbutimbik. God mbik kat kwondu kwindi maa nima yelogwengat ta nimba kat kwunatimba vak kat mbutimbit.

¹³ Mbupmbit mala Jems laataa wandi. Mbaapma nimba wunai waigaa vak awuk. ¹⁴ Pita waa Saimon walinja nyan laataa mbutndi, wukngwuk. God Juda ana ndi nat nimba kat kwutaa ndina yelagimba taaganda wat mbutindi,

wukngwuk. ¹⁵ Tamba God waa nyaangit mbuta nyan wan nyaangit piliwutndi. Kapma nyaangit ana ndi. Kita nyaangitna. ¹⁶⁻¹⁸ Tamba piliwutndi.

Samat tiga yilaa lungwamataa yaigowun waa God

wandi. Kavle vat yiga yetaa ndi Juda kwunakiyowun.

Ndi Juda ngay vla ligandi. Wan ngay tamba kavle

yindi. Wun kwunakiyowun. Kwunakwun maa wan nimba

Juda ana ndi wun kat kwaka kawiga ligiyandi. Wun

God wun. Ngepma ngepmamba liga nima sakwat nimba

kwutaa kiyaa wuna yelangimba taagagiyowun waa

wandi God

waa tamba piliwutndi.

¹⁹ Wuno wupma yelavika ligowun. Juda ana ndi nat nimba God kat yaliga nimba ndi kat nima njivwa waa kwigiyanin. Juda yeta vapmba yeti ana ndi kat waiganin. ²⁰ Ndi kat pas piliwukiyanin. Wan pasmba ndi kat waiganin. Waagan kat kelonja wimbu nda ke kiga waiganin. Yambisik kwuka ke yetiga waiganin. Yelogwen ke kiga waiganin. Nambu kwunjingwendi kiyaiga ndana wimbu ke kiga waiganin. ²¹ Wan wawa vak yinjeyan Moses kwiya nyaangit kwagalagiyandi waa ke yelavika. Njivwa lapman tigiya nandinya aywaa Juda yisola tinjeya ngaymba la nimba laataa Moses kwiya nyaangit mbutigandi. Ngepma ngepmana nimba kat wan nyaangit mbutigandi. Ana ngiligiyandi.

²² Aposelo Jisasna mbaapmamba la njambwi nimbo nat nimba kat simogwindi. Polagwi Banabasanala Antioknat yinjangat simogwindi. Jutas waa Basabbas walinja nyan, Sailas, nat vililik pali kat simogwindi. Wumbit vililik pali kat wandi. Apma nyan mbit waa wandi. ²³ Simogila nimba kat wan pas kalinjangat kwindi. Wan pasmba liga nyaangit kingiyan. Nin Aposel, njambwi nimba, ngwutna mbaapma nimba nin wan pas ngwuk kat piliwutiganin. Ngwuk Juda ana ngwuk nat nimba Antiokmaba, Siriamba, Silisiamba liga nimba ngwuk ngwuk kat wan pas piliwutiganin. Ngwuk nina mbaapma nimba ngwuk. ²⁴ Nina ngepmamba la nimba yilaa ngwuk kat nyaangit mbutndi. Mbutnja nyaangit wutaa ngwula maawut nima vak yelavikngwuk. Wanin maa ana yindi. Ndi kwo yindi. ²⁵ Wungikat tiga mbutnja nyaangik kat kawiga yisolaa liganin. Yisolaa liga ngwuk kat mbukiya nimba kat visimogwinin. Nina ava nimba Pologwi Banabasagwinala yigiyandi. Pologwi Banabso Jisas Kraistna njivwa kwutiga nyan mbit. ²⁶ Wan njivwa kwuka yiga tiga kiya mina limbit. ²⁷ Wungi kat tiga wanin maa Jutasagwi Sailaso ngwuk kat yigiyambit. Wan pasmba piliwutna nyaangit ngwuk kat yigiyambit. ²⁸ Godna waagan nina maawut ngwandindi maa yelavitnin. Ndi kat nima njivwa ana kwigiyanin. Kai walina nyaangit aynat ngwuk kat kwigiyanin. ²⁹ Waagan kat kelonja wimbu ke kiga. Yelogwen ke kiga. Yambisik kwuka ke yetiga. Wan vak kwagalaa yetingweyan apma vak yetigiyangwuk. Yigumba ali ngwula waa pasmba piliwutndi.

³⁰ Simogwinja nimba Antioknat yindi. Ngep-

mat yilaa wandi. Yagwa yisolaa ligat. Jisasna mbaapma nimba yisolaa lindi maa ndi kat pas kwindi. ³¹ Pasmaba la nyaangit vilaa apma nyaangla waa solat siga wogiyagua lindi. Wan pasmba la nyaangit ndina maawut kwunatndi. ³² Jutasagwi Sailaso God waa nyaangit mbutigaa nyan mb̄it. Wunḡi kat tiga nj̄imbla nj̄imbla Jisasna mbaapma nimba kat mbutimbit. Mbutimbit maa ndina maawut apma vat tindi. Kwutinjeya, ndina maawuk kat kwunapmb̄ik. ³³⁻³⁴ Simogwila nimba wan ngepmamba samat tiga Jerusalem lungwamata yindi. Wan ngepmamba la Jisasna mbaapma nimba ndi kat yigumba aymba ngwuk waa wandi. ³⁵ Pologwi Banabaso Antiokamba nima sakwat nandinya kawiga limb̄it. God waa nyaangit, ndi kat simogwiga mbutimbit.

POL BANABAS KAT KWAGALANDI

³⁶ Tiga liga Pol banabas kat wandi. Ngepma ngepma yiga Jisasna mbaapma wuleila nimba kat yiga vili. Tat God waa nyaangit yiga kwiliya ngepma ngepma yiga vili. Wan nimba tinja vat yiga vili waa wandi Pol. ³⁷ Wandi maa banabas wandi. Jon waa Mak walinja nyan anogwionala yaigandi waa wandi banabas. ³⁸ Jon waa Mak walinja nyan mb̄ilogwionala yivat yindangat Pol kai wandi. Tamba wan nyan mb̄ik kat n̄indi ava yamb̄imba kwalalaa lungwamataa yindi. Mb̄ik kat Pampiliamba liga kwagalaa Jerusalem yindangat Pol kai wandi. ³⁹ Wunḡi kat tiga kimbut yiga nima nyaangit ngambuga liga kapma kapma yambi yimbit. Kimbut yimba vat kwiya tapman yandi. Banabas Mak kat kwutaa njaambit

kulaa kita vat Saipras yimb̄it. ⁴⁰ Pol Silas kat kwutaa kita vat yimb̄it. Jisasna mbaapma n̄imba mb̄ik kat wandi. Aymba mb̄it. God mb̄ik kat kwondu kwigiandi. God mb̄ila lak kwaigandi waa wandi. ⁴¹ Wandi maa Siriagwi Silisiana ngepma ngepma yimb̄ik. Ngepma ngepmamba liga Jisasna mbaapma n̄imbana maawut kwu-natimb̄ik.

16

TIMOTI POLAGWI SAILASONALA YINDI

¹ Pol Debi walinja ngepmat yiga Lистра walinja ngepmat ȳindi. Lистра walinja ngepmamba Jisasna mbaapmamba la nyan kita lindi. Ndina si Timoti. Ndina nyime Jisasna mbaapmamba la taagwak. Li Judat. Ndina nyaek Juda ana ndi. Ndi Grikna. ² Listramba liga Aikoniamba liga n̄imba Timoti kat apma nyana waa wandi. ³ Pol Timoti kat wandi. Yagwa. Kita vat yili waa wandi. Wungi kat tiga Judana vapmba ndina mbangi pit̄ndi. Wan ngepma ngepmamba la ndi Juda Timotina nyaek Juda ana ndi, waa vilindi. Wungi kat tiga ndina mbangi pit̄njeyan Juda ndi kat kai ana waigandi waa yelavit̄ndi Pol. ⁴ Ngepma ngepma yiga Jisasna mbaapma n̄imba kat mbut̄ndi. Jerusalemba la aposelagwi njambwi n̄imbo kai wanja nyaangit mbut̄ndi. Wan kavle vat kwagalalaa wan apma vapmba yeti waa wandi. ⁵ Wungi kat tiga Jisasna mbaapmamba la n̄imbana maawut apma vat t̄indi. Ndi n̄ima sakwat yilindi.

MASEDONIANA NYAN KAT POL SIMAPMBA VINDI

⁶ Frisia walinja nima kipmana nat naangi kwagalalaa nat naangat yindi. Galesia walinja nima kipmana nat naangi kwalalalaa nat naangat yindi. Godna waagan ndi kat wandi. Wan nima kipmamba Esia walinja nima kipmamba wan apma nyaangit ke mbuka waa wandi. ⁷ Yiga liga Misia walinja nima kipmana nat naangi yandi. Yiga liga nat yambi yivat yelavitndi. Mbitinia yilinja yambi yivat yelavitndi. Jisas wandi maa, Godna waagan ndi kat wandi. Wan yambi ke yiga waa wandi. ⁸ Tiga liga Misia wuleilaa Troas walinja ngepma yandi. ⁹ Wan ngan Pol simat vindi. masadoniamba la nyan vindi. Wan nyan laataa liga Pol kat walega wandi. Nina ngepma vala ya wandi. Nin kat yaa kwunap mila waa wandi. ¹⁰ Pol simat vilaa Masadonia yi mina lindi. Ndi kat wan apma nyaangit mbupmak yi mina lindi.

LIDIA KUPI MAAWUT YELAVIKA LIGALI

¹¹ Troas yilaa njambit kulaa Samotres walina ngepma valigenin. Kawilaa nat nandinya Neapolis walinja ngepma njaambitmba yiini. ¹² Neapolismba njaambit kwagalalaa nimbumba valilaa Filipai walinja ngepma yinin. Filipai wan kipmanana angwa ngepma. Filipaimba Romba yaa nima sakwat nimba yetindi. Wan ngepma kat viga lindi. Wan ngepma nandinya kuvut tinin. ¹³ Njivwa lapman nandinyamba wan ngepma kwagalalaa way ndandang yinin. Way ndandangimba Juda anagandi yisolaa God kat ngambugiyaa waa yelavitnin. Ndalilaa wan ndandangimba ta taagwa kat vilaa wan apma

nyaangit mbutnin. ¹⁴ Wutigat nat taagwana si Lidia. Lila ngepma Taiataira. Lila njivwa yelogwen mbangi waavi sanya klalaa kwiligali. Tat God waa nyaangit wutaa nimamba kwutaa lili. God lila maawut ngwandindi maa Pol waa nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa yetili. ¹⁵ Liagwi lila ngaymba la nimbo ngu yagundi. Kita vat ngu yagundi. Nin kat wali. njambwi nyana nyaangit wutaa nimamba kwutaa ligowun. Woseka ana waligali waa yelavikngweyan wuna ngayat yaigangwuk waa yawiga wali. Wali maa lila ngaymba yiga linin.

FILIPAIMBA MBIK KAT KALABUSMBA TAA-GANDI

¹⁶ Kita nandinya yisolaa liga God kat ngambulinja kavat yinin. Wan kavamba sanya klalapan nat nimbana njivwa kwo kwutigaa taagwa vinin. Li kat kavle waagan tavilaa tindi. Wan waagana kwundimba pogwula la nda kat viga mina mbutili. Li kat viga la nimba lilai kwuta njivwamba nima sakwat sanya klandi. ¹⁷ Polagwi ninagwi yelinin. Nina kwupmba yalaa nin kat walega walili. Wan nimba njambwi nyan Godna njivwa kwutigaa nimba ndi. Apma vat yetingweya vat ndinamba klaiyangwuk waa walega wali. ¹⁸ Nima sakwat nandinya angivat mina waagan kat wandi. Jisas Kraistna simba min kat wowun. Li kat kwagala wowun. Wandi maa waagan li kat kwagalandi.

¹⁹ Li kat viga la nimba vilaa yelavitndi. Lila njivwamba ngini sanya ana klaiganin waa yelavitndi. Yelvitaa Polagwi Sailas kat kwutaa nindi ngepma kotmat kalindi. Ngepmana

njambwi nimba nindi ngepmamba lindi. ²⁰ Wan ngepmana njambwi nimba Romba tiga yaa nimba ndi. Njambwi nimba kat wandi. Wumbit nyan Juda mbit. Nina ngepmamba liga kavle vat kwupmbik. Nina ngepmana vapmba ana yetiligambit. ²¹ nina ngepma vat tigandi. Mbit nina ngepma nimba kat kapma vat simogwiligambit. Romba liga yaa nimba nin kat kwingwa vapmba yetiligenin. Nin kat simogwilimba vapmba ana yetigiyanin. Nin kat simogwilimba vapmba ana yetigiyanin waa wandi. ²² Nat nimbagwi wupma waligandi. Mbik kat kai waligandi. Wan ngepmana njambwi nimba Pologwi Sailasna waavwi ngilitaa aviya wandi. ²³ Mbik kat nimamba viyalaa kalabusmba laagandi. Kalabus viga la nyan kat wandi. Ndaamange nimamba asi. Mbit kat yigumba vi waa wandi. ²⁴ Wandi ma kalabusma viga la nyan mbik kat kwutaa nindi ngaymba taagandi. Mbitna man nima mimba tagu aita taagalaa ngindi. ²⁵ Nindi ngan Pologwi Sailaso mbangu kwundi God kat walimbit. God apma nyana waa walimbit. God kat ngambulimbit. Kalabusmba la nat nimba ngambulimbit. Kalabusmba la nat nimba ngambulimba vat wutaa lindi. ²⁶ Tiga liga nima yinaw kwutndi. Kalabua aywaa nimamba yuvut yindi. Ngay ngayna ndaamange avla lavwindi. Man taambamba nginja yaaw avla njalatndi. ²⁷ Kalabus kat viga la nyan sindu kwaga liga laatndi. Laataa ndaamange lavwiya vat vindi. kalabusmba la nimba aywaa tamba wogwendi waa yelavitndi. Yelavika liga ndina yak kwutaa liga avla vatnya mina lindi. ²⁸ Pol ndi kat nimamba

walendi. Avla ke vatnyaga. Kumba ligandin waa walendi. ²⁹ Kalabus kat viga la nyan tuwai sagalalaa agiya wandi. Tuwai kiyandi maa Polagwi Sailasna mangandamba ndandi. Ndina ava plalindi. ³⁰ Mbik kat kwutaa alaguat kalindi. Kalilaa mbik kat wagalandi. Anda vat yilaga apma vat yetimba vat klaigowun waa wagalandi.

³¹ Ndi kat wambit njambwi nyan Jisas kat maawupmba yelavika yetimeyan apma vat yetima vak klaigamin. Kapma ana klaigamin. Mina ngaymba liga nimbo klaigandi. ³² Njambwi nyan waa apma nyaangit ndinagwi ndina ngaymba liga nimba kat mbutimbit. ³³ Kalabus kat viga la nyan mbitna mbangimba viyanja nglaw njangindi. Njangilaa kwiya tapman ndinagwi ndina ngaymba liga nimbo ngu yagundi. ³⁴ Polagwi Silas kat ndina ngay kaligaa mbik kat nao kwindi. Godna yelangi wuleinjangat wan nyanagwi ndina ngaymba la nimbogwi solat silindi.

³⁵ Nat nandinyana ngambi Rommba liga yaa njambwi nimba plisman kat wandi. Mbik kat kwagalaa yigaambit. ³⁶ Wungi kat tiga kalabus kat viga la nyan Pol kat wandi. Njambwi nimba mbik kat kwagalaa yigaambit waa wandi. yigumba aymba waa wandi. ³⁷ Pol plisman kat wandi. Kavle vat ana yili. Angat kapmba kwo viyandi. An Romna ndimba wuleilaa ndina vat klali. An kat kwutaa kalabusmba taagandi. An kat pagwugaa wanja vat ana nglaatndi. Romba liga yaa njambwi nimba kapmba yandi maa wogwegiyali waa Pol wandi.

³⁸ Pol waa nyaangit plisman yiga Romba liga yaa

njambwi nimba kat yiga mbutndi. Polo Sailaso Romna ndimba wuleilaa limbangat mbitna si wutaa vaakaa lindi. ³⁹ Wungi kat tiga mbik kat yiga vilaa nin kavle vat yilinin wa walindi. Mbik kat kwutaa kapmba kaligaa ngepmamba kwagalaa waa wandi. ⁴⁰ Polagwi Sailaso kalabus kwagalalaa Lidiana ngayat yimbit. Jisasna mbaapma nimba wan ngayamba lindi. Mbitna maawut kwunatndi maa yimbit.

17

TESALONAIKAMBA NIMA VAT YINDI

¹ Amfipolis walinja ngepma yiga Apolonia walinja ngepma yiga Teslonaika walinja ngepmat vindi. Wan ngepmamba Juda yisolaa ngambulinja ngay tindi. ² Nat ngepmamba yilaa Pol ngambulinda vat vla yiga wuleilaa ngambulindi. Wik kuvut tiga njivwa lapman nandinyamba Pol Juda yisolaa ngambulinja ngay wuleilaa ndinonala ngambulindi. God waa apma nyaangit piliwutnja nyaangit yiga mbutndi. ³ Pol wandi. Tamba God Juda kat wandi. Ngini ngwuk kat kwunakiyaa nyan ngwuk kat kwigiyowun waa wandi God. God waa nyan yalaa kiyandi. Juda ndi kat kavle vat ngindi, kiyandi. Kiyandi mala God wandi maa laatndi. God waa nyan Jisas waa wandi Pol. ⁴ Nat nimba Pol waa nyaangik kat ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa Polagwi Sailasna mbaapma wuleindi. God kat yelavitaa ndino Grik nima sakwat nimba yiga wuleindi. Nat njambwi lagwa ndino wuleindi.

⁵ Yinja vat Juda vilaa yelavitndi. Nin kat kwagalalaa mbila mbaapma wuleinja vat kavle

vatna waa yelavĩndi. Wungi kat tiga wundi Juda ngepma yilaa kwo yetiga kavle savle yetiliga nimba kat kwutaa kiyandi. Polagwi Sailas kat kwupmat yandi. Wundi Juda ngepma nimba kat kavle nyaangit ngambundi maa ngepma nimba mbik kat kimbut yiga waleavat tindi. Jeson walinja nyana ngay Pologwi Sailas kat kwaka vilevilaa lindi. Mbik kat kwutaa ngepmana njambwi nimbat kalivat yelavĩndi. ⁶ Mbik kat kwaka vilevilaa liga Jesongwi Jisasna mbaapmamba la nat nimba kat kwutaa njambwi nimbat kalindi. Kalilaa wandi. Wundi nimba kavle vat yilindi ngepma ngepmamba. Mbambala nina ngepmat yandi. ⁷ Wan nyan Jeson ndina ngaymba yetiligandi. Romba liga njambwi nyan kwiya nyaangik kat kai waligandi. Ndi nat njambwi nyan taagavat ngambulindi. Ndina njambwi nyana si Jisas waa wandi. ⁸ Wandi mala wan ngepmana nimba kimbut yiga walea liga nima kwundimba walindi. Wan ngepmana njambwi nimba ndino walea lindi. ⁹ Njambwi nimba wandi. Ngwula nyaangit ana nglaatndi. Sanya kwiyangwuk waa wandi. Jesongwi Jisasna mbaapmamba la nat nimba sanya kwilaa yindi.

BERIAMBA LIGAMBIT

¹⁰ Ngan yandi maa Jisasna mbaapma nimba Pologwi Sailas kat wandi. Kapma ngepma ay mbila. Beria walinja ngepmat ay wandi. Wan ngepma kwagalalaa Beria wuleilaa Juda yisolaa ngambulinja ngay wuleimbit. ¹¹ Beriamba la nimbana vat Tesolanaika la nimbana vak kat kwulatindi. Kapma kapma vat. Mbupmba nyaangit tamba piliwutnja nyaangit kapma nyaangitna? E?

Kai kita nyaangitna? Waa viga yelavitndi wan ngepma nimba. ¹² Wan ngepmana nima sakwat nimba wan nyaangit wutaa ndina maawupmba yelavitaa kwutaa lindi. Grikna nat jambwi lagwa ndino kwutaa lindi. Grikna nat ndu ndino kwutaa lindi. ¹³ Tesalonaikamba la Juda Pol Beria wuleilaa God waa apma nyaangit mbutindangat wutaa yandi. Yalaa kavle nyaangit mbutndi mala ndina kwupmba nima sakwat nimba yindi. ¹⁴ Tiga liga Jisana mbaapmamba la nimba Pol kat wandi. Wan ngepma kwagalalaa tivagawiat ay wandi mala yindi. Sailasagwi Timotio ana yimbit. Beriamba limbit. ¹⁵ Nat nimba Pol kat yiga Atens walinja ngepmamba wutsondi. Ndi kat wutsolaa lungwamataa Beriat yindi. Pol ndi kat wandi. Sailasagwi Timoti kat yagwa awamba ngwuk. Mbitna njivwa ngilindi maa yagwa awamba ngwuk waa wandi Pol.

POL ATENSMBA LIGANDI

¹⁶ Sailasagwi Timoti kat Pol Atensmba kawiga lindi. Wan ngepmamba la waagan kait kat vilaa Pol miwa yindi. ¹⁷ Pol miwa yiga Juda yisolaa ngambula ngaymba wan nyaangit ngambundi. Juda kat God kat yelavipmat wan ngay yisolaa la Juda kat God kat yelavipmat wan ngay yisolaa la Juda ana ndi ndi kat Pol ngambundi. Nindi ngepmamba ngepma nimba yisolaa la kavamba wan nyaangit laataa ngambundi. ¹⁸ Epikuriana vapmba yetila ndi nambu la nimbagwi Stoikna vapmba yetila ndi nambu la nimbo yalaa Pol kat ngambundi. Ndina nat nimba wandi. An nyansave lapman nyan anda nyaangitna yalaa ngambulinda waa wandi. Nat nimba wandi. Nat

ngepmana waagan kat anagandi yalaa waliga waa wandi. Pol Jisas kat wandi. Jisas kiyalaa laatndangat wandi. Pol waa nyaangit yigumba yelavitapman nyaangit ngambundi. ¹⁹ Wungi kat tiga Pol kat kwutaa njambwi nimbat kalindi. Ariopagas walinja nduwiat kalindi. Ndi kat kalilaa wandi. Wama kupi nyaangit nin kat ambuk. Wupmat tiganin. ²⁰ Wama nyaangit nina maawut yigumba ana yelavika liganin. Nat samba wutaa wupma yigumba yelavika ligiyanin waa wandi. ²¹ Atens liga nimbana vatna. Nat njivwa kwagalalaa kupi nyaangit wupmak ngambulindi. Nat ngepmamba liga ya nimba ndino wupma ligandi.

²² Aereopagasna njambwi nimba kat Pol vilaa laataa wandi. Atensna nimba. Ngwuk nima njivwa kwuka waagan kat kwunatingwuk. Viwun. ²³ Ngwutna ngepmamba liga waagan kat kwunatingwa ngay nima sakwa tindi viwun. Waagan kat kelolingwa kava viwun. Kita kavamba piliwutndi, viwun. Wan kava nat waagan tiga kava. Ndina si ndina vak ana viga liganin waa piliwutndi. Ngwuk ndi kat kwunatingwuk. Ndina si ndina vak ana viga ligangwuk. Wan waagan tiga vak.

²⁴ Ndi Godna. nyinangwut kipma kwutndi. Kwanda kwanda aywaa kwutndi. kipmana nda nyinangwutna nda aywaa kwutndi. Ndinyangu kwukna ngaymba ana liligandi. ²⁵ Ndi nin kat aywaa kwiligandi. Yuvut yilina vat kwiligandi. Ndi kat kita nda ana kwiliganin. Nina nima njivwa kwutna nda klavat kat kai wandi. ²⁶ Tat God ndu nyan kita kwutndi. ndina si Adam. Kwutaa liga Adam njana nimba sakwat yindi. Kapma

kapma mbangi nimba tindi. God wandi, ngepma ngepma kava kavamba yiga lindi. Yiga tinjeya kava God ndina maawupmba yelavitaa wandi. ²⁷ Ndi kat kwaka liga vinjangat God ndi kat tinjeya kava visimogwindi. Ndi manda kat nima njivwa kwuka kwaka ligandi God kat. God sivlamba ana ligandi. Ngwaymba ligandi. ²⁸ Wupma tamba ngwula nat nimba piliwutndi. Yuvut yiga yetina vat God nin kat kwindi. Kwindi maa liganin waa piliwutndi. Ngwutna nimba ngivat nyaangit piliwutndi. Nin Godna nimba nin waa piliwutndi. ²⁹ Godna nimba nin. Ngwuk manda kat yelavitigangwuk. God kambundu vla ligandi waa manda kat yelavitigangwuk. Kaambapmba kwutnja kambundu vla God wupma ana ligandi. kapamba kwutnja kambundu vla God wupma ana ligandi. ³⁰ Tamba kipmamba la nimba God waa nyaangit ana wuka lindi. Wungi kat tiga kavle vat yiga yetinja vak kat tiga ndi kat ana sindi. Mbambala kapma vapmba ligandi. Kipmamba liga nimba kat aywaa wandi. Kavle vat yiga yetingwa vak kwagala waa God wandi. ³¹ Nandinay kita kat God wandi. Wan yaigaa nandinyamba Godna nyan ndinyangu kat kotkiyandi. kipmamba liga nimba aywaa laakiyandi. Wan kot kat viga ligiyaa nyan simblan ana waigandi. Savagu waigandi. Viga ligiyaa nyan kat God tamba wandi. God wanda vla wan viga ligiyaa nyan kiyalaa laatndi. laatnda vat vilaa nin yelavitiganin. Ndi Godna nyana waa yelavitiganin waa wandi Pol.

³² Kiyaa nyan laakiyandi waa wanda vak kat wutaa nat nimba ndi kat sipmiya sagaa ndi kat

njitindi. Ndina nat nimba wandi. mbupma nyaangit nat samba wukiyanin waa wandi. ³³Tiga liga Pol yisolaa la nimba kat kwagalalaa yindi. ³⁴Ndina nat nimba Pol waa nyaangit wutaa apma vatna waa Jisasna mbaapma wuleindi. Wuleia kita nyana si Daionisias. Ndi Ariopagasna kita nyana. Kita lagwa lila si Damaris lilo wuleili. Nat nimba ndino wuleindi.

18

POL KORINMBA LIGANDI

¹ Pol Atens kwagalalaa Korin walinja ngepmat yindi. ² Korinmba Juda kita lindi. Ndina si Akwila. Ndina nima ngepma Pontus. Ndi ndina taagwanala Italimba liga yambit. Ndina taagwana si Prisila. Romba la njambwi nyana si Klokias. Klodias Romba liga Juda kat kai waa savlindi maa yindi. Wungi kat tiga Rom kwagalalaa yambit. ³ Pol mbitna ngaymba tiga kwaa yetindi. Mbitnonala njivwa kwutindi. Ndi kita njivwa kwutaa nimba ndi. Sel tavaga ngay kwutindi. ⁴ Njivwa lapman ta nandinyamba Juda yisola tinja ngay Pol wuleilaa Jisasna nyaangit kaawa viyaa mbutndi. Juda kat nat Grik kat mbutndi.

⁵ Sailasagwi Timotio Masedoniamba liga Pol ta kavat yambit mala Pola nat njivwa kwagalalaa wan apma nyaangit nandinya nandinya mbutindi. Juda kat wandi. God ngwuk kat kwunakiya nyan kwigiyowun waa wanda nyan Jisasa waa Pol wandi. ⁶ Nat ndu Pol waa nyaangit kat kai walaa kavle nyaangit ngambulindi. Man su ligiyataa viyalimba vla mbangimba la waavwi wupma kwataa mbaw vivlimbit tipmwi sipana.

Wuna vat ana ndi. Ngini ngwuk Juda ngwuk kat wan apma nyaangit ana mbukiywoun. Ngwuk kat kwagalalaa Juda ana ndi nat nimba kat yiga mbukiyowun wandi Pol. ⁷ Juda kat kwagalalaa wan nyan Juda ana ndi nat nyana ngayмба yiga kwaa lindi. Wan nyana si Tisias Jastas. Wan nyan ndina maawupmba God kat yelavika tilindi. Ndina ngay Juda yisolaa la ngayna wayмба ligandi. ⁸ Juda yisola la ngayмба la njambwi nyana si Krispas. Ndi wan apma nyaangit wutaa kwutaa liga Jisasna mbaapma wuleindi. Ndina ngayмба liga nimba ndino wupma wuleindi. Korimba liga nat nimba wan apma nyaangit wuka kwutaa liga ngu yagundi.

⁹⁻¹⁰ Ngan kita Pol simat vindi. Wan simapmba God waa kwundi wutndi. God wandi. Ke vaaka. Wuna apma nyaangit mbupma vak ke kwagalaga. Wan apma njivwa ke kwagalaga. mina lak kwawun. Min kat kavle vat yigiyaa nyan kai. Kan ngepmamba liga wuna mbaapma nimba nima sakwat tigandi waa God wandi simapmba. ¹¹ Wungi kat tiga Pol wan ngepmamba mbak tamba vili kiyeli sila kuvuk yetindi. Tiga liga God waa apma nyaangit mbutindi.

¹² Romba liga njambwi nyan ndina kita nyan kat wandi maa Grikna kipma viga livat yindi. Ndina si Galio. Yandi mala wan ngepmana Juda Pol kat kwutaa njambwi nyan kat kalindi. ¹³ Juda kalilaa yiga njambwi nyan kat mbutndi. Wan nyan kavle nyaangit ngambulindi. God kat yelavikngwa vat kavle vatna wa ngambulindi. Wanda vat nina ngepmana vat kapma vapmba liganin waa wandi. ¹⁴ Pol mbupmat yilindi maa Galio Juda kat wandi.

Wan nyan kavle vat yiga yindan ngwuk Judana nyaangit wukewun. Nin ngepmana vakat kai walaa ana kavle vat yindi. ¹⁵ Wangwa vat nina ngepmana vat ana ndi. Ngwut Juda ngwula ngepmana vatna. Wuna vak ana ndi. Ngwuk ngwula lak kuvi vatna. Wuna vak ana ndi. Ngwut Juda ngwula ngepmana vatna. Wuna vak ana ndi. Ngwuk ngwula lak kuvi ngwula waa galio wandi. ¹⁶ Wan nyaangit walaa ndi kat ay ngwula wandi, yindi. ¹⁷ Wungi kat tiga kita nyan Sostenes kat kwutaa viyandi. Sostenes Juda yisola ngambulinja ngay kat viga la nyana. Ndi kat viyanja vat Galio vindi. Ndinan ala la nimba vindi. Galio ke viyaga ana wandi.

POL ANTIOKNAT LUNGWAMATAA YINDI

¹⁸ Pol Korinmba sivla lindi. Jisana mbaapma nimbonala yetindi. Pol wan ngepmamba tiga vililik pali pali Prisolagwi Akwila kat yagwa walaa kita vat wan ngepma kwagalalaa yindi. Siria yivat njambit kulaa yindi. Senkria walinja ngepmamba njaambit kundi. Polna nimbina yuwi Judana vapmba kalitndi. Kalitaa van nat nimba biga yelavitndi. Wan nyan God kat wandi. Min kat nima njivwa kwukwun wandi waa yelavitndi. ¹⁹ Njaambit kulaa valigelaa kawilaa Efesas walinja ngepma wuleindi. Prisolagwi Akwila kat Pol kwagalandi. Kwagalalaa Juda yisolaa ngumbilinja ngay wuleindi. Wuleilaa ndi kat ngambundi. ²⁰ Wumba la ndi Juda Pol kat wagalandi. Kumba ligiyamin? Waa wagalandi. Pol kai wandi. ²¹ Pol ndi kat wandi. God wandeyan, ngwuk kat vivat

lungwamataa yaigowun. Wandî maa Efesas kwagalalaa njambit kundi. ²² Seseria walinja ngepma kawilaa Jerusalem wuleindi. Jisasna mbaapma nimba kat apma nandinya wawat wuleindi. Ndi kat vilaa wan ngepma kwagalalaa Antioknat yindi.

²³ Antiokmba yiga samat tiga kwagalaa ngepma ngepmat yindi. Galesia walinja nima kipma Frisia walinja nima kipmana ngepma ngepmat yindi. Ngepma ngepmamba la Jisasna mbaapma nimbana maawut yiga kwunatindi.

APOLAS WALINJA NYAN

²⁴ Apolas Judana kita nyana. Ndi Efesas walinja ngepma yandi. Ndina angwa ngepma Alesandria. Apma nyana. Apma nyaangit mbutiga nyana. God waa tamba la nimba piliwuta nyaangit aywaa viga lindi. ²⁵ Jisas kwutaa njivwa samat viga lindi. Jisas kwutaa vak kat nat nimba kat nimamba mbutindi. Kavle vat ana mbutindi. Apma vat mbutindi. Tat ta nyan Jon waa nyaangit mbutindi. Mbuka walindi. Kupi maawut asik ngwula. Kupi maawut sitaa ngu yagu waa wandi. Jisas kiyalaa laatnda vak kat aywaa ana wuka lindi. ²⁶ Apolas Juda yisola ngambula ngayat wuleilaa nima kwundimba ngambulindi. Prisilo Akwilo ndina nyaangit wutaa mbila ngayat ndi kat kwutaa kalimbit. God waa apma nyaangit ndi kat mbutimbit. Jisas kwutaa mbutinda vat Apolas wutapman ta vat ndi kat mbutimbit. ²⁷ Apolas Gris walinja nima kipma yivat wandi. Wungi kat tiga Efesasmaba liga Jisasna mbaapma nima ndi kat nyaangit piliwutndi. Apolas Grisat yalaa God

awagapma kwinda vat klalaa Jisasna mbaapma wuleila nimbana maawut kwunatndi. ²⁸ Juda kat ngambuga ndi kat kwulatndi. Kapma ngambuga kwulatndi. God waga piliwutna nyaangit viga ndi kat simogwilindi. Juda kat kwunakaiya God kwigiyouwun waa nyan Jisas waa ndi simogwilindi.

19

POL EFESASMBA LIGANDI

¹⁻² Apolas Korinmba linda njimblamba Pol ngepma ngepma yiga Efesas walinja ngepma yandi. Pol Efesasmba Jisasna mbaapmamba la nimba kat vilaa wagalandi. Jisasna mbaapma wuleingwa njimbla Godna waagan klangwuk? Waa wagalandi. Ndi kat awat wagalandi. God waagano ligandi? Nin ana wutnin waa wagalandi Pol kat. ³ Pol ndi kat wandi. Ngu yagungwa njimbla anda vapmba yagungwuk wa wandi. Jon yagua vapmba yagunin wa wandi.

⁴ Pol ndi kat wandi. Tat ta nyan Jon Juda kat wandi. Wuna nyaangit wutaa yaigaa nyan kat ngwula mbangi wiyo waavi taaga waa wandi Jon. Yaigaa nyan tamba yandi. Ndina si Jisas. Jon ndinai mbutaa nyaangit wutaa kupi maawut sika yelavika la nimba kat Jon ngu yagundi waa wandi Pol. ⁵ Pol waa nyaangit wutaa Jisas Kraistna simba ngu yagundi. ⁶ Pol ndi kat taamba taagandi mala Godna waagan ndi kat tavindi. Tavindi maa Godna nyaangit kapma kapma kwundimba mbutindi. ⁷ Godna waagan klaa nimba Jisasna mbaapmamba la nimba tamba vili kiyeli vililik.

⁸ Pol Juda yisolaa ngumbula ngay wuleilaa nima kwundimba ngambulindi. God ndi kat tiga

Jisas kat awagapma kwilaa ndi kat viga liga vak kat kaawa viyaa ngambundi. Ndinagwinala liga mbak kuvuk tindi. ⁹ Wan ngayna nat Juda ndinai waa nyaangit wutaa ndina mbangi kilipangi yiga kai wandi. Pol Jisas kat ngambua nyaangit wutaa kavle nyaangit ngambundi nat nimba kat. Wungi kat tiga Pol ndi kat kwagalandi. Jisasna mbaapmamba la nimba kat yagwa walaa kita vat yindi. Ndi kat kwutaa kita nyana ngay nyaangit ngumbulinda ngayat kalindi. Wan ngay kat viga la nyana si Tiranas. ¹⁰ Ndinogwinala wungi ngepmamba naambi vililik tindi. Tiga liga Esia walinja nima kipmamba liga ngepma ngepmana nimba Godna nyaangit wuka lindi. Judagwi Juda ana ndi nat nimbagwi wuka lindi.

SKEVANA NYANGU

¹¹⁻¹² God Pol kat nima kwondu kwindi mala nima vak kwunatiga njivwa kwutndi. Polna mbangi wangit nyangatinda waavwi klalaa yelogwen kat ta nimbana mbangimba taagandi. Taagandi mala wan yelogwen ngilindi, kwo lindi. Kavle waagan tavila la nimba kat wan waavwi ndina mbangimba taagandi. Taagandi mala wan waavwi ndina mbangimba taagandi. Taagandi mala wan waagan kwagalalaa yindi.

¹³ Nat Juda ngepma ngepma yiga kavle waagan kat savilindi. Ndi yelavitndi. Jisasna simba waga saviligiyandin waa yelavitndi. Wungi kat tiga kavle waagan kat wandi. Pol mbuta nyan Jisasna simba min kat wanin. Ndi kat kwagalaa wanin waa wandi. ¹⁴ Wan nyaangit mbuta nimba yakwa ndu mina silavili. Ndina nyaekna si Skeva. Ndi God kat kwunatiga Judana njambwi nyana. ¹⁵ Wan

nyaangit wandi maa kavle waagan ndi kat wandi. Jisas kat viga ligowun. Pol kat viga ligowun. Ngwuk anda nimba ngwuk waa wandi. ¹⁶ Waagan wandi mala waagan tavila la nyan ndi kat yaa viyandi. Viyaga ndina waavwi ngilika ndi kat kwulatndi. Ndi vaaka pilindi. ¹⁷ Efesasmba la ndi Juda ana ndi nat nimbawi wan nyan viya vat wutndi. Wutaa ngipaliiga ndalaa wandi. Njambwi nyan Jisas nima nyana waa wandi. ¹⁸ Jisasna mbaapmamba la nimba yalaa tat ta kavle vat yetilinja vak kat mbutindi. ¹⁹ Ndina nat nimba tat waagan kat sivu saaga ndinyangu kat asi waa kwusi siva lindi. Tamba lavungamba piliwutnja kwagwula silinja vat kwutaa kiyaga yamba tundi. Wan lavungana sanya kat siga nagindi. Wan sanyana sakwat dola 50,000. ²⁰ Nima njivwa kwuka Jisasna nyaangit yiga ngepma ngepma mbutindi. Nima sakwat nimba wan nyaangit wuka Jisasna mbaapma wuleindi.

EFESASMBA LIGA NIMBA NIMA VAT YINDI

²¹ Tiga liga Pol Masedonia walinja nima kipma yiga Gris walinja nima kipma yiga Jerusalem yivat yealvitndi. Jerusalem yilaa Romat yigiyowun waa wandi Pol. ²² Pol wandi maa Timotio Erastaso Masedoniat yimbit. Mbit Polonala kita njivwa kwuta nyan mbit. Pol Esia walinja nima kipmamba tindi.

²³ Wan njimblamba Efesas walinja ngepmamba nima vat yandi. Jisasna mbaapma wuleinja vak kat ngambulinjangat nima vat yandi. ²⁴ Wan ngepmana kita nyan ndina si Dimitrias. Ndi ngayna kait kwutndi. Wan ngepmana waagan taagwa

kat kwunatinja ngayna kait kwutndi. Waagan taagwana si Atemis. Ngay kait silva walinja kapamba kwutndi. Wan njivwa kwuta nimba ndino nima sakwat sanya klandi. Ndinogwinala njivwa kwuta nimba ndino nima sakwat sanya klandi. ²⁵ Wungi kat tiga ndinogwinala njivwa kwuta nimba kat aywaa yaa yiso ngwula waa wandi. yisoni mala ndi kat wandi. kwutina njivwa kwuka nima sakwat sanya klaliganin. Ngwuk viligangwuk. ²⁶ Wan kavle nyan Pol kwutaa njivwa viga wutigangwuk. Ndinyangu kwutaa waagan kait njambwi nyan ana ndi waligandi. Efesas walina ngepmamba liga nimba Esia walina nima kipmamba liga nimba Pol waa nyaangit wuka kwutaa ligandi. ²⁷ Wungi kat tiga wan nimba kwutina njivwa kat kavle njivwa waa anagandi yelavikiyaa. Waagan taagwa Atemisna ngay anagandi kwo vatnat yigiyaa. Lila nima vat kwo vatnat yigiyandi. Li nima waagan taagwat. Esiana ngepma ngepmamba liga nimba li kat kwunatigandi waa wandi.

²⁸ Wan nimba wungivak kat wutaa kimbut yiga nimamba walega walindi. Efesasna waagan taagwa Atemis nima lagwat waa walindi. ²⁹ Wulgi walinja vapmba wan ngepma nimba aywaa wungi vat mina walindi. Wala nimba Geasogwi Aristakas kat kwutaa yisola linja ngayat kalindi. Geasogwi Aristakaso Polonala yi ya yetiga vililik pali. ³⁰ Pol mbitnonala yivat wandi. Jisasna mbaapmamba la nimba ndi kat ke yiga waa wandi. ³¹ Wan ngepmana nat njambwi nimba Polna ava nimba ndi. Ndi kat pas piliwutndi. Yisola linja ngayat ke yiga waa piliwutndi.

³² Yisola linja ngaymba la nimba nima kwundimba walega walindi. Nat nimba nat nyaangit walendi. Nat nimba kapma nyaangit walendi. Nat nimba yisola lilinja vatna angwa ana vindi. ³³ Nat Juda Aleksanda kat wandi. Ndina mindama viga yiga ngambu wandi maa laatndi. Ndi tamba taagaga nyaangit ngambu mina lindi maa wan nimba nima kwundimba walega wandi. Nat nimba yelavitndi. Wan nyan aleksanda kavle vat yindi, yisola liganin waa yelavitndi. Aleksanda wumbit vililik pali kat kavle vat ana yimbit waa wavat wandi. ³⁴ Ndi kat va nimba ndi Juda waa yelavita nima kwundimba wandi. Efesasna waagan taagwa Atemis nima kwundimba wandi. Efesasna waagan taagwa Atemis nima lagwat waa wandi. Aua vilik tiga wan nyaangit walindi.

³⁵ Tiga liga wan ngepmana nima nyan nindimba lataa makayak waa wandi. Efesas nimba awuk. Nin Efesasna nimba waagan taagwa Atemisna ngay kat viga liganin. Nyinangwupmba liga ndaa kema kat viga liganin. Nyinangwupmba liga ndaa kema kat viga liganin. Ngepma ngepmamba liga nimba wan vat vindi. ³⁶ Wawa nyaangit woseka wandi waa kanda waigaa. Waigaa nyan kai. Makayak. Wungi kat tiga yilingwa vat kwagala. Wan kavle vatna. Kwagala. ³⁷ Ngwuk vililik pali kat kwutaa tamba kiyangwuk. Wumbit vilik nyan waagan ngay wuleilaa kita nda ana sikwupmbik. Nina ngepmana waagan taagwa kat kavle nyaangit ana mbutimbit. ³⁸ Wan nyan Dimitrias kita nyaangit tindeyan kotmat tineya nandinyamba yalaa mbukiyandi. Kot kat viga liga nyan kat mbukiyandi. Wan njimblamba

mbukiyandi. ³⁹ Wan vak kat kai wangweyan wun kat awamba ngwuk. Kan ngepmana nimba kat aywaa kiya yisolaa waigowun. ⁴⁰ Yilingwa vak yilingweyan ngini njambwi nimba waigandi. Ndi kavle vat yindi waa waigandi. Wan vak ke yiga. Njambwi nimba ndi kavle vat yindi waa wanjeyan ngwuk awat anda nyaangitmba mbukiyangwuk waa wandi wan ngepmana nima nyan. ⁴¹ Wan nyaangit walaa ngay ay ngwula wandi.

20

POL MASEDONIA GRIS WALINJA NGEPMAT YINDI

¹ Wan vak ngilindi mala Pol Jisasna mbaapma nimba kat yagwa wandi. Yalaa yisolaa lindi mala Pol ndi kat nyaangit mbutindi. Mbutinda nyaangit ndina maawut kwunatindi. Nyaangit ngambulaa ndi kat ali waa kwagalalaa yindi. Efesas kwagalaga Masedoniat yindi. ² Ngepma ngepma yiga apma nyaangit mbuka Jisasana mbaapmamba la nimbana maawut kwunatindi. Yiga Gris wuleindi. ³⁻⁴ Wumba yiga wungi kavamba mbak kuvuk tindi. Siria yi mina lindi, nat Juda ndi kat vatnyav vat ngambulinja vat wutndi. Wungi vat wutaa kapma yambi yiga Masedoniat yindi. Nima sakwat ndinagwi nala yindi. Sopata ndinogwinala yindi. Sopatana nyaek Piras. Debimba la nyana, Timoti, Tikikas, Trofimas Esiamba la nyan mbit, ndi aywaa Polagwi nala yindi. ⁵ Ndi tata yindi. Troasmba yiga nin kat kawiga lindi. ⁶ Tagula nao kilinja pesto ngilindi mala njaambit kulaa Filipai kwagalalaa yinin. Nandinya tambanat nimba kat

waga yaa yisolaa nandinya sila vili wan ngepmamba tinin.

TROASMBA LA NIMBA KAT POL ALI NGWULA WAVAT YINDI

⁷ Sande ngan nao kiga yisolaa ngambuga linin. Pol nyaangit mbutindi. Nyaangit ngambulindi yiga nima nindi ngan tindi. Wan ngepma kwagalalaa nat ngepmat yigiyowun waa yelavika lindi Pol. ⁸ Awlat ngayna yaat sambamba yisolaa linin. Nima sakwat lam wan ngay sagalandi, vilindi. ⁹ Kwandi nyan kita suwi yambimba ndaaliga wuka lindi. Ndina si Yutikas Pol ngambulindi wan nyaangit wuka liga sindu kwandi. Sindu kwaa liga paka kipmamba ndaiga ndandi. Kuvuk wan ngayna yaat sambamba liga ndandi. Nat nimba ngipali walaa ndi kat vilaa kwupmat ndaindi. Vilaa wandi. O, tamba wundumbu yindi waa wandi. ¹⁰ Pol ndailaa ndina sim kalangwa kwutaa kwusalataa wandi. Nimamba ke yelavikngwa. Ana kiyandi. Kwo ligandi waa wandi Pol. ¹¹ Pol wandi maa ngwutnyala wokelaa yiga ndaaliga nao kindi Pol ndinogwinala ngambuga lilindi, nya wokendi. Wokendi ndi kat kwagalalaa yindi. ¹² Wan kwandi nyan kat ndi kat kwutaa ngay kat kalindi. Kwo linda vak kat vilaa ndi kat nolin ngwandiga solat siga vilindi.

¹³ Wan ngepma kwagalalaa njaambit kulaa Asos walinja ngepmat yinin. Pol kat kuvat Asos yinin. Tat Pol wandi. Ngwuk njaambitmba ay ngwula. Wun nimbumba yigiyowun waa wandi. ¹⁴ Pol Asos yandi mala ndi kat kulaa kwagalalaa Mitalin yinin. ¹⁵ Wan kava kwagalalaa nat nandinya Kiosna nat naangamba linin. Yiga nat nandinya

Samos kawinin. Kwagalalaa yiga nat nandinya Miletus kawinin. ¹⁶ Pol Efesas kawivak kat kai wandi. Wumba nima sakwat nandinya tivak kat kai wandi Esiamba. Ndi asik Jerusalem yivat wandi. Kwiya tapman yigat waa wandi. Pentekos walinja nandinyamba Jerusalem yiga kawivat wandi.

EFESASMBA LA JISASNA MBAAPMANA NJAMBWI NIMBA KAT POL MBUTNDI

¹⁷ Pol Mitalinba liga Efesas kat nyaangit kwindi. Jisasna mbaapmamba la njambwi nimba kat kwindi. Wun kat yaa vigiyangwuk waa wandi. ¹⁸⁻¹⁹ Yandi mala Pol ndi kat wandi. Ngwutnogwinala tiwa njimbla yetiwa vat vingwuk. Wuna si ana ndi kwusowa. Ngwuk kat nimamba yelavikwun. Ngwutnogwinala Jisasna njivwa kwukwun. Njimbla njimbla Juda wun kat kavle vat yivat yelavitindi. ²⁰ Ngwuk kat kwunatndan kat nyaangit mbukwun. Nat nyaangit samat ana pagwuwun. Yisongwuk mala wan apma nyaangit mbutiwun. Ngwutna ngay ngaymba wan apma nyaangit visimogwiliwun ngwuk kat. ²¹ Juda kat Juda ana ndi nat nimba kat mbutiwun. Kavle vat yetilingwa vak, kwagalalaa God waa vapmba yeti. Jisas Kraist kwutaa apma njivwa kat ngwutna mbangi wiyo waavi taaga waa ndi kat mbutiwun. ²² Godna waagan wandi mala wun Jerusalem yiga tigowun. Jerusalem yiwun tiga wun kat yinjeya vat ana vigiyowun. ²³ Tat Godna waagan wun kat mbutndi. Ngepma ngepmamba min kat nima vat yiga kalambusmba taagagiyandi waa

mbutndi. Wanda nyaangit viga ligowun. Nat vat yinjeya vat ana vigiyowun.

²⁴ Wun wupma yelavitigowun. Kwo livak kat ana yelavika ligowun. God wun kat kwiya njivwa aywaa kwupmak kat yelavika ligowun. Wun kat kwinda njivwa kingiyan. God wun kat wandi. Wuna nyan ndi kat awagapma kwiwa vatna apma nyaangit ndi kat ambuk waa wandi.

²⁵ Tat yalaa ngwuk kat God nin kat apma vat viga liga vak kat mbukwun. Ngini ngwuk kat ana vigiyowun nat samba. Viligowun.

²⁶ Mbambala ngwuk kat mbukowun. Ana ngwuk kat woseka wowun. Ngwutna kita nyan apma vat yetingweya vat klalapman yindeyan wuna vat anandi. ²⁷ Godna vat ngwuk kat aywaa mbukwun. Kan nyaangitnana samat vat ana pagwuwun.

²⁸ Ngwuk avimba ngwuk. Ngwutna maawut kat avimba ngwuk. Jisasna mbaapmamba la nimba kat avimba ngwuk. Kwo njivwa ana ndi. Godna waagan kwiya njivwa kwuka viga ligiyangwuk. Sip sip kat viga liga nimba vla ligiyangwuk. Wan mbaapma nimba kat Jisas kiyalaa wenga kwindi maa God ndi kat klandi. ²⁹ Ngwuk kat kwa-

galalaa yiwun mala nat kavana kavle nimba ngwula nindimba yaigandi. Sip sip kat valiga vatnyaliga waala vla yaigandi. ³⁰ Ngwutna mbaap-

mamba la nat nimba ngini laataa kavle nyaangit ngwuk kat woseka waa tigandi. Ngwuk kat kavle nyaangit waa tigandi ndina mbaapmamba yingwangat. ³¹ Avimba ngwuk. Ngwula maawut ke tivinda. Nima sakwat ngan nandinya tiga wan apma nyaangit ngwuk kat mbutiwun. Ndimwe

kuvut ngwulagwio tiga mbutiwun. Ngwuk kat

nimamba yelavika liwun. Nimamba yelavika liga nglawun.

³² Mbambala yiga tigowun. God ngwulagwio tigiyanidi. God ngwuk kat Jisas kat awagapma kwinda vak kat yelavikngweya apma vat tigiyangwuk. Ngwutnagwi Jisasna mbaapmamba la nat nimba God kwiya apma vat klaigangwuk.

³³ Tat yawa ngwula sanya nat kwanda kwanda klavak ana yawun. ³⁴ Njimbla njimbla

ngwulogwio tiwan wuna taambamba njivwa kwuka sanya klaliwun. Wunogwionana tiga nimba wuna sanyamba kwiga kwanda kwanda kalalindi. Viligangwuk. ³⁵ Wuna taambamba

njivwa kwuka sanya klawa vak kat vilaa yelavika lingwuk. Wa vat apma vatna waa yelavika lingwuk. Ngwula njivwa kwuka sanya klaa tigiyangwuk. Njivwa kwuka sanya klalaa yelogwenga tiga nimba kat kwigiyangwuk. Njambwi nyan Jisas wandi. Nak nyan kat kita nda kwimeyan apma nglei vatna waa wandi.

³⁶ Pol wan nyaangit mbutndi mala wutaa kwali mamba silaa ligandi. Pol God kat ngambundi.

³⁷ Awat sowat valaka kwutndi. Kwutaa nglaga walaa ay mila Pol kat wandi. ³⁸ Ndina nyaangit wutaa liga maawut viyalindi, nglalindi. Ngini ngwuk kat ana vigiyawun wanda nyaangit kat yelavita nglalindi. Nglaliga ngaambit kat Pol kat kalindi.

21

POL JERUSALEMAT YINDI

¹ Ndi kat ali waa kwagalalaa yinin. Valigela Kosmba kawinin. Nat nandinya Ros kawinin. Ros

kwagalalaa Patara yiga kawinin. ² Pataramba liga Finisia yineyan njaambit vinin. Vilaa kulaa yinin. ³ Wan ngepma kwagalalaa yiga Saipras walinja kipma kat vinin. Kambangwat yiga wa kipma kat vilaa wan kipmana way way yinin. Yiga Siriamba kawinin. Tayamba njaambit kwagalalaa wan ngepma wuleinin. Ndina njaambitna kwanda kwanda wuselivat kawindi. ⁴ Wan ngepmamba Jisasna mbaapmamba la nimbana ngayamba yiga ndinogwinala tinin. Nandinya silavili linin. Godna waagan ndina maawut ngwandindi mala Pol kat wandi. Jerusalemat ke yiga waa wandi. ⁵ Ndinai waa nyaangik kat kai walaa ndi kat kwagalalaa yinin. Wundi nimba yiga ndina taagwa nyangu yaa waambu ngepmamba nin kat kaliga kwagalandi. Tivagawimba yiga wogwela kwali mamba silaa God kat waganin. ⁶ Ndi kat wanin. Ali ngwula wanin. Nin kat wandi. Ay ngwula wandi mala yinin. Njaambit kunin. Ndi lungwamata ngepma wuleindi.

⁷ Taia kwagalalaa Tolomes, yinin. Wan ngepmamba la ndi Jisasna mbaapma nimba kat apma nandinya walaa ndinogwinala ngambuga kita nandinya linin. ⁸ Nat nandinya wan ngepma kwagalalaa yiga Sisaria kawinin. Wan ngepma kawilaa yiga Filipna ngayamba tinin. Ndi God waa apma nyaangit mbutiga nyana. Tat Jerusalemba Jisasna mbaapmamba la tambavili kiyeli vililik nimba silavili nimba kat njivwa kwindi. wan nyan Filip silavili nyanguna kita nyana. ⁹ Ndina taagwa nyangu aynat tindi. Ndi kat ndu ana klalindi. Kwo lindi. Ndi God waa apma nyaangit mbutindi.

¹⁰ Nandinya kuvut wumba linin. Godna

nyaangit mbutiga nyan Judiamba liga yandi. Ndina si Agabas. ¹¹ Agabas yaga Polna let klalaa ndina man taamba avla ngilaa wandi. Godna waagan wupma waligandi. Jerusalemba liga Juda wan let tiga nyan kat ngilaa Juda ana ndi nat nimba kat kaligiyandi waa wandi Godna waagan waa wandi Agabas.

¹² Ninagwi nat nimbo wutaa Pol kat wanin. Jerusalem ke yiga waa wanin. ¹³ Pol nin kat wandi. Manda kat vaaka nglaga wun kat waligangwuk. Wun Jerusalem yivat yelavika liwun. Ngwuk manda kat mandit mandit nyaangit wun kat ngambuligangwuk. Njambwi nyan Jisasna nyaangit mbukwangat wun kat ngilaa vatnyanjeyan ndina mala waa wandi Pol. ¹⁴ Ndina maawut ana alipsiga kwulakiyanin. Wungi kat tiga nat nyaangit ana wanin. God waa vapmba tigiyanidi waa wanin.

¹⁵⁻¹⁶ Tiga liga nina nda kwunataa Jerusalem yinin. Seseriamba la Jisasna mbaapmamba la nat nimba wunogwinala yindi. Jerusalemba yiga tineya ngay kat yiga simogwindi. Wan ngay Nesona ngaya. Ndina angwa ngepma Saipras. Tat Jisasna mbaapma wuleindi.

POL JEMS KAT YIGA VINDI

¹⁷ Jerusalem yanin mala Jisasna mbaapmamba la nimba nin kat vilaa solat siga yagwa wandi.

¹⁸ Nat nandinya Pol Jems kat vivat yindi. Jerusalemba la Jisasna mbaapmamba la njambwi nimba kita vat tindi. ¹⁹ Pol ndi kat apma nandinya walaa ngepma ngepma yiga Godna nyaangit mbutinda vak kat ndi kat mbutndi.

20-21 Ndina nyaangit wutaa wandi. God apma vat yindi. Ndi nima nyana waa wandi. Pol kat nat nyaangit wandi. Wan nyaangit awut wandi. Nima sakwat Juda Jisasna mbaapma wuleindi. Moses kwiya lomba ke yetingwa. Mat nyangu kat mbangi pitingwa vak kwagala waa Pol wandi waa waligandi. ²² Jerusalem yama vat wukiyandi. Nin angamak yigiyandin. ²³ Wupma yigiyamin. Nina nyaangitmba yigiyamin. Aynat nimba ndi ngi liga. Moses waa vapmba nglambi njangigiyandi. ²⁴ Min ndinogwinala yiga wan vapmba yigivangwuk. Wan vat yivat tinjeyan min ndi kat wenga kwigiyamin. Kwimin mala Judana vapmba ngwutna nambuna yuwi vigiyandi. Wan vat yimeyan Juda vigiyandi. Pol kat walinja nyaangit woseka waligandi waa vigiyandi. Moses kwiya lomba yetilimangat vigiyandi. ²⁵ Jisasna mbaapma wuleila Juda ana ndi nat nimba. Moses kwiya lomba ana yetilindi. Wan vak viliganin. Kwowa. Tat ndi kat pas piliwutnin. Wan pasmba ndi kat wanin. Waagan kat kelonja wimbu ke kiga. Yelogwen ke kiga. yambisik kwuka ke yetiga waa piliwutnin waa wandi. ²⁶ Wungi kat tiga wundi aynat nimba kat Pol kwutaa kalindi. Ndi aywaa Judana vapmba ndina nglambi njangindi. Njangilaa God kat kwunatinja ngay wuleilaa God kat kwinjeya nandinya mbutndi. God kat kwinjeya nandinyamba nglambi njanginja vat ngilindi.

POL KAT KWUTAA KALINDI

²⁷ Wundi tambanat nimba nandinya silavili kwo lindi. Nindinya silavili ngilindi maa Esia walinja nima kipmamba yaa Juda God kat kwunatinja

ngay wuleilaa Pol kat vini. Pol kat kavle nyaangit ngambundi. Nima sakwat nimba ndina kavle nyaangit wutaa maawupmba yelavika Pol kat yiga kwutndi. ²⁸ Ndi nima kwundimba walega wandi. Isrel liga nimba yagwa ngwula. Wan nyan ngepma ngepma yiga Moses kwiya lo kwagala ngwula waa walindi. Isrel tiga nimba kat kai awa waa walindi. Mbambala Juda ana ndi nat kita nyan kwutaa Godna ngay kalindi. Wundi kat tiga wan ngay nglambi lindi waa walega wandi. ²⁹ Tat Efesamba yaa kita nyan ndina si Trofimas. Ndi Juda ana ndi, Pologwinala Jerusalemba yetilindi, yindi. Pol wan nyan kat Godna ngay kalilindi waa yelavitndi. Pol wupma ana kalindi. Yelavika liga kavle nyaangit ndi kat ngambundi.

³⁰ Wan nyaangit wutaa mbutseli mbutsela kwiy-atapman ngepma nimba aywa wutndi. Ngepma nimba aywaa piliga yaa Pol kat kwutaa Godna ngay alagumba taagandi. Godna ngay kat viga la nimba ndaambange mbapmo kwalandi.

³¹ Wan nima sakwat nimba yisola la nimba Pol kat vatnyavat tindi. Romba yaa la soldia kat viga la njambwi nyan Jerusalemba la nimba nima vat yinja vak kat wutndi. ³² Wungi kat tiga ndina njambwi soldia nat soldia kat kwutaa nima sakwat nimba la kavat piliga yindi. Wan nimba soldia kat vilaa Pol kat viyalinja vat kwagalalaa kwo lindi. ³³ Soldiana njambwi nyan Pol kat yiga kwutaa wandi. Ndi kat man taamba angi ngwula sen vlililikmba. ³⁴ Nat nimba nat nyaangit wandi. Nat nimba ndino nat nyaangit wandi. Nima sakwat nimba mandit mandit walega walinjangat njambwi nyan yilinja vatna angwa ana vindi.

Wungi kat tiga soldia kat wandi. Ndi kat kwutaa ngwula ngayat kali. ³⁵ Wandı maa soldia ndi kat kwutaa yiga ngwutnyala wayamba kalindi. Juda ndi kat yaa wegwulaa vatnya mina lindi. Wungi kat tiga soldia Pol kat nindimba lindi kwutaa kwusolaa nyaambupmba taagalaa klindi. ³⁶ Juda ndina kwupmba yiga walega walindi. Ndi kat vatnya waa walindi.

POL AWAT MBUTNDI

³⁷⁻³⁸ Pol kat soldiana ngay kali mina lindi. Pol njambwi nyan kat wandi. Min kat mbupmat yigowun. Wutaa njaambwi nyan ndi kat wandi. Wukowun. Wun kat wowun Grik walinja nimbana kwundimba wamin. Min Isipmba ya kavle nyan ana min. Tat wan nyan soldia 4,000 kwutaa gavman kat sivat tindi. Mbambala ndinogwio ndina soldia kwo kavamba yetiligandi waa wandi. ³⁹ Pol wandi. Wunai ana ndi. Wun Juda wun. Wuna angwa ngepma Tasas. Wan ngepma Silisia walinja nima kipmamba ligandi. Wuna ngepma nima ngepma. Kindi nimba kat mbupmat yigowun waa wandi Pol. ⁴⁰ Njambwi nyan kwowa ndi kat awa wandi maa Pol ngwutnyalamba laataa ndi kat taamba taagandi. Kwundi ngambulapman tindi, Pol ndi kat ndina angwa kwundimba Hibru walinja kwundimba ngambundi wan nyaangit.

22

¹ Pol ndi kat wandi. Yakwa nimba njambwi nimba wunai waiga vat awut. Kavle vat yilapman yiwa vak kat ngwuk kat waigowun. ² Ndina angwa kwundimba Hibru walinja kwundimba

ngambulindi mala wuka kiyak walindi. Pol ndi kat wandi.

³ Wun Juda wun. Wuna angwa ngepma Tasas. Wan ngepma Silisia walinja nima kipmamba ligandi. Wun kwandi nyan tiga yaa Jerusalemba tiwun. Wun Jerusalemba skul wun. Wan skul kat viga la nyan Gameliel. Ndinamba skul wun. Nina ngwuk walanga ta vak wun kat simogwindi. God kat yelavika ndinai waa nyaangitmba yetiwun. Wun ngwulai yiliga vla yiwun. ⁴ Jisasna mbaapma wuleila nimba kat ndi kat kavle vat yiwun. Ndi kat vatnyavat tiwun. Ndina ndu taagwa kat kwutaa kalabusmba taagawun. ⁵ God kat kwunatiga njambwi nimbagwi ndina mbaapma nimba wawa vak ndi wuka lindi. Woseka ana wowun. Damaskas walinja ngepmamba liga Juda kat ndi pas piliwuta wun kat kwindi. Wan pas kwutaa yiwun. Jisasna mbaapma nimba kat kwutaa ngilaa Jerusalem kalivat yiwun. Ndi kat nima vat yivat yiwun.

⁶ Ava yambimba yiga wan ngepma Damaskas ngwaymba liwun. Nima nandinya nima ya nyinangwupmba liga vitindi, viwun. ⁷ Viga kipmamba ndawun. Ndalaa kwundi wutwun. Wan kwundi Sol manda kat wun kat kavle vat yiligamin wandi, wutwun. ⁸ Wun wowun. Njambwi nyan min anda nyan min wowun. Wan kwundi wandi. Wun Jisas wun. Wun Nasaret walinja ngepmamba tiga yaa nyan wun. Wun kavle vak yilima nyan wun waa wandi. ⁹ Wunagwinala la nimba ya vitindi, vindi. Wun kat wanda kwundi ana wutndi.

¹⁰ Wun wagalawun. Njambwi nyan anda vatna

yiweya. Njambwi nyan wun kat wandi. Laak. Damaskas wuleimin mala nat nyan yalaa min kat wuna nyaangit mbukiyandi. ¹¹ Nima ya vilaa wuna mini pli wandi. Ana viwun. Wunogwinala ta nimba wuna taambamba kwutaa ngep-mat kalindi.

¹² Wan ngepmamba kita nyan tindi. Ndina si Ananaias. God kat yelavika lindi. Judana vapmba yetindi. Damaskasmba la Juda ndi kat walindi. Ananaias apma nyan min waa walindi. ¹³ Wunai liga kava yalaa wuna ngwaymba laataa wandi. Yakwa nyan Sol min avi. Wandi mala wuna mini viga Ananaias kat viwun. ¹⁴ Ananaias wun kat wandi. Nina ngwak walanga God kat yelavitindi. Mbambala God ndina maawutmba tiga vat min kat simogwivat wandi. God ndina nyan Jisas kat min kat simogwindi. Jisas Godna njivwa apma vat kwutindi. Jisas waa kwundi wutimin. ¹⁵ Ngepma ngepma yigaa viga wupma nyaangit mbukiyamin. ¹⁶ Wungi kat tiga manda kat kawiga ligiyamin. Laata ngu yagu. Jisas kat wagalameyan mina kavle vat yetilima vakat silimbwigiyandi waa wandi Ananaias.

¹⁷ Wun Jerusalemat lungwamataa yiwun. Ngepma yilaa Godnana ngay wuleigaa God kat ngambuga liga simat vla viwun. ¹⁸ Wan simapmba njambwi nyan wun kat wandi. Kwiyatapman Jerusalem kwagala. Wan ngepmana nimba minai waiga nyaangit ana wukiyandi. Kai waigandi waa wandi Jisas. ¹⁹⁻²⁰ Wun ndina kwundi kat awat wowun. Njamwi nyan. Tat yisola linja ngay wuleilaa min kat yelavitiga nimba kat kwutaa kalilaa ndi kat viyowun. Mina

nyaangit mbutiga nyan Stiven ndi kat vatnyanja njimbla ndi kat vatnyala nimbana waavwi viga liwun. Wun yelavikwun. Wan kavle nyan kat apma vat yiligandi waa yelavikwun. Wan vak yiwa vak kat aywaa wutndi. Tat ndinogwinala yetiwun. Waweya nyaangik kat kai ana waigandi. ²¹ Njambwi nyan wun kat wandi. Ay. Sivla yambi yiga Juda ana ndi nat nimba kat wuna apma nyaangit mbukiyamin waa wandi Pol.

ROMBA LIGA YAA NYAN POL KAT KWUTAA KALINDI

²² Wundi nima sakwat nimba Pol waa nyaangit yisolaa liga wuka lindi. Pol Juda ana ndi nat nimba kat yiga mbupmak kat wandi mala kai waa nima kwundimba walega wandi. Ndi kat kwutaa kalilaa yiga ndi kat vatnya. Kan kavle nyan kwo lindeya vat ana nglaatndi waa walega wandi. ²³ Kipmamba la mbaw klalaa pli waa yaagindi. Ndina waavwi kwutaa viyavlika kiselaa nima kwundimba walindi. ²⁴ Romba liga yaa njambwi nyan soldia kat wandi. Pol kat kwutaa ngwutna ngayat agiyamba ngwuk. Ndi kat viyaga Judana nima vat yilinja vatna angwa ndi kat wagala waa wandi. ²⁵ Pol kat kwutaa ngilaa viyavat tindi. Pol njambwi soldia kat wandi. Kavle vat wun kat ke yiga wandi. Wun Romna ndimba wuleila la nyan wun. Wun kat ana alipsiga vyaigangwuk waa wandi.

²⁶ Njambwi soldia wutaa ndina njambwi nyan kat yiga mbutndi. Min mandana yilima. Wan nyan romba la nyana. ²⁷ Wungi kat tiga njambwi nyan Pol kat yiga wagalandi. Min Romba la nyan min? Waa wandi. Pol awat wandi. Awa luwa.

Wun Romba la nyan wun. ²⁸ Njambwi nyan Pol kat wandi. Wun nima sanya kwiwun maa wun kat wandi. Min Romba la nyan min waa wandi. Pol ndi kat wandi. Wun sanya ana kwiwun. Wuna nyaek Romba la nyanat tinda kat wun Romba la nyan wun. ²⁹ Pol wan nyaangit mbutndi mala ndi kat viyavat ta nimba ndi kat kwagalalaa yindi. Njambwi nyan Pol kat nginda kat vaaka lindi. Romba la nyan kat ngindeyan kavle vatna.

POL JUDANA NJAMBWI NIMBA KAT MBUTNDI

³⁰ Njambwi nyan yelavitndi. Juda manda vatna Pol yindi ngambulinja waa yelavitndi. Wungi kat tiga Pol kat kwutaa sen njalataa yisola la nimba tiga kavat kalindi. God kat kwunatiga njambwi nimbagwi Judana njambwi nimbo yisola lindi. Njambwi nyan Pol kat kiyalaa ndi kat wandi. Ndiina nindimba laataga ambuk waa wandi.

23

¹ Pol yisola la nimba kat vilaa wandi. Wuna yakwa nimba, wun kavle vat ana yiwun vilgowun. Woseka ana wowun God viligandi. Tat kavle vat ana yiwun. Mbambala kavle vat ana yigiyowun. ² Pol wan nyaangit mbutndi maa God kat kwunatiga njambwi nyan Ananias Polna ngwaymba la nyan kat wandi. Tipwimba aviya waa wandi. ³ Pol Ananias kat wandi. Wun kat viyanda vla min kat God viyaigandi. Nat nimba min kat viga yelavitigandi. Ndi apma nyana waa yelavitigandi. Min apma nyan ana min. Min kavle maawut yelavika liga nyan min. Wun kat viga yelavitigamin. An nyan Moses kwiya lomba ana yetiligandi waa yelavitigamin. Minogwi wungivat

sigat. Mino Moses kwiya lomba ana yetiligamin. Tipwimba aviya waa Moses kwiya lo kat kai waa kalipmin.

⁴ Polna ngwaymba liga nimba ndi kat wandi. Kavle nyaangit wama nyan God kat kwunatiga nimbana njambwi nyana waa wandi.

⁵ Pol wandi. Yakwa nimba, njambwi nyanat tinda vat ana viwun. Viga yiwan kavle nyaangit ana ngambugewun. Njambwi nyan kat kavle nyaangit ke waga waa piliwutndi.

⁶ Yisola la njambwi nimba kat Pol vilaa yelavitndi. Ndina nat nimba Ferisis walinja nimba yetiliga vapmba yetiligandi. Wan mbaapma vlililik tinja vak kat yelavita wandi. Yakwa nimba wun Ferisi wun. Wuna nyaek Ferisia. Kiya nimba laakiyandi waa wawa vak kat wutaa wun kat kwutaa kalindi waa wandi Pol. ⁷ Pol wandi maa Ferisio Satusio nima vat ngambuga waleandi. ⁸ Satusina vak kingiyan. Kupma yelavitigandi. Kiyaa nimba ana laakiyandi. Ensel kai ana ligandi. Waagan kai ana ligandi waa yelavitigandi. Ferisina vat kingiyan. Wupma yelavitigandi. Kiyaa nimba ngini laakiyandi. Ensel waagan tigandi waa yelavitigandi. ⁹ Wungi kat tiga nima kwundimba ngambuga waleandi. Moses kwiya nyaangit simagwiliga nimba Ferisina nimba laataa nima kwundimba wandi. Yilingwa vat ana nglaatndi. Wan nyan kavle vat yilinda vat ana vinin. Ensel ndi kat anagandi mbukna. Waaga ndi kat anagandi mbukna waa wandi.

¹⁰ Nima vat ngumbuga waleandi. Romba liga yaa njambwi nyan Pol kat kavle vat yigiyandi waa vaatindi. ndina soldia kat wandi. Ngwuk ndina

nindimba ndailaa Pol kat kwutaa ngwula ngayat kali waa wandi.

¹¹ Ngan njambwi nyan Jisas Polna ngaymba laataa liga ndi kat wandi. Ke vapma. Wun kat Jerusalemba liga nimba kat mbupmin. Wun kat Romba liga nimba kat mbukiyamin waa wandi.

POL KAT VATNYAVAT YELAVITNDI

¹² Ngambi Juda nima sakwat yisolaa liga wandi. Nin nao ana kigiyanin. Nin ngu ana kigiyanin. Pol kat vatnyala liga nao kiga ngu kigiyanin. Pol kat vatnyala liga nao kiga ngu kigiyanin waa wandi.

¹³ Yisola liga wan nyaangit wala nimbana sakwat ndumi vili nimba kat kwutlatindi. ¹⁴ Wan nimba God kat kwunatiga njambwi nimbagwi kan ngepmana njambwi nimba kat yiga wandi. Nin vanin. Nao ana kigiyanin. Ngu ana kigiyan. Pol kat vatnyalaa liga ngini nao kiga ngu kigiyanin wanin. ¹⁵ Wungi kat tiga Romba liga yaa njambwi nyan kat nyaangit awa ngwula. Pol kat kwutaa agiya awa. Angwa nyaangit wupmat wanin waa awa. Ngwuk kat vivat yalindi mala ndi kat nindi ava yambinba vatnyagiyanin waa wandi.

¹⁶ Polna laawa ndina nyaangit wutaa soldiana ngay wuleilaa Pol kat mbutndi. ¹⁷ Pol kat mbutndi maa Pol njambwi soldia kat wandi. Yagwa. Min kat nyaangit mbupmak wowun. Wan kwandi nyan kat kwutaa mina njambwi nyan kat kali. Nyaangit ngiliga waa wandi Pol. ¹⁸ Njambwi soldia ndi kat kwutaa ndina njambwi nyan kat kalilaa ndi kat wandi. kalabusmba liga nyan Pol wun kat wandi. Wan nyan kat kwutaa mina njambwi nyan kat kali. Nyaangit ngiliga waa wandi Pol waa wandi njambwi soldia.

¹⁹ Njambwi nyan kwandi nyan kat taambamba kwutaa samat kalindi. Nat nimbamba wutandi walaa kalindi. Kalilaa wagalandi. Anda nyaangitna. Wun kat ambuk waa wagalandi. ²⁰ Kwandi nyan wandi. Kinya Juda min kat waigandi. Pol kat agiya waa waigandi. Angwa kwundi wupmat wanin waa waigandi. ²¹ Ndina nyaangit ke wupma. Ndumi vili la nimba kwulata nimba pagwuga ndi kat vatnyavat kwiga ligandi. Wundi nimba wandi. Nao ana kigiyanin. Ngu ana kigiyanin. Pol kat vatnyalaa liga ngini nao kiga ngu kigiyanin waa wandi. mbambala ndi kat vatnyavat kawiga ligandi. Ndi kat kalimerya njimbla kat kawiga ligandi waa wandi kwandi nyan. ²² Njambwi nyan ndi kat wandi. Wun kat mbupma nyaangit nat nimba kat ke yiga mbuka. Ay mila waa wandi.

VIGA LA NYAN FILIKS KAT POL KAT KWUTAA KALINDI

²³ Walaa njambwi nyan ndina kwupmba la mbit vililik soldia kat wandi. mamba veiliga soldia 200, hosna mbunimba wataa yaliga soldia 70, nimbi nda kwutaa liga soldia 200 kwutaa Sisariat ay, Pol kat kwutaa kaligiyangwuk. Mbambala ngan 9 klok wan ngepma kwagalalaa yigiyangwuk. ²⁴ Hos kuvuk yiga kwutaa kiyaa Pol wungi hosna mbunimba ndaaliga yigiyandi. Sisariamba liga viga liga nyan kat Pol kat kaligiyamin. Viga liga nyana si Filiks waa wandi. ²⁵ Njambwi nyan Filiks kat pas piliwutndi.

²⁶ Wun Klodias waa Lisias walinja nyan wun. Wan pas wun piliwutigowun. Min viga liga nyan min Filiks kat wan pas piliwutigowun. min

njambwi nyan min. ²⁷ Wan nyan Polndi kat Juda kwutaa vatnyavat wandi. Pol Romba la nyanat tinda kat wutaa ndinai liga vat tivat yiwun. ²⁸ Ndina nyaangitna angwa kwundi wupma Pol kat kwutaa ndina njambwi nimba la kavat kaliwun. ²⁹ Wan nyaangit wutaa yelavikwun. Nina lo ana kalitndi waa yelavikwun. yelavita wovun. Ndi kat ke vatnyaga. Ndi kat kalabusmba ke taagaga waa wowun. Ndina lo Judana yetila lo mina kalitndi. ³⁰⁻³¹ Nat Juda ndi kat vatnyavat tinja vat wutwun. Wungi kat tiga min kat yindi. Ndi kat kavle nyaangit ngambuliga nimba kat wowun. Wan nyaangit Filiks kat yiga ambuk waa wowun waa nyaangitmba yindi. Pol kat kwutaa Antipatris walinja ngepmat kalindi. Wan ngepma ngan yiga wuleindi. ³²⁻³³ Nat nandinya mamba veiliga soldia ndi kat kwagalalaa lungwamataa soldiana ngayat yindi. Hosna mbunimba wataa yaliga soldia Pol kat kwutaa Sisariat kalindi. Viga la nyan wan pas vilaa Pol kat wagalandi. Mina angwa ngepma anda nima kipmamba ligandi waa wagalandi. Pol wandi silisia walinja nima kipmamba ligandi. ³⁴⁻³⁵ Wungi kat tiga viga la nyan wandi. Wovuna. Min kat kavle nyaangit ngambula nimba yandi mala mina nyaangit wukiyowun waa wandi. Tat Herot kwutnda nima ngayimba Pol kat yiga taagandi. Pol wan ngayimba yetindi. Nat nimba ndi kat viga lindi.

24

POL KAT KAVEL VAT NGAMBUNDI

¹ Nandinya tambanat tamba yindi maa God kat kwunatiga njambwi nyan Ananias, Judana

njambwi nimba, nat nyan ndina si Tertalas ndi Sisariat yindi. Tertalas tat kotmak wuleiliga nimbana nyaangit wutaa kot wuleilaa Jas kat mbutiga nyana. Wan nimba aywaa yalaa Pol kat viga la nyan kot kavle nyaangit ngambundi. ² Tertalas kat ambuk waa wandi maa laataa mbutndi. Nima nyan Filiks. Nin kat apma vat viga limangat apma vat yetiliganin. Nat nimba yan-jeyan nin kat ana sigiyandi. Nima sakwat apma lo taagamangat apma vat yetiligainin. ³ Kwutima njivwa kat vilinjeyan apma vatna waa nolin ng-wandiliganin.

⁴ Nima sakwat ana mbukiyowun. Min kat wagalavat yigowun. Kan mbupmat yiwa mat nyaangik kat wupmangat wagalaligowun. ⁵ Wan nyan Pol kavle nyana. Kavle vat yiliga nyana. Ngepma ngepma yiga kavle nyaangit Juda kat ngambuga kavle vat yiliga nyana. Nasarin walinja mbaapma nimbana njambwi nyan ndi. ⁶⁻⁷ Godna ngay wuleilaa kavle vat yi mina lindi, nglambi tindi maa ndi kat kwutnin. Nina ngepma vatmba ndi kat nima vat yivat wanin. Njambwi nyan Lisias kai walaa kao yaa veilaa ndi kat kwutaa kalindi. ⁸ Lisias wandi. Pol nyaangitno ligandi Filiks kat yaa vigandi waa wandi. Pol kat wagalalaa wowa nyaangit woseka ana wowun. Vigiyamin waa wandi Tertalas.

⁹ Ndnnonala yaa Juda kita nyaangit ngambundi. Woseka ana waligandi waa ngambundi.

POL AWAT FILIKS KAT WANDI

¹⁰⁻¹¹ Tertalas wandi maa viga la nya Pol liga kavat taamba taagalaa wandi. Pol waigandi waa wandi. Pol wandi. Wan nimba kat naambi

nima sakwat tiga ndi kat viga limin. Wungi kat tiga kavle vat ana yiwun waa nolin ngwandiga waigowun. Nandinya tamba vili kiyeli vililik yindi maa Jerusalem wuleiwun. Jerusalemba tiwa vat kindi nimba Juda vindi. God kat yelavipmak Jerusalem yiwun. ¹² Godna ngay wuleilaa nat nimba kat ana walevat wowun. Ngepmamba kavle nyaangit ana ngambuwn. ¹³ Wun kat walinja nyaangit woseka waligandi. Nyaangit simogwiliga nda kai.

¹⁴ Kita vat yetiwa vak kat kai waligandi. Nina nyaek ngwat yelavika yeta vapmba God kat yelavitigowun. Jisas waa nyaangitmba yetiligowun. Jisas waa nyaangitmba yetiliwangat kai waligandi. Moses kwiya lo kwutaa ligowun. God waa nyaangit tat ta nimba piliwutinja nyaangit kwutaa ligowun. ¹⁵ God wandi maa kita nimba apma nimba kavle nimba aywaa laakiyandi. Viligowun. Ndino wupma viligandi. ¹⁶ Wun apma vat yetiligowun. Nat nimba wun kat ana waigandi. Ndi kavle nyana waa ana waigandi. God wun kat ana waigandi. Ndi kavle nyana waa ana waigandi.

¹⁷ Tat nat naambi kuvuk kwo liwun. Jerusalem ana yiwun. Jerusalemba la Juda kat sanya kwivat yiwun. Kita nda God kat kat ya salilaa God kat yamba tulaa kwivat yiwun. ¹⁸ Godna ngay wuleilaa ndi kat kwiliwun maa vindi. Judana vapmba nglambi njangiwun maa vindi. Wunogwinala liga nat nimba kai. Nima vat yiliga nimba kai. ¹⁹ Esaimba liga yaa Juda mina lindi. Ndi kavle nyaangit tindi. Ndi yalaa ndina nyaangit mbutnjeyan wovuna. Ndi yalaa ndina nyaangit

mbutnjeyan wovuna. Ndi ana yandi. ²⁰ Kavle vat yiwa vak kat min kat mbunjangat wowun. Yisola lindi maa ndi kat mbukwa njimbla kavle vat yiwun? Kavle yimin waa ana wandi wun kat. ²¹ Ndi kat mbukwa njimbla ndi kat wowun. Kiya nimba laakiyandi waa wawangat wun kat walevat wangwuk waa wowun. Wawa nyaangit kavlea? Waa wagalandi Pol ndi kat.

²² Filiks Jisasna mbaapma nimba ta vat viga lindi. Ndi laataa angwa nyaangit kingiyan mbukwa waa wandi. Lisias walinja njambwi nyan yandi mala angwa nyaangit siga nagugiywoun waa wandi. ²³ Pol kat viga la njambwi soldia kat wandi. Ndi kat yigumba viga alimba. ndina ngay ndaamangena mbapma ke siga. Ndina ali nimba ndi kat kiginda kwivat yanjeyan wovuna waa wandi. ²⁴ Nandinya kuvut yindi mala Filiks ndina taagwa Drusilanala yambik. Li Judana taagwat. Pol kat yagwa wandi maa ndina nyaangit wupmbik. Jisas Kraist kwutaa njivwa kat ndina mbangi wiyo waavi taaganda vak kat Pol mbik kat mbutndi. ²⁵ Apma vat yetimbangat mbutndi. Kavle maawut kwagalalaa apma maawupmba yelavipmbangat mbutndi. God ndinyanguna njivwa siga nagundeya yaigaa nandinya kat mbutndi. Wan nyaangit Pol mbutndi mala wutaa vaka liga Filiks wandi. Ay mila. Ngini min kat anagowun yagwa waigaa waa wandi. ²⁶ Feliks yelavitndi. Pol wun kat ngini sanya anagandi kwigiya waa yelavitndi. Wan vak yelavita Pol kat yagwa wandi mala nima sakwat njambwi wan nyaangit Pol mbutndi. ²⁷ Naambi vililik yindi maa

nat njambwi nyan Posias waa Festas walinja nyan yandi. Ndi Filiksna njivwa klalaa viga la nyanat tindi. Filiks Pol kat kalabusmba taagandi. Ana ndi kat kwagalandi. Kalabusmba taagaweyan Juda wun kat waigandi. Filiks apma nyan waa waigandi waa yelavitndi.

25

ROMBA LIGA NJAMBWI NYAN KAT POL VIVAT WANDI

¹ Njambwi nyan Festas Sisaria wuleindi. Nandinya kuvut yindi maa Sisaria kwagalaa Jerusalemat yindi. ²⁻³ Tiga liga God kat kwunatiga njambwi nimbagwinala Judana nima nimba Festas kat yalaa Pol kat kavle nyaangit ngambundi. Pol Jerusalem yindeya vak kat wagalandi. Nindi ava yambimba ndi kat vatnyavat yelavitndi. ⁴ Festas wandi. Pol Sisariamba kalabusmba ligandi. Samat tiga yigiyowun wan kava. ⁵ Ngwuk njambwi nimba wunogwinala Sisaria yaigangwuk. Yalaa nyaangit tindeyan Pol kat kat waigangwuk.

⁶ Festas nandinya serakuvuk o nandinya tambavili wupma lindi. Tiga Sisariat yindi. Ngepma wuleilaa kat tinja ngay wuleilaa Pol kat yagwa wandi. ⁷⁻⁸ Pol wuleindi maa Jerusalemba liga yaa Juda Pol kat wegwundi maa Jerusalemba liga yaa Juda Pol kat wegwundi. Wekwuga wandi. Pol nima sakwat kavle vat yilindi waa wandi. Simogwi liga nda kai. Pol laataa wandi. Judana lo wun ana kalitaa kavle vat yiwun. Godna ngay wuleilaa ana kavle vat yiwun. Tamba la njambwi nyan kwiya lo ana kalikwun. ⁹ Festas

wandi. Jerusalem yilaa wan nyaangit wukweyan wovuna? Waa wandi. Yelavika wandi. Ndi kat kwutaa Jerusalem kalimeyan Juda wun kat waigandi. Festas apma nyana waa waigandi waa yelavitndi. ¹⁰ Pol wandi. Kai ana nglaatndi. Mbambala Romba la njambwi nyan viga la kotmba ligowun. Judana lo ana kalikwun. Viligamin. Ndina kot manda kat wuleigiyowun. Kai wowun waa wandi Pol. ¹¹ Lo kalikwun mala wun kat vatnyameyan wovuna. Lo ana kalikwun. Ndi woseka waligandi. Ndina kot manda kat wuleigiyowun. Wan nyaangit Romba liga njambwi nyan kat mbupmat wowun waa wandi Pol. ¹² Festas ndina ngwaymba la nimba kat wagalalaa wandi. Romba la njambwi nyan kat mbupmak wowun. Ndi siga nagugiyandi waa wamin. Wungi kat tiga ndi kat yiga vigiyamin.

AGRIPAGWI NDINA TAAGWA KAT POL MBUT-NDI

¹³ Samat tiga Agripa walinja king ndina taagwanala Sisaria yambit. Festas kat apma nandinya wavat yambik. ¹⁴⁻¹⁵ Nandinya kuvut tiga Festas mbik kat Polna nyaangit wandi. Wan kava kalabusmba la nyan kita nyan tindi. Filiks ndi kat kalabusmba taagalaa yindi. Wun Jerusalem yiwun maa God kat kwunatiga njambwi nimbo nat Judana njambwi nimbo wun kat yalaa Pol kat kavle nyaangit ngambundi. Wamin maa vatnyagiyanin maa wandi. ¹⁶ Ndi kat wowun. Ngwumbungwa vat nin Romba la nimba nina vat ana ndi. Tat kot yaigandi. Ngwutno yaingangwuk. Wangwuk mala awat waigandi. Ngwutna nyaangit kwulatndeyan

ndi kat vatnya waigowun. Nin Romba la nimba nina vat kingiyan waa wowun ndi kat.

¹⁷ Ndi wan ngepma yandi maa ana kwo liwun. Nat nandinya kot tinja ngay wuleilaa ndalilaa Pol kat agiya wowun. ¹⁸ Ndi kat kai waliga nimba laataa wandi. Kavle nyaangit ngambugiyandi walaa wowun. Kavle nyaangit ana ngambundi. ¹⁹ God kat yelavitnja vak kat walea lindi. Kiya pali kat ndina si Jisas ndi kat walea lindi. Pol wandi kiyalaa laataa kwo ligandi. ²⁰ Ndina nyaangitna angwa wukweya vak ana viwun. Wungi kat tiga Pol kat wagalawun. Jerusalem yilaa wan nyaangit wukweyan wovuna waa wagalawun. ²¹ Pol kai wandi. Wumba kalabusmba kwavati wandi. Romba liga njambwi nyan kat wan nyaangit kalivat wandi. Wungi kat tiga wowun. Ndi kat yigumba avimba ngwuk. Ngini wowun maa Romba liga njambwi nyan kat yigiyandi waa wowun waa wandi. ²² Agripa Festas kat wandi. Ndina nyaangit wupmat wowun. Festas wandi. Kwowa. Kinya wukiyamin.

²³ Nat nandinya Agripagwi ndina taagwonala wuleimbit. Lila si Benaisi. Nima sakwat kwanda kwanda nimbundawi yelagala yambik. Njambwi soldia wan ngepmana njambwi nimba mbilonala yandi. Festas wandi, Pol kat kwutaa kiyandi. ²⁴ Festas wandi. King Agripa, nat nimba wan nyan liga Juda ndi kat waligandi. Ndi kavle nyana waa waligandi. Ndi aywaa walega waliga walindi. Ndi kat vatnya waa walindi. ²⁵ Wun yelavikwun. Kavle vat ana yindi. Ndi kat vatnya waa ana waigowun waa yelavikwun. Pol wun kat wandi. Wan nyaangit Romba liga njambwi nyan

kat mbupmat yigowun waa wandi. Wungi kat tiga wowun maa Romat yigiyandi. ²⁶ Mbambala yelavitigowun. Romba liga njambwi nyan kat piliwutweya pas anda nyaangitna piliwukweya. Wan vak yelavita Pol kat yagwa wowun. King Agripa min kumba limangat yagwa wowun. Wan nyaangit wutaa waigamin. Wameya nyaangit Romba liga njambwi nyan kat piliwukweya pasmba piliwukiyowun. ²⁷ Ndi kat Romat kwo ay ana waigowun. Kavle vat yilinda vat pasmba piliwutaa ay wowun maa Romat yigiyandi.

26

POL AWAT AGRIPA KAT WANDI

¹ Agripa Pol kat wandi. Yima vat nin kat ambuk. Wandi maa Pol taamba taagalaa wandi.

² King Agripa. Yima vat ambuk wamin, mbukiyowun. Nolin ngwandiga mbukiyowun. Juda wun kat waligandi. Kavle vat yiliga nyana waa waligandi. Kavle vat ana yiligowun.

³ Judana vat viga ligamin. Judana nyaangit wuka ligamin. Wungi kat tiga wan nyaangit nolin ngwandiga mbukiyowun. Ngwaama nyan tiliga vat tiga wunai waiga nyaangit awut mila.

⁴ Yetiwa vat Juda aywaa viga ligandi. Kwandi nyan tiga wan vapmba yetiwun. Yetiga mbambala wupma yetiligowun. Wuna angwa ngepmamba Jerusalemba yetiwun. Juda viga ligandi. ⁵ Judana nat mbaapmamba Ferisi walinja mbaapmamba tiwun. Viga ligandi. Ferisina mbaapmamba liga nimba nima njivwa kwuka yetindi. Woseka walapman yiweyangat Juda kat wagalalaa wukiyamin. ⁶ Mbambala wun kat kwutaa kupma

kiyandi. Tamba nina ngwat walanga kat God wandi. Ngini ngwuk kat apma vat yigiyowun waa wandi. God ngwuk kat apma vat yindi wawangat wun kat kwutaa kupma kiyandi. ⁷ Judana yelangi tamba vili kiyeli vililik yelangina nimba aywaa God ndi kat kwunatndeya njimbla kat yelavika ligandi. Wan apma vat klavat wandi. Wan apma vat klavat God kat nandinya ngan ndi kat yelavitigandi. Wan apma vak yelavikwangat Juda wun kat waligandi. Kavle vat yiligandi waa waligandi. ⁸ Juda wupma yelavitigandi. God wandi maa kiyaa nimba ngini ana laakiyandi waa yelavitigandi. Manda kat wupma yelavitigandi.

⁹ Tat wun yelavikwun. Jisas Nasaretna nyan ndina mbaapma nimba kat kavle vat yigiyowun tat yelavikwun. ¹⁰ Tat Jerusalemba ndi kat kavle vat yiwun. God kat kwunatiga njambwi nimba wun kat kwondu kwindi maa Jisasna mbaapma nimba kat kwutaa kalabusmba taagawun. Wun kat wandi. Ndi kat vatnyagat waa wagalandi maa ndi kat wowun. Awa vatnya ngwula waa wowun. ¹¹ Nima sakwat njambi wowun maa Juda yisolaa tila ngayimba ndi kat viyandi. Ndi kat wowun. Wan mbaapma kwagala. Kavle vatna waa wowun. Ndi kat nima vat nyigi maawut yelavika tiwun. Ngepma ngepma yiga ndi kat kavle vat yiwun.

POL KUPI MAAWUT YELAVIKA TINDA VAK KAT MBUTNDI

¹² Ndi kat kavle vat yivat Damaskasat yiwun. God kat kwunatiga njambwi nyan ay wandi maa yiwun. ¹³ Njambwi nyanmin kat wowun. Damaskas kat yiwa nindi ava

yambimba nyinangwupmba liga ya vitindi viwun. Wunogwinala la nimba ndino vindi. ¹⁴ Nin aywaa vilaa kipmamba ndanin. Hibru walinja kwundimba ngambula kwundi wutwun. Wun kat wandi. Sol Sol manda kat wun kat kavle vat yiliganin. Wun kat manda kat nima njivwa kwuka liga wun kat kwagalamin. Kami vla ligamin. Min kat singwa nimamba taigandi. ¹⁵ Wun wagalawun. Njambwi nyan min kanda min waa wagalawun. Ndi wandi. Wun Jisas wun. Kavle vat yima nyan wun. ¹⁶ Laataa mina mamba vei. Wuna njivwa yiga kwupmak kat min kat yawun. Mbambala vima vat nat nimba kat yiga mbukiyamin. Ngini min kat simagaweya vat mbukiyamin. ¹⁷ Mbupmeya Juda ana ndi nat nimba min kat kavle vat ana yigiyandi. Min kat kwunakiyowun. ¹⁸ Ndina maawut kwunakiyamin. Wamin maa ndina kavle vat kwagalalaa apma vapmba yetigiyandi. Ndina kavle vat kulun walaa linja nda vla ligandi. Apma vat kamba kava vla ligandi. Setena vat kwagalalaa Godna vapmba kwutaa ligiyandi. Wun kat ndina mbangi wiyo waavi laagandangat ndina kavle vak kat silimbwigiyowun. Godna yelangi wuleilaa ndina nimbat tigiyandi. God ndi kat yagwa wandi waa wandi Jisas.

POL KWUTINDA NJIVWA KAT MBUTNDI

¹⁹ Wungi kat tiga King Agripa nyinangwupmba lindi viwa vak kat ana kai wowun. ²⁰ Damaskas yiga Jerusalem yiga Judia walinja nima kipmana ngepma ngepma yiga mbukwun. Juda ana ndi nat nimba kat mbukwun. Tamba yetingwa maawut

kwagala wowun. Kwagalalaa God kat yelavik ngwula. Apma vat yeti ngwula waa wowun. Apma vat yetingweyan apma vak yetingwa vak kat nat nimba vigiyandi. ²¹ Wan nyaangit mbukwangat Juda Godna ngayмба wun kat kwutaa vatnyavat wandi. ²² Wan njambla God wuna lak kwandi. Mbambala wuna lak kwaligandi. Wuna lak kwandangat ngwuk kat mbutigowun. Ngwuk njambwi nimba ngwuk kat mbutigowun. Ngwuk mat nyangu ngwuk kat mbutigowun. Mbutiwa nyaangit kwo nyaangit ana ndi mbukwa. Tamba la God waa nyaangit mbuta nimba wan nyaangit piliwutndi. Tamba wan nyaangit Moses wandi. ²³ Ndi aywaa tamba wandi. Ngini God Juda kat kwunakiya nyan kwigiyandi waa wandi. wan nyan kat Juda kavle vat yigiyandi waa wandi. Wan nyan kiyalaa laakiyandi waa wandi. Ndi kiyaa nimbana taklakna nyana. Juda kat Juda ana ndi nat nimba kat apma vak kat mbukiyandi waa wandi waa wandi Pol.

POL AGRIPA KAT MIN KUPI MAAWUT YELAVIK WANDI

²⁴ Pol wan nyaangit ngambulindi mala Festas ndi kat walega wandi. Pol min tungwengwan yiga mbutimin. Nima sakwat kapma vat wutaa tungwengwan yimin waa walega wandi. ²⁵ Pol wandi. Njambwi nyan Festas kai. Tungwengwan ana yiwun. Mbukwa nyaangit woseka wawa nyaangit ana ndi. Savagu liga nyaangitna mbukwa. ²⁶ King Agripa wan nyaangit min kat mbupmak kat ana vakwun. Mbutiwa nyaangit viga ligamin. Mbutiwa vak tamba vimin. Wan vak pagwuga ana yindi. ²⁷ King Agripa tamba la

God waa nyaangit piliwuta nimbana nyaangik kat wuka ligamin. Kwutaa ligamin? Kwutaa ligamin walaa wowun waa wandi Pol.

²⁸ Agripa Pol kat wandi. Mina nyaangit wutaa samat tiga Jisasna mbaapma anagowun wuleigiyaa waa kasega wandi Agripa.

²⁹ Pol wandi. Samat tiga sivla liga wuleigiyamin ana vigiyowun. Ngwuk kat aywaa God kat wagalaligowun. Yetiwa vapmba yetingwangat God kat wagala ligowun. Wun kat man tamba nginja vapmba yetingwa kat ana wagalaligowun waa wandi Pol. ³⁰⁻³¹ Pol wandi maa king viga la nyan, Bainisi nat nimba laataa aywaa wogwendi. wogwela awat sowat wandi. Wan nyan kavle vat ana yindi. Ndi kat vatnyanjeyan kavle vatna. Ndi kat kalabusmba taaganjeyan kavle vatna waa awat sowat wandi. ³² Agripa Festas kat wandi. Romba liga njambwi nyan kat wan nyaangit mbupmak yiwun wan nyan Pol walapman yiga yindan ndi kat kwagala wageli.

27

POL NJAMBIT KULAA ROMAT YINDI

¹ Rom walinja ngepmat njaambitmba kulaa ay Festas wandi mala Pologwi nat kalabusmba la nimba kat kwutaa kalindi. Njambwi soldia ndina si Julias ndi kat viga lindi. Wan njambwi soldia soldiana nat mbaapmamba lindi. Wan mbaapmana si Romba liga njambwi nyana mbaapma. ² Adramitiam walinja ngepma yilaa njaambit kunin. Kulaa yinin. Wan njaambit Esia walinja nima kipmana ngepma ngepma yigiyaa njaambitna. Aristakas ninanala yindi. Ndi

Masadoniana nyana. Ndina ngepma Tesalon-
aika. ³ Nat nandinya Saidon walinja ngepma
kawinin. Wan soldia Julias Pol kat apma vat
yindi. Ndi kat wandi. Ngwutna ali nimba
vivat ngepma wulei. Min kat kiginda kwigiyandi
waa wandi. ⁴ Wan ngepma kwaglalaa mwuk
ndaama njaambit viyandi maa viyenjingwenda
nat yambimba yinin. Saipras walinja nimbukna
ngwaymba yinin. Wan kava mwuk nin kat
ana viyandi. ⁵ Yiga nima kipma Pampilia Sil-
isia waymba liga Mira walinja ngepmat vali-
genin. Wan ngepma Lisia walinja nima kipmamba
ligandi.

⁶ Miramba njambwi soldia Aleksandriamba
la yaa njaambit vindi. Wan njambit Rom
yigiyaa njaambit. Wungi kat tiga nin kat kundi.
⁷ Nandinya kuvut yigumba yilin. Nima njivwa
kwuka Naidas kawinin. Mbaala mwuk kiyak wali
ambiange woli mwuk samat kwutndi maa Krit
walinja nimbuk valigenin Salmoni walinja maaga
vigivaa yinin. ⁸ Tivagawi ngwaymba yiga apma
Kawinja Kava walinja kavamba yiga kawinin.
Lesia walinja ngepma ngwaymba lindi.

⁹ Wan kava nima njimbla linin. Njambitmba
yilinja njimbla tamba yindi. Wan njimbla yineyan
ana nglaatndi. Judana pesto tamb ngilindi. Wungi
kat tiga Pol laata wandi. ¹⁰ Ngwuk kan kava
kwagalangweyan kavle vatna. Njaambit kavle
yigiyandi. Ngwutna nat nimba kiyagandi waa
wandi Pol. ¹¹ Njambwi soldia Pol waa nyaangit
wupmak kat kai wandi. Njaambit kat viga la nyan
nyaangit soldia wutndi. Sanya yaagilaa njaambit
klaa nyan waa nyaangit soldia wutndi. Mbik

wambit. Yigiyanin waa wambit. ¹² Nima sakwat nimba wandi. Tilina kava kavle kava. Yipma yiliga njimblamba wan kavamba kawilaa tivak kat kai wanin. Yivat wanin waa wandi. Finiks walinja ngepma yilaa yipma yiliga njimblamba kawilaa tivak wandi. Finiks walinja kava Krit walinja nima nimbukmba liga njaambit kawiliga kava.

MWUK KWUTNDI, PALI NIMA VAT LAATNDI

¹³ Kambango woli samat kwutndi maa yelavitndi. Apma mwukna waa yelavitndi. Yelavita samban yisendalaa yindi. Krit walinja nambutna tivagawi ngwaymba yindi. ¹⁴ Samat tigaambiange woli nimamba kwutndi. Nimamba kwutndi, njaambit kwutaa kalindi, wogwendi. Nimamba kwutndi, njaambit kwutaa kalindi, wogwendi. ¹⁵ Mwuk kwutaa kalindi wogwenan ana kawinin. Nima njivwa kwutna njivwa kwagalanin maa mwuk nin kat kalindi. ¹⁶⁻¹⁷ Klanda walinja mat nimbukna ngwaymba yinin. Ngwaymba linin mwuk samat kiyak wandi. Tiga liga yaawi yisendalaa mat dingi njambit kunin. Yaawi nima sakwat yisendala kiplalagulaa nat naangimba kalilaa tunin. Libiya walinja kipmana yawiya kawigiyanin waa vaka yelavika lindi. Wungi kat tiga sel suwinin maa mwuk nin kat kalindi. ¹⁸ Wan nima mwuk ana kiyak wandi. Nat nandinya wan njaambitmba la kwanda kwanda nat samat ngumba yaagindi. ¹⁹ Nat nandinya njaambitna nda taambamba kwutaa ngumba yaagindi. ²⁰ Nima sakwat nandinya nya mbak singwut ana vilinin. Mwuk nimamba kwutindi. Nin aywaa kiyaganin waa yelavitnin.

²¹ Njaambitmba liga nimba nao ana kilindi. Pol laataa wandi. Kritmba linin wuna nyaangit manda kat wutapma yingwuk. Wuka yiga yingwan wan kavle vat nin kat ana yaindi. ²² Mbambala ngwuk kat wowun. Ke vaakngwa. Ngwuk ana kiyaaigangwuk. Njaambit mina kavle yigiyandi. ²³⁻²⁴ Nak ngan Godna ensel yalaa wun kat wandi. God wuna nyaekna. Ndi kat yelavika ligowun. Ensel wandi wun kat. Pol ke vaaka. Romba liga njambwi nyan kat mbukiyamin. God ngwuk kat apma vat yindi. Minogwinala liga nimba ana kiyagandi waa wandi ensel. ²⁵ Wungi kat tiga ke vaaka. God waa nyaangik kat wuna mbangi wiyo waavi taagaligandi. Wanda vapmba tigiyanin waa yelavikwun. ²⁶ Wan mwuk viyandi maa yiga nat nimbukmba kawigiyandin waa wandi Pol.

²⁷ Tamba vili kiyeli aynat nandinya yinin. Adria walina nyingi ngumba nin kat mwuk kwutaa kalindi. Nindi ngan njaambik kat viga liga nimba yelavitndi. Tamba yaa nimbu kawivat yiganin waa yelavitndi. ²⁸ Kipma kat siga vivat yaawi yisendanti. Nguna sivla pit ndumi sila kita tidi mala vindi kipmamba ndaigaa taagalaa lindi. Samat yiga nat jambi ak kipma kat yisenda vindi. Nguna sivla pit ndumi aynat kiyeli tamba vlii tindi, vindi. ²⁹ Njambit kambak viyavak kat vaatndi. Samban aynat kengwi njaambitmba tulaa kipma kat kwupmat yisendandi. Nya wokevak kat kawiga lindi samban yesendalaa. ³⁰⁻³¹ Njaambit kat viga la nimba njaambit kwagalavat wandi. Ndi woseka waa wandi. Mat dingimba samban ndaama njaambitmba kulaa yigiyandin waa

woseka wandi. Njaambit ke mina liindi maa Pol wandi. Pol njambwi soldia gw nat soldia kat wandi. Njaambik kat viga liga nimba yinjeyan nin aywaa kavle yigiyandin waa wandi. ³² Pol wandi maa soldia dingi kat tunja yaaw kalitndi, ngumba ndaiga dandi. ³³⁻³⁴ Nya lamba woke mina ligandi, Pol laataa wandi. nao agi ngwula. nandinya tambavili kiyeli aynat kwo lingwuk. Nao ana kingwuk. Nao kilapman yingweyan ngwutna ava ana ligiyandi. Kavle yigiyangwuk. Ngwuk ana kiyangwuk kwo ligiyangwuk. Ngwut samat ana kavle yigiyangwuk waa wandi Pol. ³⁵ Pol walaa bret-nao God kat apma vat kwimin waa walaa tamba lamba kalitaa kindi. God kat wanda vat aywaa vindi. ³⁶ pol kilinda vat vilaa ndi vaak vat ngilindi. Ndino bret-nao klalaa kindi. ³⁷ Njaambitmba lliga nimbana sakwat 276. ³⁸ Nao kilaa njaambitmba liga yuwi sik kwutaa nyingi ngumba yaagindi. yaagindi maa njaambit wiyaka wokendi.

NJAAMBIT KAVLE YINDI

³⁹ Nya lamba wokendi maa njaambit kat viga liga nimba kipma vilaa wandi. Kan anda kavamba kipma yalaa vina waa wandi. Yaawiya la wumbungu vilaa kawivat wandi. ⁴⁰ Samban tunja yaaw kalitndi mala samban lumaka ndaindi. Kwengwi njaambitmba vaala vaglalaa nima ngusa tunja yaaw kalitndi. Ndaama njaambitmba la sel kwutaa katsondi. Katsondi, mwuk kwutaa njaambit kat kalindi. ⁴¹ Njaambit yiga yawiyamba kalakitndi. Ndina ndaamayawiya katsendi. Kengwi njaambit kwo lindi. Nima pali kengwi

njaambitmba viyandi njaambit mbilindi. ⁴² Soldia yelavitndi. Kalabusmba liga yaa nimba kat vatnyagiyanin. Vatnyalapman yineyan nin kat kwagalaa kwo yigiyandi waa yelavitndi. ⁴³ Njambwi soldia Pol kat vatnyavak kat kai wandi. Wungi kat tiga ke vatnyaga wandi. Ngu suwutiga nimba ay ngwula ngumba. Nambumba yiga ali ngwula. ⁴⁴ Ngu suwutapman nimba mi klalaa kwutaa ngumba viga wuleiga nimbu waak ngwula waa wandi njambwi soldia. Wupma yiga nimbu veilaa kwo lindi aywaa.

28

POL MOLTA WALINJA NIMBUK MBA LINDI

¹ Tamba nimbumba veilaa apma vat tiganin. Kan kipmana si wutnan Molta walinja nimbuk. ² Wan kipmamba la nimba nin kat apma vat kwunatndi. Meik ndalindi nina mbangi wupma yilindi. Wungi kat tiga kan kipmana nimba ya salilaa nin kat yagwa wandi. ³ Pol nu kat yindi. Nu kwutaa yaa yamba taagandi, numba la kamboy ya kangan wandi, vaaka wogwega Polna taambamba ngilaa liga valindi. ⁴ Wan kipmana nimba Polna taambamba njilaa la kamboy kat vilaa awat wandi. Wan nyan nat yan kat vatnya liga nyan angandi. God ndi kat vatnyavat anagandi. Tat ngu ana kindi. Kan mbambala God ndi kat vatnyavat tigandi waa awat sowat wandi. ⁵ Pol taamba pangwetindi, kamboy njalaka ndaiga yamba ndandi. Pol kwo lindi. ⁶ Ndi kawiga liga yelavitndi. Ndina taamba wukiyandi. Samat tiga kipmamba ndalaa

kiyaigandi waa yelavitndi. Pol kwo lindi vilaa nat maawut yelavitndi. Ndi waagana waa yelavitndi.

⁷ Wan tinja kavana ngway kan kipmana njambwi nyana kipma. Ndinasi Pablias. Nin kat apma vat yagwa wandi, ndina ngayamba yiga nandinya kuvut wuleinin. ⁸ Pabliasna nyaek yelogwenga tiga sindu kwandi. Kangan yelagwen vitindi maa ngu ndi yilindi. Ndinai la kava Pol wuleilaa ndi kat vilaa Pol taamba taagalaa God kat wagalandi, ndi kwo lindi. ⁹ Pol wupma yinda vak kat vilaa wan nimbukmba yelogwenga ta nimba aywaa ndinai la kavat yandi. Pol ndi kat kwunatndi.

POL ROM WULEINDI

¹⁰⁻¹¹ Wan kipmamba mbak kuvuk tinin. Tiga liga Aleksandriamba liga yaa njaambit kunin. Nima sakwat apma nda Pol kat kwindi. Njaambit kunin mala nima sakwat apma nda nin kat njaambitmba kundi. Wan njaambitna si viligu waagan walindi. Wan njaambit yipma yiliga njimbla kat kawi lindi wan kipmamba. ¹² Yiga Sairakyus walinja ngepma kawinin. Nandinya kuvut tinin. ¹³ Wan ngepma kwagalalaa Risiam walinja ngepma yiga kawinin. Nat nandinya kambangwoli viyali, yiga nandinya vililik yiga Pyutiolai walinja ngepma kawinin. ¹⁴ Wan ngepma Jisasna mbaapmamba la nat nimba vinin. Yagwa wandi. Ndinogwionala kwanin. Nandinya silavili wumba kwanin. Wan ngepma kwagalalaa Romat yinin. ¹⁵ Romba liga Jisasna mbaapmamba la nimba yana vat wutaa Apias walinja wenga kavat nin kat vivat yandi.

Ngay kuvut ta kavat yandi. Pol ndi kat vilaa nolin ngwandiga solat sindi.

¹⁶ Rom wuleinin mala Pol kat ngay kita kwindi. Wan ngaymba Pol kapma kwandi. Soldia kita liga ndi kat viga lindi.

ROMBA POL WAN APMA NYAANGIT MBUTINDI

¹⁷ Nandinya kuvut yindi mala wan ngepmana njambwi Juda kat Pol yagwa wandi. yaa yisolaa lindi maa Pol ndi kat wandi. Yakwa nimba. Nina ngwat walanga kwutaa la nyaangit ana kalikwun. Jerusalemba liwun. Juda wun kat kwo kwutaa ngilaa Romba la nimba kat kalindi. ¹⁸ Romba la nimba wun kat nyaangik kat wagalandi. Wutaa yelavitndi. Wan nyan kavle vat ana yindi. Ndi kat ana vatnyagiyanin. Kwo kwutaa kiyangwuk. Kwakala kiyanin waa yelavitndi. ¹⁹ Juda wan vak kat kai wandi. Kai wandi maa wowun. Wuna nyaangit Romba liga njambwi nyan kat mbukiyowun waa wowun. Juda walinja nimba kat mbukweya kavle nyaangit kai. ²⁰ Ngwuk kat wowun, yangwuk wan nyaangit ngwuk kat mbukiyowun. Juda kawiga la nyan kat yaiga nyan kat mbugwangat wun kat ngindi waa wandi Pol.

²¹ Ndi Pol kat wandi. Judia walinja angwa ngepmamba liga yakwa nimba nin kat wama nyaangit piliwutaa ana kwindi. Kan ngepma yalaa min kat kavle nyaangit ana mbutndi.

²² Mina maawupmba liga nyaangit wupmat wanin. Ngepma ngepmamba liga nimba minai liga mbaapma liga nimba kat watsoligandi waa Juda wandi.

²³ Nandinya kita paak kwindi mala Pol tiga ngayat yandi. Ngambimba laataa Pol wan

nyaangit kwiga liga yiga ngan kulun wandi. God ndi kat apma vat yiga viga lindeya vak kat mbutndi. Juda kawiga la nyan Jisasna waa mbutndi. Tamba Moses piliwutna nyaangit viga wandi. Moses Jisas kat piliswutndi waa wandi. Tamba la profet ndino wupma mbutndi waa wandi. Tamba la profet ndino wupma mbutndi waa wandi. ²⁴ Nat Juda wan nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taaagandi. Nat Juda wan nyaangik kat kai wandi. ²⁵⁻²⁹ Pol ndi kat wandi. Tamba Godna waagan wandi maa God waa nyaangit mbutiga nyan ngwutna ngwak walanga kat mbutndi. Godna waagan Aisaia kat woseka ana wandi. Kupma wandi, piliwutndi.

Wan nimba kat yiga ambuk. Ndi kat ambuk.

Ngwutna

waan tamba wukangwuk ngwutna maawut ana velavika

ligangwuk. Ngwutno mini tamba vingwuk ngwutna

maawut ana yelavika ligangwuk waa ambuk.

Wan

nimbo wan nyaangit wutaa yelaviti ndina mbangi

vali yiligandi. Ndina waan tivla ligandi. Ndina

mini kwitnja vla ligandi. Mini laa vinjeyan

vigiyandi. Waan taaganjeyan wukiyandi.

Maawupmba

yelavitnjeyan vigiyandi. Vilaa wutyaa wun kat yaga

yinjan ndi kat kwunakwun waa wandi Godna waagan

waa piliwutndi Aisaia.

Pol ndi kat nat samat nyaangit mbutndi. Nat nyaangit wukwangat wowun. Wan apma nyaangit God ndinyangu kat kwutaa kwunata nyaangit yiga Juda ana ndi nat nimba kat mbutnin. Wan nyaangit wuka kwutaa ligiyandi. Pol wan nyaangit mbutndi, wogwendi. wan vak kat yelavitaa wogwelaa nat nimba apma nyaangit ngambundi. Nat nimba kavle nyaangit ngambundi. Awat sowat ngambundi.

³⁰ Pol wan ngepma ndimwe vlililik tindi. Wan ngay kat wenga kwilaa wungi ngayimba yetindi naambi vlililik. Pol kat yaa vivat yandi, ana kai wandi Pol. ³¹ God ndinyagu kat apma vat yiga viga la vak kat mbutindi. Njambwi nyan Jisas Kraist waa nyaangit mbutindi. Nimamba ngambugaa nyaangit kat kiyaa mbutndi.

GOD WAA NYAAGIT
The New Testament in the Iatmul Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Iatmul long Niugini

Copyright © 1975 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Ngepma Kwundi (Iatmul)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-12-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b9b92e46-2e7b-584e-a145-60c7cfcc1e68